

C L B

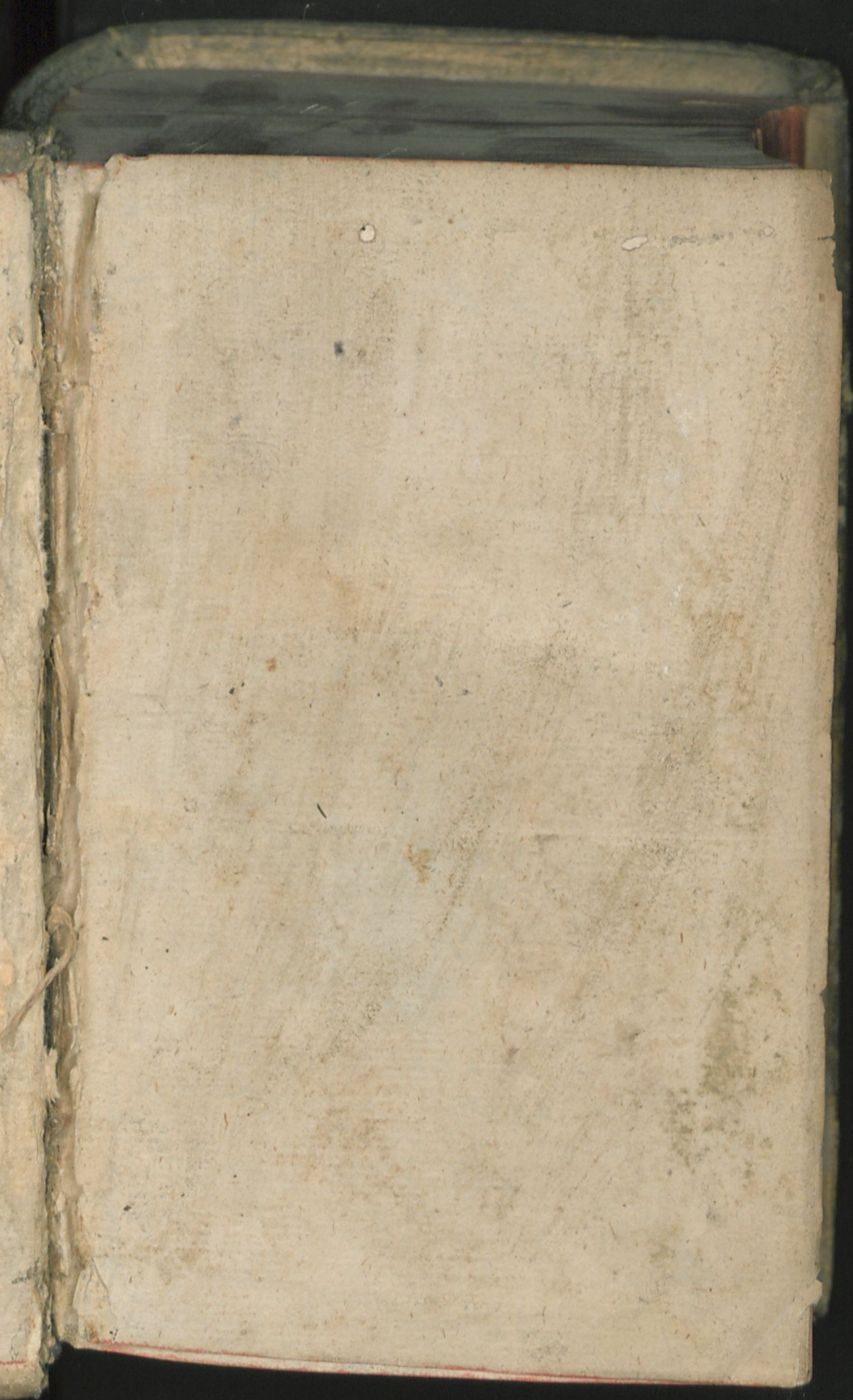

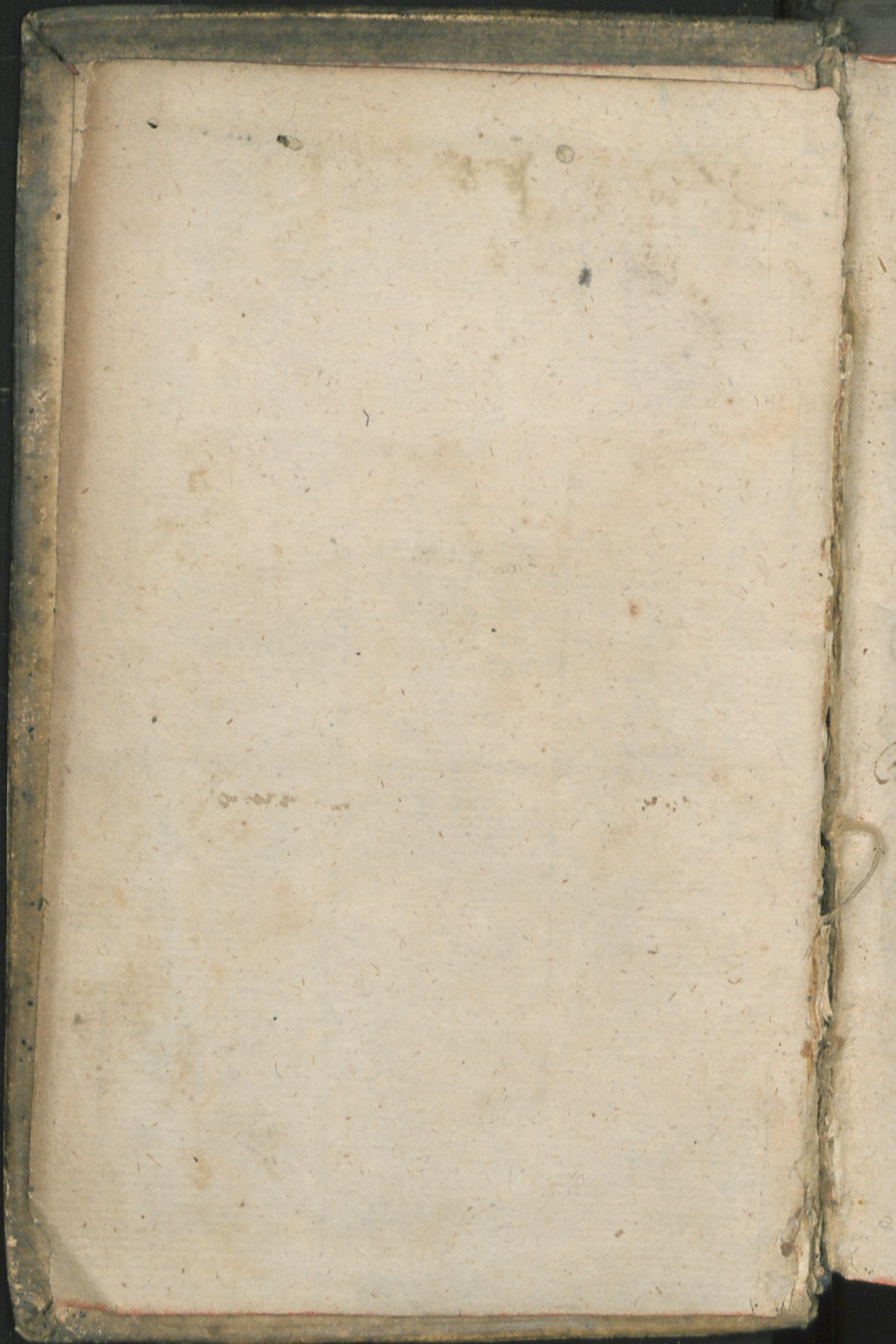
1 5 8 3

EX LIBRIS
ILLUSTRISSIMI 731,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

Ei 27

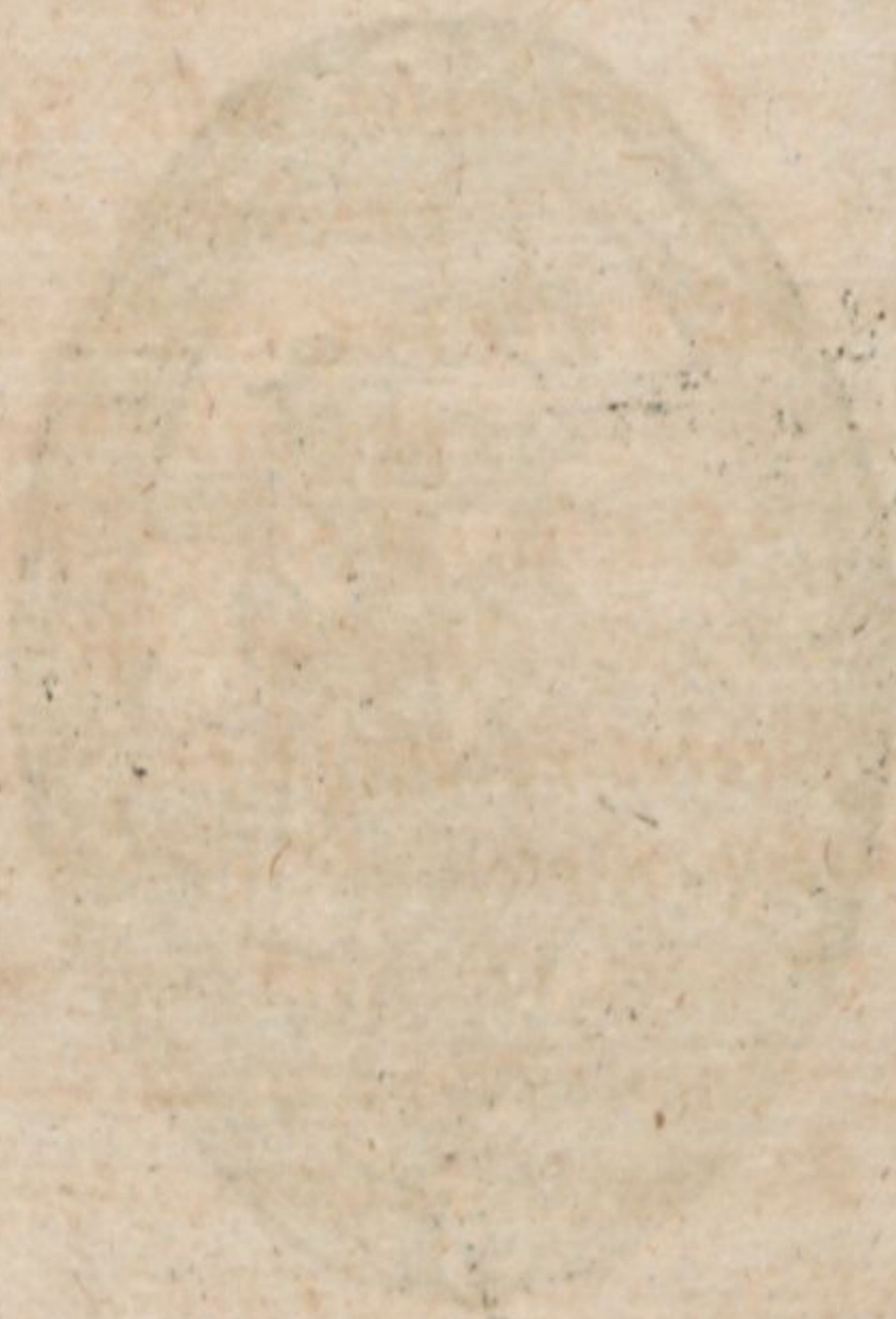
OPERV M
IOHANNIS MAIORIS
IOACHIMI
PARS SECVNDA.

2891

WITEBERGÆ
EX OFFICINA TYPO-
graphica Hæredum Georgij
Rbau.
Anno M. D LXIIII.

1011
1012
1013
1014

1015
1016
1017
1018

OPERV M IOHANNIS

MAIORIS IOA-

CHIMI

PARS SECVNDA.

AGON CHRISTI.

I mirum hos nobis casus, hæc fata
canebat

n C hriste tua, & Solyma luctus su-
per vrbe futuros

S acharias vates, docuit post exi-
tus ingens,

C ùm turba aspiceret rorantem sanguine & vnda

T ransuerso in ligno, plantasq; & vtrosq; lacertos

D istentum, & magna Patrem cum voce vocantem,

N e verò Deus, alme Deus, ne defice Nato,

D esertus ne adeò tibi, nec mea vulnera curas,

N il nostri miserere, mori sed deniq; cogis?

E t nati casum hunc oculis Pater aspicias æquis?

O mnia compleui, id rebus nunc defuit vnum,

F ata vocant, eia extremum Pater excipe flatum.

T um verò Solymam incendebant luctib. vrbe

M atres atq; viri: resonabat plañtibus æther:

N on aliter quàm cum duri in certamine Martis

I osias tristem oppeteret de vulnere mortem

A 2

I nter

A G O N

*I*nter & Adremmon, tuaq̄, inter rura Megiddon,
*F*lebant ingentem, atq̄, ingenti vulnere victum.
*L*amentis, gemituq̄, & famineo vlulatu
*C*astra fremunt, scindunt uestes, laniantq̄, capillos.

*H*ic verò exuperat dolor, & longè altior exit.
*D*um caussas iræ ingentes in crimina nostra
*M*ente agitant, iræ, quæ tam caput extulit altè,
*V*t mortem Nati vnigenæ precium esse reatus
*I*pse pater vellet, nulloq̄, à sanguine sacro
*P*lacari, nisi Chryste tuo, quo deniq̄, fuso
*I*ustitiam ille suam, rigidam, immotamq̄, per æuum
*E*xpleri cuperet, factisq̄, & morte rependi
*D*ebita neglectæ, Natiq̄, cruore redemptos
*N*on alio precio Deus inferiore volebat.

*Q*uin agite ac altè perpendite, quàm dolor ingès
*T*entaui Dominum, & luctam cum corde peregit
*V*t sese abiectum vocat, & sine luce relictum.
*S*tabat acerbè gemens Mater, Soror additur unà
*S*pectatrix fati, tantarum & conscia rerum
*C*orda gerunt, norunt quid agatur funere in illo
*L*anguentes desiderio pro sorte futura,
*E*t Nati reditus, expectatosq̄, triumphos
*A*ttonitis inbiant animis, certamq̄, secant spem:
*I*mo in corde tamen tantus dolor æstuat illis,
*P*enè omnis fidei scintilla vt victa fatiscat.

*Q*uin & mæsta suum ostendit Natura dolorem
*E*xincto genitore suo, Sol ordine verso

O fficiunt

CHRISTI.

O fficiū mundo negat, & se subtrahit orbi,
Datq; animum in luctus, & tanti conscia fati
Terra tremit, rumpitq; sinus, & murmure tristi
Pertentat mundum, penitus vi deinde dehiscens
Infernas aperit sedes, & functa sepulcris
Corpora sancta Patrum desuetam emittit ad auram.
Nō equidem hæc sine mente Dei, sine numine fiūt.
Dum nos ira Dei doceat pro labe dolere,
Quam non admissam dum tu pie Christe luebas,
Aspera saxa tuo doluerunt fissa dolore,
Nos saxa gerere his corda asperiora, nefandum est.
Sed iuuat hanc propius fatalem inquirere luctā
Qua primū iratus Pater, & Lex ardua Patris,
Culpaq; mortalis, tortorq; immanis Auerni,
Fædaq; Mors dirum intendens lethaliter ictum
Se Christo obijciunt hostes, præsensq; minantur
Exitium: huic tristi correpunt membra pauore,
Sanguineusq; fluit toto de corpore sudor.
Nox erat, & terras animantia fessa per omnes
Depositis curis reparabant membra quiete:
Ecce Dei Natus sese nocturnus agebat
Cydonis ad riuum, & mortis iam fata propinqua
Voluebat, sanctoq; viam sermone leuabat,
Palantes socij fuso vt Ductore ferentur
In diuersa viæ, cætu, numeroq; soluto,
Quos victor superas vt primū surget ad auras
Agmine composito coget Galilæa per arua:

A 3

A 19

A G O N

A tq; ita Sachariae Vatis praedicta recenset.

V entum erat ad pingui consertū Pallade montem
S ub cuius radice virens sese extulit hortus
D elitias Domini, qua luce & nocte precatum
A ssidue veniebat: ibi hunc pro tegmine inibat,
N am nec quā posito ferret se vertice habebat.

O men inest rebus: Si laeta Pallade foerum
I ntramus montem, pacataq; crimine mens est,
E t flatus sacer, ipsum oleum quod pectora sanat,
F ulcit ope infirmos: tum rectis vota feruntur
P assibus, & caeli nubes, & sidera tranant.

I ntereā socios octo in conualle relinquit
A nxius, ipse tribus graditur comitatus in hortum,
Q ui rutilos vultus, & maiestatis honorem
S pectarant in monte sacro, nunc sortis eosdem
A fflictæ testes, & vilis imaginis optat.

E rgò horti in medio ingreditur sua tristia fata,
S icut Adam in riguo quondam nos perdidit horto.
M ulta sed hic passus, dum patris sustinet iram,
I rarum & fluctus in sese transtulit omnes.
N amq; quiescenti similis, penitusq; latentī
M aiestas Verbi diam non exeruit uim
A d tempus, pressisq; latens sese abdidit armis.
H inc iræ sensu, & nostræ præ pondere culpæ
S oluitur in luctus, & mens formidine tristi
C ontrahitur, promptamq; animā caro strangulat agra,
G enua labant, & corde cruor per membra repulsus
I n gut-

CHRISTI.

In guttas resolutus abit, tum pectore sensus
Veruntur varij, nec vim vitare potestas,
Cunctaturq; metu, lethumq; instare tremiscit.
Occurrunt diræ facies, inimicæq; culpæ
Numina magna Dei: mors plurima obâbulat artus,
Ora modis pallent miris, stant verba palato,
Arrectæq; horrore comæ, cor liquitur æstu,
Intus & assiduo curarum tunditur ictu,
Exterius quatit ossa tremor, vigor omnis in auras
Exhalat, mors atra caua circumuolat vmbra.
Sternitur hinc toto proiectus corpore terræ
Deficiente animo: casu tremit excita tellus,
Semianimesq; micant artus, collapsaq; membra.
Irarum hunc fluctus omnes, ceu magnus aquæ mons
Magna mole premunt, hic omnia sustinet vnus
Crimina, suppliciumq; suo cum sanguine pendit.

Continuò ad sese socios vocat, atq; ita fatur:

In me omnis collapsa animæ vis, tristis vbiq;
Luctus, vbiq; pavor, & plurima mortis imago
Quæ luctantem animam, nexosq; resolveret artus,
Ni vires fors omnipotens daret, abditaq; intus
Stirps mihi mortalem sustentet diua figuram.

Sed vos qui mecum casus mansistis in omnes,
Durate, & ne me, ne in tanta pericula missum
Linqute me solum, aut vestros subducite vultus,
Orandum est, ne sollicitis spes excidat omnis
Tentatura animum vobis, capturaq; mentes.

A G O N

*Qui miser est, non ille hominum consortia vitet,
 Damna feret leuius fido quæ credit amico.*

*Hæc effatus, & in verbo vestigia vertens
 Euolat à socijs, & flexo poplite fertur
 Ad terram, fundensq; preces terræ adplicat ora,
 Tales inde suo rumpebat pectore questus:
 Eripe me genitor, finemq; impone labori,
 Ærumnæ exhaustum satis est, quin protinus aufer
 Si fas est genitor, quæ deinde pericula restant.*

*Ipse dehinc ab humo surgit, sociosq; reuisit,
 Et Petrum aggreditur qui fortè ingentia membra
 Fusus humi, toto proflabat pectore somnum,
 Petre, refert, potes hoc sub casu ducere somnos,
 Non agere excubias noctem non amplius vnâ?
 Non hoc ista sibi poscit nunc somnia tempus,
 Cernis quæ miserum circumstet, turba malorum?
 At non ipse animi infelix, non lumine somnos
 Accipio, ingeminant curæ, rursusq; resurgens
 Ira Dei immeritum torquet: nec plura locutus
 Defecit luctu, & terram pronò ore momordit.
 Atq; illi in media lucta celer Ales ab alto
 Occurrit cælo, & dictis mæstum erigit vltro.
 Nec mora, nec requies, rursus velut agmine facto
 Mors audet cum gente Erebi, nigroq; Tyranno
 In Christū glomerare manum, & concurrere bello.*

*Verus at Israël lucta congressus acerba
 Stat mole opposita, & manet indeiectus ad iram*

Horribi-

CHRISTI.

Horribilem patris ætherei, vincitq̄, precando,
Fidendo & victor spolia ampla ex hoste reportat.

Quis potis est tantam pollenti pectore luctam
Fingere pro rerum gravitate, & pondere facti?

Mortis amariciem saltem contingimus ipsi
Labrorum tenuis, ille omnem perpotat abundè.

At guttæ indicium fecerunt triste doloris,
Sanguineæ guttæ monumenta ingentia luctæ

Ingentis, luctæ, qua demum victor ad auras

Euasit superas, quanquam cor tabuit hausto

Humore, aut testæ arenæ, vel graminis instar.

Iamq̄, reuersus erat, somno videt ecce sepultos
Denuò, & alloquitur: Nam quæ vos tanta resoluit

Deinde quies, tanta rerum iam instante ruina

Turbine correptus quando ferar ad vada lethi?

Surgite, & hîc mecum votis pia neclite vota,

Et procumbite humi prostrati, & tendite palmas,

Hostis adest, eia, date vota, & fidite verbo,

Neu vinclis trepidate meis, ego victor Auernum

Eruam, & æqua solo fumantia tartara ponam.

Tertia lux simul os terris ostendet honestum

Ingentes stygiæ spectabit cædis acervos.

Fidite ne pedibus, quanquam facienda per hostes

Est via, & excipient manibus, atq̄, in trabe figent,

Non omnis consumpta salus, victoria restat,

Arma parate animis, & spe deducite bellum.

O Patre nate Deo patrium qui Christe furorem

PARENTALIA.

*I*n te vertisti, nos vt clementia rursus
*E*xcipiat, faueatq; reis, iramq; parentis
*S*upplicibus superas votis, tuaq; alta trophæa
*N*ostra facis: medio tu fessis turbine lethi
*A*ffulge, vt tenebris nigrescere singula circum
*I*ncipiunt, conditq; natantia lumina somnus.
*A*spera tu pro me succede in prælia lethi,
*V*icisti mortem, & victam sine acumine telis
*V*lterius videre, tua est victoria mortis.

PARENTALIA ANNIVERSARIA
TERTIO FACTARE-
VERENDIS ET CLARISSIS
MIS VIRIS D. MARTINO
LUTHERO, ET D. PHILIP-
PO MELANTHONI,
VITEBERGÆ 19.
APRILIS

1563.

*E*rtius exactis completur mensibus annus
*E*x quo reliquias, & parui membra Philippi
*C*ondidimus terris, & iusta peregrimus vms
*E*t nunc ossa locum decorant, semperq; recenti (bris
*C*oncursum implentur pulcri vacua atria templi

Quæ

PARENTALIA.

Quà simulacra manent viuos referentia vultus
In tabula, spiratq; viri viuum instar in illa.
Quò non ars penetrat? pictoribus, atq; Poëtis
Has dotes rerum fictor dedit, arte magistra
Exprimere affectus, & veros reddere vultus:
Sed corpus pictura notat, mentemq; poësis.
Nec terris ars vlla Deo cognatior ipsi est,
Qui se fictorem cœli, terræq; vocari
Maluit, & nostra deducere nomen ab arte,
Quæ genio pollens, afflataq; numine sancto
E nihilo effingit formam, & producit in auras.
Nunc ergò ad cineres, & sancti busta Philippï
Adsumus, & quanquam lacrymæ super ora profusa
Impediunt vocem, turbataq; funere mens est:
Annua iusta tamen, solennesq; ordine pompas
Exequimur, munusq; iterum pietatis acerbum
Manibus & cineri, si qua est ea gloria, reddo.
Fortunati ambo, si quid pia carmina possunt,
Tuq; comesq; tuus, quo cum felicibus æquè
Doffrinæ auspicijs fida in statione manebas.
Nulla dies neq; te, neq; fortis facta Lutheri
Surripiet venienti æuo, tibi semper apud me
Munera erunt carmë, conscriptæ & carmine laudes.
Vos primùm ante orbis finem, velut edita cœlo
Lumina, labentem in tenebras, & crimina mundicæ
Restituitis, iterq; istud mortalibus ægris
I gnotum, verbi luce ostendistis Olympo:

Fata

PARENTALIA.

Fatalesq; viri manifesto numine adacti
Doctrinam tenebris foedatam, & sorde Papatus
In tam tranquillo, & tam clara in luce locastis.
Ergo nunc etiam per magnas didita gentes
Dulcia permulcent animos solatia verbi.
Nec mentita aris veneramur Numina nostris
Religione patrum, aut muto spectacula gestu
Matris Eleusinae ritu, celebramus hiantes
Prostrati ad Cererem sine lege, sine ordine Christi.
Vera namq; fide vero servamus in usu
Olim quae nobis digressu sancta supremo
Instituit, mortisq; suae monumenta reliquit.
Vana superstitione quae mundum impleverat omnem
Sordibus errorum varijs, compressa resedit.
Iustifica superante fide, quae munera Christi
Donata in verbo sibi propria vendicat ultro.
Et nunc per terrasq; omnes, perq; ultima mundi
Regna, sonus verbi fertur rumore secundo,
Et latebras, caecumq; Papae scelus omne retexit
Vi supera Christus, scelerataq; dicta refellit,
Oris & afflatu fundo concussit ab imo
Ausonij regni duo sola ingentia fulcra,
Nempè Sacrum Mystæ, sordesq; in caelibe vita.
Sed mihi tu vires iterum, & tua numina Christe
Suffice, cantanti tua verba, tuosq; ministros
Inuictum verbo Lutherum, & fulmine linguae,
Et paruum membris, magnum sed in arte Philippum,
Quis

PARENTALIA.

Qui sanctas artes, nec non tua sancta per orbem
Rite propagarunt victuris nomina chartis.
Da precor hac maneant in religione nepotes,
Et rectum, verumq; colant, iterumq; reclusos
Thesaurus verbi, sine labe, & sorde reseruent.
In te iunge vno mentes, amor vnus & idem
Omnibus in te sit, labor & tibi seruiat omnis,
Et quaecunq; Deus tu munera cuiq; dedisti,
Rite tuam in laudem vertat, populiq; salutem.
Et quos post obitum, tantorum & fata virorum
Esse super terris voluisti, & luce potiri
Ætherea, nec adhuc intuisse occumbere morti,
His mitte intectas mentes, & numine firma,
Hunc vt communi ludum in statione gubernent,
Ne fracti ærumnis, & magna mole fatiscant.
Cum quondam ante oculos verbū cœleste iaceret
Fœdè obscuratum tenebris, & sorde Papatus
Horribili super aspectu mortalibus astans,
Mixtum figmentis Monachorū, hominūq; repertis:
Tum res humanas miserans, regniq; ruīnam
Ipse sui, custos verbi, præsesq; sacrorum
Patre Deo natus, cum sic implenda ferebant
Malachiæ Vatis diuina, atq; abdita dicta,
Antè æui occasum tandem, supremāq; fata
Rite repurgauit verbum cœleste salutis
Vocē Lutheræ tuæ, doctāq; Melanthonis arte,
Quiq; operas æqua præstabant sorte laborum:

Qual

PARENTALIA.

Qualis qui fulvum secernit in ignibus aurum,
Et fœdam abstergit labem, vitioq; resoluit.
Nam nec Malachiae vatis præsagia tantum
Omine se referunt ad nati tempora Christi,
In quibus ipse vltro veluti conflavit in igne
Dobrine infectam massam, puramq; reliquit
Excocto vitio, & Pharisæa sorde remota:
Sed bis mille anni cum mundi in sorte suprema
Debentur fato Messihæ, ut censet Elias
Tempora dinumerans triplici distincta tenore:
Istud opus fatale Dei, quo sacra repurget,
Ad fines etiam supremos pertinet ævi.
Et quia Malachias vates pro more, modoq;
Fossorum loquitur, qui quærunt æra sub imis
Terrarum latebris, & eunt subter caria montis
Viscera, cædentes argenti, ærisq; metalla:
Non vero absimile est, postrema ad secula vatem
Respexisse animo, & casus sensisse futuros
Cum redeat magnum ante diem vir magnus Elias
Sacra Dei reparans fido comitatus Elissa.
Namq; Dei imperio excitus fumante Sarepta,
Quâ Mansfelda iacet nitidis generosa metallis,
Editus aërias venit Lutherus in auras,
Conflatoris agens instar, qui cruda metalla
Ignibus elixans coquit, & labem eluit omnem.
Præterea ad Rheni ripas quâ Bretta patescit,
Nigra, tenax verbi, qua non fœcundior ulla
E ruta

PARENTALIA.

E ruta terra fuit, quales nunc terra ministrat
Y psensis glebas queis consueuere lebetes
F ormare, & carnos, fragiles'ue effingere testas
A rgenti iniectam massam quibus igne resoluant.
E rgò per hunc Vatem, constatorem'ue Lutherum,
E t fragili in testa, terra quæ facta nigranti est,
D octrinæ vitium excoxit, labemq, remouit
C oncretam genitor, cœlestia verba repurgans.
N am quid erant aliud fœdi documenta Papatus,
Q uam massa argento conflata, auroq, pusillo
I llita, quam rudis æris adhuc pinguedo fatigat
S ulphurea, & multum terrenæ sordis inhæret?
M os remanebat adhuc fluuio mersare salubri
C redentium pueros, & Christo offerre precando:
L itera doctrinæ, & vatum monumenta sacrorum
V sq, reseruata in tenebris sine honore manebant,
I ndestructa tamen, pueriq, ante ora Parentum
V oce recensabant fidei monumenta, precumq,
Q uam formam instituit Christus, iussitq, teneri,
E t sacri cantus diuinis vsibus apti
S eruati à populo solenni in luce manebant.
E cce sed huic massæ, crudumq, & inutile plumbum,
E t cuprei nummi, cultus, & inania sacra
L ibantis Mystæ, confusa in corpore eodem
D octrinæ fuerant, ceu quondam stramina granis,
A tq, leues stipulæ, & paleæ miscentur inanes.
I llic mixta auro spargebat Cadmia virus

D iſta

PARENTALIA.

D iſta repertoris quondam de nomine Cadmi
P hœnicum terris quando æs conſabat in igne,
E t ſocij extincti perierunt tabe veneni
F ortè in aquis mota, quæ torto turbine ſurgens
A nguſ ab exemplo, aut torti Typhonis in auras,
S piramenta animæ præcludit faucibus imis.
H inc veterum vates hydræ ſpiramine ſæuo
P hœnicis Cadmi ſocios ſinxere peremptos.
H ic aderat candens orichalcum, candida terga
A rgenti ſimulans, flauum quod deinde colorem
P ræ ſe fert auri in ſpecie, fallitq; tuentes,
C ui nomen fecit Meſſenidos incola terræ,
Q uod tamen æs Cypriū eſt, cui Cadmia foſſa colorem
I nduit, vnde auro reſpondet concolor aura.
Q uin & Pyromachus, ſplendensue in fronte Pyrites
I ntermixtus erat, nec non Galena nitenti
Q uæ rutilat ſquama, Pietas quæ nempè timorem
S uppliciter ſimulare ſolet, perfuſaq; fuco eſt.
Q uin etiam argenti tremula ſub imagine viui
M ercurius ſpirans aderat lethale venenum
A d ſe fulua trahens auri ſpecioſa metalla,
E t quas mundus opes magna ditione tenebat:
S ed volat ille fugax quando tentatus in igne eſt.
E rgò iterum vt poſſit de ſorde & labe veneni
M aſſa repurgari flammis, iterumq; reſingi
S ordibus excretis, & deniq; pura relinqui:
T um demum ignipotens opera ad fabrilia ſurgit
M agnas

PARENTALIA.

Magnanimus Lutherus, & in testa æra nigranti
Imposuit, sociumq; vocat te docte Melanthon.
Ocyus incubuere ambo, pariterq; laborem
Sortiti, purgantq; calenti numine massam.
Tum crudum fluit æs riuus, atq; omne per ignem
Excoquitur vitium, atq; exhalat inutile sulphur,
Et spumæ argenti, quas vrsi stercola dicunt,
Secernuntur, & in media fornace nitescit
Argenti massa, & tandem calor igneus illi
Omne adimit labem, & partes dissoluit inanes.

His motus signis, atq; hæc exempla secutus,
Malachia Vatis completa oracula tandem
Auguror, atq; æui supremo in fine peracta
Euentus habuisse suos: Quin ipse canebat
Obadias vates, missos fumante Sarepta
Affore, qui cultus, fœdataq; sacra repurgent:
Quos non Hesperia extrema de gente profectos
Accipimus, neq; fas, sed enim sub simplice sensu
Urbe metallifera missos reor ad iugamontis
Sionij, magni venturos agminis instar,
Et mons ille quidem sancta est Ecclesia Christi.

Exitus ostendit quanto feruore, quibus ue
Artibus extuderint verbi monumenta sacrati
Sordibus è tantis Papæ, tantisq; tenebris,
Lutherus præstans animi, doctusq; Melanthon,
Et pietate pares, & magnæ numine mentis.

Quis potis est igitur verbis æquare disertis

B

Virtus

PARENTALIA.

Virtutesq̄, virosq̄, & dona insignia mentis?
Quis'ue valet lingua tantum, qui fingere laudes
Pro meritis horum possit, qui talia nobis
Pectore parta suo, qui tot monumenta dederunt.
Nam sanctis scriptis potuerunt fundere fata
Sanctius, ac multò vera ratione magis, quàm
Pythia quæ Phœbi tripodas, & numina sensit.
Hi sacra in patrias vertère volumina voces
Vt populum vera sub religione tenerent.

O Pietas, cælo quæ dignè facta rependis
Da sanctis illorum umbris, da pace potiri.
Nos cineri, qui solus honos post funera restat,
Soluimus inferias, non sacræ aspergine lymphæ,
Non Cereris libo, cantatæ ex ore sacrantis,
Sed lacrymis quæ spontè oculis liquuntur amicis,
Pectoribusq̄, scatent gratis, quæ sanguine Christus
Conspersit, sanctaq̄, afflans lustravit ab aura,
His, inquam, lacrymis mentem testamur amicam,
Donaq̄, virtutesq̄, virum grato ore sonandas
Suspiciamus, & quos immensos corpore habebant
Thesauros fragili, veluti duo vitrea vasa
Cælica sub fragili gestantia pignora massa,
Quæ tandem in cineres resoluta, & clausa sepulcro
Ne fortè intereant, ipsa hac seruantur in vrbe,
Dum redeat satus ille Deo, manesq̄, sepultos
Excibit tumulis, informi & puluere carnis
In morem vitri pellucidâ corpora finget

Cælestes

PARENTALIA.

Cælestes adhibens vires ne fracta fatiscant,
Quale vitrum infractum quondam de more metalli
Informans opifex dat munus habere Neroni.
Tum verò hos cum luce noua, membrisq; nouatis
Fulgere cernemus, superùmq; assistere mensis
Munera gestantes amaranthi ex flore corollas,
Et superùm Regi pangentes carmine laudes,
Ver vbi perpetuum est, indefessaq; chorææ,
Et citharæ reboant cæli per lucida templa,
Tum me carminibus non uincet Thracius Orpheus.
Intereâ somnos, & in vrna perpetuum ver
Optamus cineri ipsorum, & noua gaudia vitæ,
Gaudia non unquam mixtos habitura dolores.
At vos qui sanctas animas decoratis honore,
Si iuuat has iterum æterna iam in luce videre,
Et dextras dextris coniungere, verbaq; verbis
Ante Dei vultus diuino in fœdere amoris:
Cedite ne verbo, nec quæ documenta dederunt
Sancta viri, vestris deponite mentibus vnquam,
Si vel mutandæ sedes, si flumina Nili
Quærenda, aut rapidus Cretæ potandus Oaxes.
Quisq; suis vitam in studijs colat, & sua curet,
Fata regent cursus, nec cælo vestra feretur
Fama leuis, tantiq; abolescet gratia facti.
Vos quibus eloquium est, & fandi gratia laudem
Concessit linguæ, vestras hic promite vires:
Sic equidem meritis cum vos complexus amore

PARENTALIA.

Et socios operum legeret, fœdusq; feriret
Dulcis amicitia: quam vellem hunc æthere in alto
Nunc superare parum, & docta cingente corona
Præfectum studijs teneræ dare iura iuventæ,
Et dictis formare animos hoc turbine rerum:
Fata obstant, placidusq; viri sopor alligat artus.
Ille quidem ad superos quorum pia sacra ferebat
Successit mente, & viuis per docta feretur
Ora virum. Salve æternum diuine Melanthon
Omnibus est idem sonus, & vox omnibus vna est.
Te cælo meliora manent, te præmia magna
Pro magno ingenio, magnisq; laboribus actis
Expectant cælo: ter ego tua funera mæstus
Fleui, ter sanctos decoravi carmine manes,
Sit pietas hæc grata tibi, debere fatemur
Plura, sed officijs tibi respondere vicissim,
Non opis est nostræ, superant merita, atq; labores.
Virtutum ne prius mirer, studij ne laborum?
O ingens fama studiorum, ingentior autem
Insolita virtute animi, quæ celsior ibat
Ingenio, quamuis inuictus in artibus esses.
Salve iterum, atq; iterum, diuine & magne Melanthon,
Æternumq; vale diuine & magne Melanthon.

IN

IN ASCENSIONEM CHRISTI
E TERRIS IN
COELVM.

Ostquam res Erebi, mortisq, euertere regnum
p. Morte sua visum Christo, nouiesq, ministris
Se confessus erat, scandit iuga Pallade foeta
Bethaniae, & dictis mœrentia pectora firmat.
Continuò ex oculis sublatus corpore in auras
Mortales cœtus medio sermone reliquit,
Nubis ab exemplo, quam gens Iudæa secuta est
Cum quondam Ægypti fugeret crudelia regna,
Quæ cum se posuit noctu, tum castra quierunt
Composita, & cum Sole nouo se rursus in auras
Tolleret, ecce acies omnes se tollere campis,
Accingiq, via, atq, iterum migrare necesse est.
Ergò etiam dum se aërias iam tollit ad auras
Dux olim Isacidum, nubes & præuia Christus,
Signat adesse diem socij quo deniq, migrent,
Et varijs lustrent distinctum gentibus orbem,
Vulgarentq, fidem, populi quæ sidera adirent.
His & tunc signis rutilas subuectus in auras
Ingrediturq, polo, & caput inter nubila condit
Victor ouans, sancta comitum adplaudente corona
Quos secum excitos consorti reddidit auræ
Mortis in augurium victæ, vitæq, futuræ.
Sed nulli comites vllò sunt lumine prensi,
Ne fortè authores sibi gens humana salutis

IN ASCENSIONE M

*A*udeat in damnis neglecto quærere Christo.

*P*anditur interea domus omnipotentis Olympi,

*E*t belli signum Michaël suspendit ab arce

*S*yderea, & raucis clangoribus impulit auras,

*E*ffususq; ruit portis exercitus ales

*C*ompositi numero in turmas, & præmia palmæ

*P*rotendunt longè dextris, & carmina distant,

*V*ictoremq; orbis, lethiq;, Erebiq;, salutant,

*E*xpleriq; animum nequeunt, gaudentq; tuendo.

*M*irantur spoliū, grauidumq; ex hostibus axem,

*M*irantur pharetras, & truncum mortis acumen,

*A*tq; anguem ferro nexum per colla retorto.

*I*ndulgent omnes operi, pars grandia trudent

*O*bnixè carpenta humeris, pars vincula tendunt

*Æ*re, & cornipedum vires hortantur equorum,

*E*t stimulis vrgent, & torto verberare cursus.

*I*psi quadrupedes nisu per maxima anhelō

*D*esudant spacia, & gemitum dat pondere currus,

*N*on quali Heliam veclauit pondere ad auras

*N*ubila tranantem nigri cum turbinis vmbra.

*A*t circum innumeri iuuenes lucentibus alis

*A*ccincti subeunt oneri, linguisq; solutis

*S*acra canunt, reducemq; manu contingere gaudent:

*I*lle subit, victi exuuias oneratus Auerni,

*V*ulneraq; illa gerens quæ propter crimina mundi

*A*ccepit, patriasq; iras in crimina mundi.

*T*um sese incessu latus ad genitoris alumnus

Suble

CHRISTI.

S ublimem posuit, positus quâ semper, & ante
M achina quàm mundi cepit digesta figuram,
S ed massam humanam nunc sede locavit Olympi,
O mniaq; impleuit vatum prædicta priorum.
E t si quod spacium est, si quæ loca, si quod & intrâ,
A ut extrâ terras, id complet Numine Christus,
H ic præsens, illic præsens, hîc fortis, & illic,
E t quocunq; vides Christi sunt omnia plena.

A t socij deiecti animis dum lumine mæsto
H ærent defixi cælo, obtutuq; sequuntur
I am iam corporeo discessu è limite terræ
M igrantem, & cæli sublimi in sede receptum:
E cce oratores gemini de gente ministra
C ælicolûm, volucris findentes nubila lapsu,
C orripuere incepta, Quid ô Galilæa virûm vis
S uspicitis cælum, atq; oculos per inane leuatis?
N os testes cælo missi mox adfore tempus
C um mundo se iterum manifesto in corpore prodet,
E t lapsas hominum sortes in pristina reddet,
E t facta, & vitas extremo munere functus
I nquiret, iusta suspendens omnia lance.
E t velut Heliam trans æthera vexit apertum
F lammanti curru, & radiantibus intulit astris:
S ic idem simili ducet per nubila pompa
A gmina credentum, patriaq; in sede reponet.
N amq; potestates mundiq;, Erebiq; superbas
S ubiecit pedibus, viresq;, animosq; feroces

IN ASCENSIONEM

D'eposuit, Mortem tulit, absumsitq; triumpho,
Ductoremq; ipsum, facies quem dira tegebat
Spirantis colubri, pressum pede clausit abenis
Compedibus, fractoq; illisit in ossa cerebro
Arduus, & circo spectatum duxit aperto
Magna trophæa ferens, quos dat sua dextera letho,
Et rapta ad superas altè spolia extulit auras
Iam victo tortore, & iam domitore subacto:
Et magnum per inane volans, dona optima dona
In numerum iacit, & fidos partitur in omnes.

Ex illo celebratus honos, atq; annua vota
Exequimur Christo, & tantos gens ægra triumphos
Excipit indulgens fidei, secumq; volutat
Hoc Ducis ætherei bellum cum Principe mundi.

Ex quo primus homo persuasus ab angue ruebat
In vetitum, & mentes abductas numine ab alto
Mancipium barathri, prædo in sua iura traherat,
Formatasq; recens diuini ad Numinis instar
Deformabat atrox animas, sæuisq; premebat
Imperijs, stygioq; nocens damnauerat Orco,
Nec nos obniti tantum, & contendere bello
Sufficimus, superabat enim, totumq; tenebat
Infanda ditione orbem, nec in agmine tanto
Cælicolùm audebat quisquam se credere pugna,
Nec bellum finire manu, nec vertere fundo
Regna, potestatemq;, iugumq; immitis Auerni,
Et regno exigere, & prædas inhibere cruentas,

Et

CHRISTI.

Et patrum insontes manes emittere ad auras,
Conferre amissum decus, in solidoq, locare.
Tum Pater ulterius procedere cædis acervos,
Et scuire animis Serpentem haud passus acerbis.
Ergò in tergemino sanxit decreta Senatu
Omnipotens genitor, Natumq, exciuit, & vltro
Sorte legens mediam personam his destinat ausis,
Quæ lapsis hominum sese interponere rebus
Audeat, absoluatq, iugo, faciatq, serena
Luce frui, qui nunc stygia compage tenentur,
Mortem abolet cum morte sua, regemq, profundî
Impediat vinclis, & culpam sanguine soluat.
Nempè Deus Natum miserans incommoda nostra
Illicò primorum demisit ad ora parentum
Destructorem operum Satanae, et virosa prementem
Colla pede, atq, imo vertentem tartara fundo.
Nam iuxta genitorem astans ab origine mundi
Dat sese in medium, & munus saluantis obibat
Hic opifer mundi diæ sub nomine stirpis.
Hic erat ille Ales, duris qui in rebus Adamo
Adfuit, Isacidenq, senem clade eruit omni,
Et patrem Abramum fati eduxit iniquis,
Immunemq, Lothum accensa comitatus ab vrbe
Expedijt, dat flamma viam, atq, innoxia cedit.
Excussumq, bonis, lacerumq, in corpore Iobum
Restituit sorti antiquæ. Quin ipse per arua
Puluerulenta Sinæ populum comitatus euntem

IN ASCENSIONEM

*S*ignauitq; viam, & cursus direxit apertos.
*I*pse triumphali subuectus in axe, vocauit
*T*e magne Ezechiel, diuina vt iussa sonares
*E*xcitus fatis, emissam & carcere gentem
*R*ursus in antiquam patriam è Babylone reduxit,
*D*um tandem humanæ collectus in ossa figuræ
*R*egnatorem Erebi, sedemq; immitis Auerni
*E*xcidio dedit incumbens, vimq; eruit omnem,
*C*onstrictos & auos immani carceris antro
*I*n lucem expedit, secumq; è morte reduxit
*I*n nemus Elysi superi, sedesq; beatas,
*E*t se sublimem cœli in statione locauit,
*V*t vatum impleret voces, atq; omnia fata,
*C*onuentusq; hominum sacros sibi cogeret omni
*E*x numero, & tandem confecto temporis orbe
*D*efunctos iam olim tumulis exciret eosdem
*D*esuper adparens illustri clarus honore,
*V*t patriæ reddat, patriq; pia agmina sistat
*C*ommendans genus agnatum, dulcesq; piorum
*R*eliquias, patriq; idem data regna resignet,
*E*t secum æterna faciat dititione potiri
*I*ustitiæ cum luce pari, quando hostibus altè
*I*mmineat victor stygio procul orbe remotis
*Q*uos feruens magno præclusit obice torrens.
*N*unc verò in vinclis cohibet, ferriq; catenis
*N*e struere auderent acies, aut tendere contra
*V*sq; reseruos censoris ad ora stupendi.

Nimirum

CHRISTI.

Nimirū hanc pugnam, spectaculaq̄, ista Triumphū
Olim Tharsiacā vates de gente sonabat.
Namq̄, canebat vti magnum per mane leuatus
Regna, potestatesq̄, Erebi, vimq̄, exiit omnem
Omnipotens natus Patris omnipotentis, & ipsum
Serpentem stygium qui malo illuserat Eucæ
Comminuit, nocuosq̄, ausus dispersit in auras,
Sub pedibus lethum posuit, culpam abstulit omnem
Infernas referans sedes, & vincula resoluens
Agmina, viq̄, sua capiens immane barathrum,
Tortoremq̄, in eo vinculis damnauit ahenis
Æternū, & socios æterno in carcere clausit.
Quandoquidem exacuit vires fortissimus Orci
Spiritus, attollitq̄, animos, & robora contrā
Effert, & sociūm virtus coit omnis in vnum,
Tartarei flatus, noti feritate Tyranni,
Doctrinæ authores falsæ, & qui nomina fratrum
Prætendunt ficto sub religionis amore
Hostes doctrinæ, monumentorumq̄, sacrorum,
Omnes qui cæde accincti, vanisq̄, repertis
Dedecore afficiunt magno Natumq̄, Patremq̄,
Verba Dei & fraude inuoluunt, & deicere agmen
Christicolūm tendunt, fundoq̄, euertere ab imo.
Mors etiam, siue illa huius, siue illa futuri
Perpetua est aui, dehinc execrabile votum
Damnantis Legis, nec non auersa Dei mens,
Æternusq̄, furor, lethalis & ira Tonantis,
Et varia

IN ASCENSIONE M

*E*t varia ærumnæ genera, & discrimina fati
*M*ulta modis multis, pariter socia agmina iungunt,
*E*t Sathanæ pro parte animis, & viribus æquis
*S*tant longis adnixa hastis, ictumq; minantur.
*H*astæ acies verò ô homines nostra impia culpa est,
*O*mnia qua violat, quaq; inficit omnia letho
*Q*uicquid in has auras vsquam genuere parentes.
*H*anc hastam Lex exacuit, quò transeat ictu
*A*d latebras animæ, & vitam dispergat in auras.
*H*i sunt qui Christo bellum, implacabile bellum
*I*ntentant: stygiæq; patent magna ostia portæ
*I*ngenti rictu similes iam iamq; voranti.
*E*t quicquid perimit lethum per vulnera culpæ,
*I*d flammæ stygiæ absorbent, & deuorat Orcus.
*H*ostibus his, Christo luctandum, & bella gerenda,
*E*t quæ bella odijs haud exaturata quiescunt.
*A*t fortes hostes superabat fortior hostis
*P*atre Deo pariter, castaq; è virgine natus
*S*tirpe potens gemina, qui prælia dura subibat
*V*nus pro multis, & multis hostibus vnus
*L*uctatus bello, spolia omnibus omnia ademit,
*P*erq; sonum verbi patrio quod corde profectum est
*O*mnia conuicit reprobi mendacia mundi,
*E*t vitam amissam propria cum morte reuexit.
*I*nde triumphatos in circum protulit hostes,
*R*omani vt proceres dextro cum Marte potiti
*S*olenni in pompa lætum Pœona canebant

*T*oti

CHRISTI.

Toti lucentes veste, atq; insignibus armis,
Velabantq; comas lauro, currumq; premebat
Insignem radijs victor, quem tegmen obibat
Auro intertextum: dextra, leuaq; sequuntur
Purpurei cristis proceres, Ostroq; decori.
Tendebant alij pictum velamen ad auras,
Quo res Romanæ, pugnatæq; in ordine bella
Cernere erat, versæq; arces, atq; oppida forti
Capta manu. Tum victa phalanx, ereptaq; victis
Signa vehebantur, clypeiq; ensesq; corusci,
Et cristæ capitum, & loricae ex ære rigentes,
Externiq; habitus gentis, gentesq; superbæ
Ferro innectuntur torto, passimq; feruntur
Per fora, perq; aditus, & publica strata viarum.
Ante triumphantis currum, qui quatuor albis
Ducebatur equis, pueri cum veste decora
Frenatis lucent in equis: Sed deinde sequuntur
Insignem currum quos victor ab hoste recepit
Velati ramis oleæ, nexisq; corollis.
Postremò incedunt florentes ære cateruæ,
Omnibus his viridi velantur tempora sermo.
Quin & in occursum tota regione ruebant
Agmine composito ducentes sacra per urbem.
Lætitia, ludisq; viæ, plausuq; fremebant,
Pulsatæq; dabant vocum discrimina chordæ.
Omnibus in templis aptabant dona superbis
Postibus, in partemq; Deos, prædamq; vocabant.

Qualis

IN ASCENSIONEM

Qualis Abram partem tibi Melchisedece ferebat
Ex omni prædæ numero, cum victor ouaret.
Mutua tum inter se læti conuiuia curant,
Multa bouum circà maculantur corpora, & albas
In flammam iugulant pecudes, tum spargitur aurum
In numerum, & totam sacrantur vota per urbem.

Haud alia est Christi per nubila ouantis imago
Cum caelo inuectus, spolijsq; Acherontis onustus
Agmen agit præ se, medio cui cætus Olympi
Occurrit spatium, & legiones per loca cæli
Agnoscunt longè regem, lustrantq; choreis.
Ipse sedens, palmamq; tenet, celebratq; triumphum
Prosubigens pede Serpentem, quem deniq; vinctum
Nunc quoq; in officio verbi per compita ducit
Spectatum, penitusq; Fides cum lumine aperto
Perspicit, vt Mortem absumsit victoria Christi,
Vt malus attrito succumbat vertice Serpens,
Vtq; animos posuit rabiosa potentia mundi
Versa retrò, signumq; gerant seruire Tyranni
Constricti collo ferri compage retorta.

Ergò agite, & quicumq; oculis, & pectore fido
In verbo aspiciatis tanti simulacra triumphi:
Dicite idè Mors fæda vbi nunc tua tela, tui arcus,
Obliquæq; acies, & tinctum hastile cruore?
Incipe si qua tibi virtus, & consere dextram.
Styx, vbi nunc uis magna tua est, qua turgida ouabas?
Seps, vbi nunc magnū imperiū, quo cuncta fatigans
S eruitio,

CHRISTI.

Seruitio, infanda passim ditio premebas?
Vlterius ne tende, tui est hic meta furoris.
Vicisti tu Christe orbem, Mortemq, triumpho }
H ausisti, mundiq, caput tu calce petisti,
Vinclaq, vincta manu coeli ad connexa tulisti.
A quo igitur vis eueniat, si Numine apud nos
Semper ades, dum lapsa obeant sua sacula finem?
Tu cum saepe audet rursus se in vulnera Serpens
Erigere antiquus, retroq, reflectere dentes
Inuisos Christi pedibus, saeuumq, venenum
Morsibus inspirat, tu desuper acrius instas
Ora reluctantis reprimens, & vulnera sanas
Quae pedibus sunt facta tuis, & sanguine mundas
Ipsae tuo, atq, olei curas aspergine sacri,
Nempè tuo Flatu, reficisq, in praelia fessos
Ne cupiant tentare fugam statione relicta,
Substituisq, loco tua qui mandata per orbem
Intemerata ferant, populisq, exacta recludant.
Hinc dona in medium largiris Flamme misso
Cum tua verba homines animo accepere fideli:
Tu Patri defers gemitus, & verba precantum,
Et nos prosequeris cura, nostraq, salutem
Impendis vitam ipse tuam, propriaq, carentes
Iustitia, tegis ipse tua, qua deniq, freti
Audemus patrios impunè accedere vultus,
Et petere ex illo coeli quodcumq, bonorum est,
Vt quondam induit villosa tegmine Iacob

Ante

IN PENTECOSTEN.

*A*nte patrem accepit felicia vota salutis,
*E*t quos non meruit primi natalis honores.
*N*ec longum in medio est tempus, cum victor ouantē
*I*nuectus curru nos tecum in scepra repones,
*I*n partemq; tuorum, & regna vocabis honorum.

IN PENTECOSTEN.

*E*c verò exuperat quicquam, nec grandius orbi
n Concessum munus, diuini & pignus amoris,
*Q*uam quòd ab arcana molitus sede regressū
*I*psè suum numen miseris mortalibus vltro
*E*xhibuit Deus, & manifesta in luce retexit,
*L*ucis inaccessæ radijs quanquam abditus ipse,
*Q*uo neq; fas acie quenquam, nec tendere sensu.
*A*tq; ideò emicuit, sua sensa vt condita nobis
*M*onstraret bonus, & dictis aperiret amicis.
*E*rgò etiam legis præcepta, aut sancta salutis
*G*ratuitæ promissa sonans, aut semper vtramq;
*C*omplexus vocem, populos sermone docebat.
*L*ucibus his autem quibus omnis turba quotannis
*M*ente pia recolit monumenta exorta supernè,
*B*is Pater insigni se olim patefecit honore,
*B*is magno in populo miris sese extulit ausis
*O*stentans decus immensum, numenq; tremendum
*T*oti naturæ rerum: & quo tempore primū
*M*onte

IN PENTECOSTEN.

*M*onte Sima rapidos iaculatus nubibus ignes
*S*piraretq; iras, & verba minantia lethum,
*D*um Lex de cælo sonat, & mortalia corda
*P*er gentes humilis strauit pavor, incitaq; alto
*T*erra tremit motu, monsq; ignibus ictus anhelat.
*I*lle ardens ira, & radijs circum ora coruscans
*S*ublustri in nebula, Gnatum compellat, vt ipse
*I*nterpres det se in medium, suaq; horrida iussa
*O*fficio Mosis populo commendet habenda: (tem
*Q*uandoquidem aspicere, & vultu contrà ire Tonan-
*H*aud licitum est cuiquam mortali semine creto.

*D*einde aliud maius factum, multoq; tremendum
*O*bijcitur magis, & mortalia pectora tangit,
*C*ùm subito ingenti cælum discessit hiatu,
*F*latus & in flammis, & fissis gutture linguis
*A*dparens, lucemq; sacram per tecta volutans
*C*um sonitu inuasit credentis pectora turbæ
*A*rgutas reserans varia in præconia linguas.
*H*ic cum diuerso gentes ex orbe coissent
*T*àm variæ linguis, habitu quàm vestis & armis:
*Q*uisq; suæ tamen agnouit commertia linguæ,
*C*onfortesq; sonos, patria & discrimina vocum.

*N*os ergò propiùs cupit hæc monumenta tueri
*S*ancta Deus, certamq; fidem prædiscere ab illis
*D*octrinæ stabilis mortali in gente sonantis.
*H*uncq; Deum tu mente colas, votisque fatiges
*Q*ui tibi se toties miris patefecit in ausis.

C

Primum

IN PENTECOSTEN.

Primùm equidem Sinai sub vertice, què super ingens
P orta tonat cœli, & trifido montem implicat igni,
H orrifico sonitu data erat sapientia Legis.
E xim cùm molli strepitu genitabilis auræ
M issum Flamen erat, monstratumq; omine aperto est
H unc flatum propria per se subsistere vita
V iuida qui flamma est mentis Natiq;, Patrisq;,
Q ui viuam hanc spirant auram, & per mutua sese
R ursorum amant, vinculisq; hærent, & numine amico.
F lamma patrem, natumq; ardet, Natusq;, Paterq;,
F lammam ardent rursus, par est vtrinq; voluntas.
T unc etiam patuit, Flatu impulsore quòd isto
N atura manante Dei Natique Patrisq;,
P ectora nostra sibi societ Deus, ipseque Flatus
C eu medio vinclo iungat Christumque, piusq;,
A tq; nouæ radios accendat lucis, & inde
I ustitiam extimulet, Legi qua nitimur ipsi,
A tq; Deo pariter conformem ducere vitam.
N ec datur hic Flatus cuiquam, nisi qui tibi iunctus
C hriste fide vera prius hæreat, inde capessat
S i te habeat quæ dona tuo de munere manant:
N ec consors humoris erit, nisi palmes in ipsam
T raductus vitem prius almo in stirpe caleseat.
Q uiq; tui est exors flatus, nil iuris apud te
O btinet, & non vlla tenet consortia tecum.
N ec melius donum Deus, aut dare maius habebat
N aturæ nisi fida suæ commertia nobis

Transfu-

IN PENTECOSTEN.

*T*rasfuso flatu, veri qui nexus amoris
*M*ente ligat socia præcordia nostra, Deumque.
*E*t sic condiderat mentes hominumq̄, sacrorumque
*A*lituum regione poli, quò Flamme in ipsas
*D*iffuso, cuperet coniungi Numine, & æuum
*T*ransigere æternum, & socia bonitate potiri,
*I*ustitiæq̄, suæ radijs communibus uti,
*A*c alere inuictam sapienti in pectore lucem.

*H*oc erat, hoc ingens monumentū, et pignus amoris
*I*n genus humanum, sua cū bona summa creator
*I*pse Deus faceret secum communia nobis, (tum.
*N*empè suum effundens hominum in præcordia Fla-

*H*eu quàm respondit meritis mala gratia tantis?
*D*iuinos nexus, mirandaq̄, vincula amoris
*Q*uæ fas æternū colere, & reuerenter habere,
*R*upimus ingrati, penitusq̄, excussimus omnes
*P*ectore polluto diuinæ particulam Auræ.

*F*actus homo fuerat diuini ad Numinis instar,
*V*t mentem nosset domini, & se lege teneret
*I*lius, & iussis parens se subderet ipsi.
*I*nsita notities erat hæc in origine prima
*C*ordibus humanis, digitoq̄, insculpta Tonantis
*Q*uo Lex marmoreis demum est inscripta tabellis.
*A*tq̄, hoc illud erat formari ad imaginis instar
*D*iuina quæ in mente micat, quòd conditus esset
*P*rimus homo, mentis diuinæ gnarus, & vltro
*A*uctori præstare potens quæ munia vellet.

IN PENTECOSTEN.

*H*is tunc officijs illum affecisset honore,
*P*erfecto venerans in amore, in spēque, fideq̄,
*P*ræstandisq̄ operis aliena in sorte iuvanda.

*C*ùm verò in tenebris fædè obscurata iaceret
*D*ulcis imago Dei, sed enim non oblita prorsus,
*Q*uando scintillæ diuina ab luce relicta,
*N*empè acies animi quæ res scrutatur, & vsum
*N*aturæ rerum, generatimq̄ insita cunctis
*N*otities de lege Dei, sub mente micarent
*A*bditæ adhuc, nec se auderent extollere recta:
*T*um missum terris Natum in velamine carnis
*I*mperijs egit Pater, vt simulacra refingat
*L*apsa Dei sub mente hominis, tenebrisq̄ repulsis
*D*eterse affundat menti noua munera lucis,
*S*opitosq̄ ignes iterum sacra excitet Aura
*D*ans libertatem menti, quò munia obire
*G*rata Deo possit quæ Spiritus exigit vltro,
*I*mperfecta quidem, tristi hac dum sorte tenemur,
*S*ed quæ plena forent, & ab omni parte beata
*D*estructa iam morte olim, cui subdita vita est
*C*orruptam ob sortem Naturæ in corpore nostro,
*Q*uæ penitus nequit in solidum, integrumque referrî
*H*anc dum ægri vitam trahimus, mundoq̄ moramur,
*C*ùm tandem functi tumulis vi Flaminiis alta
*V*enturi æthereas iterum sint lucis in auras.
Ergò etiam præstare omnes benefacta necesse est
*D*ebita, qui Christi officio, Flatuq̄ sacro

*I*nceptere

IN PENTECOSTEN.

*I*ncepere iterum simulacra ad auita refingi
*V*ia Dei auctoris, si plena, exacta^q, demum
*R*estitui haec cupiant illorum in corpore quondam,
*E*t Christi gaudere opibus, partem^q, bonorum
*E*xemplo haeredum trahere in caelestibus oris,
*C*orpora cum rursus noua inibunt lumina vitae.

*Q*uis furor est igitur dictis obtendere Legi,
*E*t sacri officium Flatus premere, vt pia lustrat
*P*ectora, iter^q, nouum vitae docet ire beatæ,
*E*ffigiem^q, Dei reficit, fingit^q, nouando.
*I*mprobus AGRICOLA, & comes illi ridiculus MVS
*Q*ui legem factis violatis, & ore profano
*F*atidicum Mosen Legis data iussa sonantem
*I*mperio Nati, medius qui munera obibat
*L*egati, iussus Mose concredere Legem,
*P*olluitis, sacrum^q maculantes crimine nomen,
*E*t furca, stygio^q, caput damnatis Auerno,
*V*os genuit Dathas pater, atq, eduxit Abiras
*Q*uos hiscens tellus viuos transmisit Auerno
*C*um furijs acti sunt ausi obtendere Mose:
*E*t caussa illa fori tantum spectabat ad acta.
*V*os, inquam, diræ Eumenides quæ vindice pœna
*M*ultant facta virum cinctæ serpentibus atris
*S*ollicitent, pœnas^q, isto pro crimine sumant:
*D*ira nec à vobis Legis maledicta ferantur
*I*mprecor, & vestros maneant ea crimina manes,
O multò grauiora ausi quàm turpis Abiras,

IN PENTECOSTEN.

Et scelerum confors: vos sanctam crimine Legem
Infando è superis conati mittere ad Orcum,
Quæ custos hominum vitæ est, & firma voluntas
Diuinæ mentis, fatisq; ignara moueri.

At vos quæis melior residet sententia menti,
Audite ô vocem Sinai quæ in monte sonabat
Luce sub hac festa quondam, cum lapsa dierum
Quinquaginta essent discrimina, tempore ab illo
Quo genus Isacidum Pharia regione reductum est:
Audite, & dociles Legi submitтите mentes:

Dehinc petite et votis donum, quod numine aperto
Luce sub hac festa quondam fuit æthere missum
Multifidæ in linguæ specie, flammæq; coruscæ:
Hoc petite, vt celebrare Deum cum pectore puro
Vita queat, iussisq; Dei parere sacratis.

Atq; ideò venit cœlesti Flamen ab arce
Cœlitus effusum, quò credula pectora firmet
Esse recepta iterum dilapsa in fœdera amoris
Ante Deum: Cumq; illud idem procul eijcit omnem
Mœrorem ex animis nostris, & pectora sanat:

Hac luce erecti rursus agnoscamus amorem
Quo nos prosequitur Pater in sua iura receptos,
Atq; fide accensis animis ad vota feramur.

TE sine nil altum mens inchoat, eia agè lucis
Sparge tuæ radios diuini fomes amoris,
Atq; nouam mentem, noua suffice corda renatis.

Sed quia doctrinæ lucem succendit, & idem

Flatus

DE S. VRBANO.

*F*latus inextinctam vario tam in turbine seruat:
*V*ult nos officium verbi reuerenter habere.
*Q*uare agite, vt gratæ mentis monumenta super-
*I*llis subsidio qui sunt pia verba professi (sint,
*Q*uisq; sua pro sorte ferat sua munera ad ARAM.

In Pentecoste Anni 1563.

DE S. VRBANO, IN LAUDEM
VINI, ET EIVS VSVM.

*V*nc Urbane tuis agitur lux dedita sacris,
n *Q*uando racemiferis frontem circūdata fertis
*A*mula stant simulacra tui, colloque reuincta
*T*orta, repleta mero dependent vitrea vasa,
*S*uffusiq; tument oculi, minioque rubescunt
*T*empora, & in ventrem turgentia pectora crescunt.
*A*t Flamen præ se portans simulacra per agros
*T*elibans Urbane vocat, tibi ducere pompam
*V*ociferans, vt adesse velis crescentibus vuis,
*N*eu labes reptantium vllæ, cœliue ruina
*O*fficiat teneris, & Bacchum euertat in herba.
*I*llum omnes pueri, & vertunt felicia Baccho
*I*ugera qui rastris, cantu & clamore sequuntur.
*V*ana superstitione traxit de Gentibus ortum,
*N*uminis ignaras veri quas error adegit
*F*ictilibus diuis cœleste ascribere numen.

C 4

Sic te

DE S A N C T O

*S*ic te Iane biceps, & te quoq, Bacche colebat
*R*omula gens, quorum largo de munere tellus
*P*ocula calcatis Acheloia mutet ab uvis,
*M*itis & excipiat cœli indulgentia vites,
*F*rigida nec tumidis subeat iactura racemis.

Nam licet haud magnam mersæ in caligine gentes
*N*oticiam tenuère Dei, quem credulus orbis
*E*xcipiat votis dominum, rerumq, parentem:
*S*enserunt tamen æterna de Mente creatam
*H*anc seriem: rerumq, vices, motusq, perennes
*P*endere ex alto de maiestate superna,
*E*t Dijs reddendas rerum pro munere grates.

*V*t tamen Urbano vini tutela per orbem
*C*esserit, ambiguum est: Diuos sibi fecit abusus.
*P*rimus in Ausonia consors cognominis huius
*T*empora qui triplici redimibat sacra tiara,
*A*rgento, atq, auro confecta, atq, aspera signis
*V*asa in honore Deum sacros legauit ad usus.
*T*empore quo sextus successit nominis hæres,
*A*d Rheni tractus euentum Bacchus habebat,
*I*nq, iugis Mœni vindemia læta secuta est.
*I*nde coli tua festa putant Urbane quotannis,
*N*uminibusq, tuis solennem præstat honorem
*C*redula gens, cum se verno sub tempore palmes
*I*nduit in florem: Non illo tempore vermes,
*N*on virides etiam occultant vimeta lacertos
*D*um lætè Ambrosium spirant arbusta vaporem.

*S*ed

VRBANO.

Sed quocumq; modo res edita traxerit ortum,
Nil moror horrendos diuorum in cultibus vsus,
Vnus enim Deus est, verbo qui cuncta creauit,
Et Pater, & Natus, Flatusq; ab utroq; resultans,
Par tamen, & simplex persona in triplice numen:
Ille creat quodcumq; vides, seruatq; creatum,
Hoc mandante, solum iumentis gramina profert,
Et Cererem humano tribuentem robora cordi.
Ille nouas trudit putrefacto è semine fruges,
Atq; satis largum demittit nubibus imbrem.
Ille duos latices vitisq;, oleæq; virentis
Producit terra, quibus haud præsentius vllum
Humano generi vitæ communis in vsu
Auxilium venit, & vires in corpore seruat.
Scilicet in rebus subiectis luminis orbi
Auctorem nulli subiectum luminis orbi
Conspicimus, passimq; sui simulacra notamus.
Ergò age quò rectè tam nobile munus, & ipsum
Muneris auctorem ratio cognoscere discat,
Et Cereris, Bacchiq; bonis quantum exigit ordo
Grata mente frui possit sine labe salutis,
Sacrorum de more Patrum, qui morsibus antè
Non tetigère dapes, votis nisi ritè solutis,
Hinc canere incipiam: Vos ô dulcissima diuùm
Munera, languentes hominum quæ pascitis artus
Liber, & alma Ceres: quòd si non munera tantùm
Vestra canunt Vates, sed sacris obuia libris

DE SANCTO

Tot monumenta probant Lenæi germinis vsunt?
Nemo etiam sensu rapiat mea cepta sinistro
Quod de laude meri præconia pangere conor.
Necue gulæ laxare putent me frena, meoque
Fulta patrocínio damnosa licentia Bacchi
Tollat honestatis leges, & septa pudoris
Exeat: inuersos vsus, morémque nefandum
Qui certat Baccho, & vicibus se proluit haustu,
Deuoueo, & vicijs non tento inducere fucum
Intempestiuo veniunt quæ plurima Baccho.

Nec minus aduersum dictis incessimus agmen
Quod ficta pietate putat se numina cultu
Deuincire sibi, vini quando abstinet vsu,
Et vites flammis abolet, fœcundaque Bacchi
Culta solo sternit, falcato & demetit ense:
Hæc pietas Mahomete tua est, hinc sæuus ad arma
Surgis, & imbelles Christi insectaris alumnos.
Nec satis hoc, te Nate Dei de sede paterna
Euertit, diaq; negat te stirpe vigere,
Sed pedibus tua sacra premit consulta, fidemq;
Exponit probris, qua sola sydera adimus.

Nam quamuis sub Mose hominum Nazira propa
Abstulit Baccho validos exosa liquores: (80
Et stirps Rechabidum votis astricta parenti
Degebat tenuem Bacchi sine munere vitam:
Non tamen exemplo totus cadit vsus ab vno:
Dona Dei bona sunt, prosuntq; impune fruenti.

F ab

VRBANO.

Fas Cerere, & Baccho, pingui cum cæde ferarum
Grata mente frui, quantum lex ægra requirit
Corporis humani: nihil hîc Romane sacerdos
Iuris habes: Qua lege Dei tu viscera mensis
Arguis imponi? neq, enim se numina tali
Placari gaudent merito, sed mente, fidèque.
Prouida Nabalis consors, prudentis imago
Coniugis, armenti fibras, utrèsq, Lyæi
Isaidæ Regi supplex dat munus habere,
Dona Dei adpellans mundo concessa secundo.
Primi mortales, dum corpora firma manebant,
Et vis in rebus spirabat plena creatis,
Expertes vini degebant tempora vitæ.
At simul ira Dei terramq, hominesq, feràsque
Pro triplici lapsu ter diris vouit, & inde
Diluuiò in magno falsi maris vnda peredit
Pinguia terga soli, cum iam fructusq, hominesq,
Deficerent vires solidæ: Pater ipse recentes
Pignore cum verbi, positòque in nubibus arcu
Permisit tibi Noha dapes, vt languida membra
Visceribus pecudum recrees, & Nectaris haustum
Atribuit, stomacho pariter, curisq, leuamen,
Iamque seni: pueris non apta licentia vini est.
Ergò repertori vini tibi nomina vini
Hebræa de voce dabant, Ianumq, vocârunt.
Cumq, aui veteris vidisses secla, nouique:
Hac veteres caussa moti, finxère bifrontem.

Talis

DE SANCTO

Talis odorato primus sudantia ligno
Balsama Nachorides medicos monstravit ad usus,
Balsama Iudææ tantum nascentia genti,
Quam bellis habilem voluit Deus esse gerendis,
Morborumq; dedit simul, & tutamen in armis.
Nam circum infreni sedem tenuere Philistæ,
Hinc deserta siti regio, lateq; furentes
Chaldæi cinxere, quibus bella aspera cordi
Semper, & inuictæ superant ad prælia vires.
Nec solum argenti venas, ærisq; metalla
Supposuit terris Genitor, quæ se ardua tollunt
Immanuel tua rura, & fati debita regna,
Et passim riuus flauentia currere mella
Passus erat, mixto spumantis flumine lactis:
Quin & pampineo terram vestiuit honore,
Et iuga virgultis frondebant consita Bacchi.
Vix vnum duo namq; viri cum veste racemum
Multiplicem, connixi humeris sufferre valebant.
Quippe ingens specimen populis dedit iste racemus
Quam diues rerum variarum, & frugis abundans
Terra Palestinæ cultis caput extulit aruis.
Nec dubium est, Mosen signasse in imagine tali
Præcipue veram vitem, verumq; racemum
In Syria eductum, & patria regione recisum,
Vnde sacer late stillat liquor, omnia passim
Qui sanie, taboq; fluentia vulnera purgat
Quæ latro inflixit miserando in corpore nostro.
Quippe

VRBANO.

Quippe idem qui se vitem cognomine dixit
Filius ipse Dei, quando ad connubia venit
Pauperis in Canæ vico, generosa Lyæi
Dona ferens aderat, viniq; probauerat vsus
Ipse suo exemplo dum labris admouet haustum.

Quare agite vt vini conceditur vsus, ita artis
Religionum animos nodis exoluere pergo.
Carne famem sedare, sitim restinguere vino
Si modicè sumas, si grato pectore, nulla
Religio vetuit, neq; enim lex obligat vlla
A quibus officijs te lex diuina resoluit.

Hoc sacri proauis rebus quorum exigit vsus
M ore fruebantur, qui sueti viuere paruo,
Præfatiq; preces, curabant corpora victu.
Qualis vbi Abramo spolijs hostilibus aucto
Melchisedech rex idem hominumq;, Deiq; sacerdos
M unera portaret Cereris, laticemq; Lyæum,
Perq; diem inter se conuiuia lauta pararent:
Tum prior attollens pateram spumantis Iacchi
In mensam lætus libat, partumq; triumphum
G ratatur reduci, dehinc sacro ex ore precatur
Vt sanctum superet genus, Abramiq; nepotes
Syderis in numerum ventura in secula crescant.

Hic mos orandi, quando ad libamina sacri
Conuenere Patres, reliquis cum insignior vnus,
Aut æuo prior, aut meritis, firmissima vina
Crateri infudit magno, mistoq; liquore

Fluminis

DE SANCTO

*F*luminis, in mensa laticum libavit honorem,
*L*ustravitq; dapes, dixitq; precantia verba,
*E*t patera increpitans partem dispersit in auras,
*E*t primus laticem summo tenuis attigit ore:
*T*um socijs dedit assurgens, illi ordine circum
*M*ore suæ gentis, latices hausere Lyæos.

*H*oc & tum ritu libabat pocula vates,
*N*on ut rem sacram faceret pro nomine Abrami,
*P*lacaretue Deum cultu, & libamine facto,
*Q*ualia sacrifici finxerunt monstra per orbem.

*H*unc proceres morem libandi ritè tenebant,
*A*tq; super patera cecinisse oracula Iosephum
*A*utor erat Moses: sed enim non fata futura
*E*didit, aut illa magicas exercuit artes,
*Q*ualis qui fibris inhiat spirantibus, & qui
*C*onsciosa fatorum de sensu consulit exta:
*V*erùm sacra canens illo libavit in auro,
*I*nstituitq; preces, & grates insuper egit
*P*ro re communi, stabili pro sorte sacrorum,
*E*t sic ore refert: Pro te rex inclyte vota
*P*ublica concipimus, Bacchi tibi sumimus haustus.
*N*am Vatem non solus agit, qui pandere dictis
*F*ata arcana potest: sed qui pia sensa recludit
*D*iuinorum operum, prudensq; evoluit in auras
*S*cripta, ministerio linguarum, atq; arte magistra.
*E*rgò ille est Vates, qui lingua interprete pandit
*S*acra, valens vsu rerum, arbitrioq; sagaci,

Quiq;

VRBANO.

Quiq; canit superum laudes, atq; ardua facta,

Immiscetq; preces, & grates ore profundit.

Sic & non aliter, patriæ de more Iosephus

Vota super pateram fecit: mensaq; locati

Omnes in circum precibusque, haustuq; sequuntur

Terq;, quaterq; viri, donec superante Lyæo

Nemo ex hoc numero non exaturatus abiret.

Hunc etiam gentes inter conuiuia morem

Semper honoratum, & sacratum semper habebant.

Solennes cum fortè dapes de more pararet

Nestor, consilijs habitus celeberrimus autor,

Compositos vnâ mensis ex ordine natos

Cœlicolum regi persolvere vota iubebat,

Ferte preces, hominum gens est opis indiga diuûm.

Inde super patera votis iam ritè peractis,

Libauitq; merum, & socijs dedit ordine circum.

At soli precibus nullis, libamine nullo

Discubuère thoris Epicuri de grege porci.

Quin etiam mensa cum conuenère sub vna

Lectâ manus procerum, tum pro duce vota ferentes

Fausta suo, in numerum libabant pocula Bacchi,

Vt quondam hunc morem seruârat ritè Iosephus

Vota super patera fundens, quem deinde secuti

Longum iter externas qui suscepère per oras

Fusa propinabant digressu vna supremo

Votum pro reditu: dehinc colla comantia equorum

Perfudère mero, nec non bona verba dedere.

Cum

DE SANCTO

Cum pius Aeneas ventis dare vela parabat,
Stans puppi in media pateram tenet, exta^q, salso
Porricit in fluctus, & vina liquentia fundit,
Ventorum exposcens paces, animas^q, secundas.

Quin etiam antiquo celebrans conuiuia ritu
Extrema iam in nocte, prius sacra mystica coenae
Quam sancita forent, pateram sustollit, & inde
Vota ferens, haustum Christus de simplice vino
Supremum socijs dedit, atq, ita farier inquit:
Venit summa dies, & stat discedere terris,
Atq, extrema pati, sacras ubi caesus ad aras
Pro mundi vita vitam cum sanguine fundam
Arboris expansus trunco, nec iam amplius haustus
Confessu in tali vobiscum è germine vitis
Libabo terris, donec caeleste Tonantis
Imperium adueniat, superas^q, ego reddar in auras,
Et tandem reuocentur humo qui in morte quiescunt.
Tum coetus sacer, atq, aevi maturus Abramus,
Et pater Isacus, longo^q, ex ordine nati
Perpetua incipient vita considerare mensis
Nectare gaudentes liquido, succis^q, virentis
Ambrosiae, quanquam nil rerum talium egentes,
Aligeri vt pueri, quos olim excepit Abramus
Instituens^q, dapes, & plenae pocula mensae.
Quare agite, extremum hoc munus morientis habete,
Et pateram hanc, dextra pateram na^m fortè tenebat,
In numerum libate pij, aeternum^q, valete.

Talia

URBANO.

Talia dicta dabat socijs: illi ocys omnes
In mensam inssi libant, dominumq; precantur.
Quod superest porro, non solis haustibus aptū
Esse dedit vinum genitor, quò corpora victu
Curari possent, sed morbida membra leuari,
Absumasq; agro refici sub corpore vires
Hoc voluit: vinum seruire frequenter honori,
Et vino voluit conflari dulcia vincla
Suauiis amicitiae, cum qui sub pectore alebant
Sæpè simultatum nigra semina, protinus audent
Omne odium inter se penitus remouere, merodq;
Diluerè, & pacti dare dextram in pignus amoris.
Quin & lætitiæ causam dedit, ægraq; curis
Pectora, & ingrato necquicquam oppressa labore
Rettulit in melius, viresq; in pristina vertit.
Nam cum diluuijs scelere irritata nefando
Naturam rerum tenuauerat, & procul omnes
Membrorum imminuens vires, noua sparserat intus
Semina morborum, cum iam noua crimina latè
Extulerant caput, & diris bis vouerat antè
Orbem omnem genitor: tandem miseratus ab alto
Res hominum, ignotum carnis concesserat vsum,
Et Nohe vini latices, oleaq; virentis
Abramo frutices Syriæ monstrauit in agris,
Vt sua corporibus virtus, vtq; insita cordi
Viuida lætitiæ auxilijs seruetur ab istis.
Non equidem terris, non gutta salubrior vlla est,
Quàm pingui exudans olea, quàm mitibus vuis,

D A ltera

DE SANCTO

*A*ltera quando foras, quando altera funditur intus.
*E*t pater Isacides, & qui Samaride ab ora
*S*emianimi, fixoq; superuenit, extera regna
*V*isentes, oleoq; cados, vinoq; repletos
*V*ectabant secum, quibus haud accommoda vitæ
*D*ona magis, bonitate Dei tellure creantur.
*H*is motus causis Tharsensi natus in ora
*E*gregius vates caro mandabat alumno
*C*ùm malè digereret stomachus iam segnior escas
*A*uxilium petere, & vires accendere vino.
*C*ura vigil, studiumq; sagax, in corpore vires
*A*tenuant, prauisq; opplent humoribus aluum:
*D*eficit hinc cerebri virtus, aciesq; retusa
*I*ngenij argutos non gignit vt antea sensus.
*P*allor in ore sedet, macies & liuida vultum
*S*ulcat, & ante diem subit immatura senectus
*C*ùm iam destructa natiui sorte calor is
*C*andida Cygnæas imitantur tempora plumas.
*H*ic iam vitigenos suadebo haurire liquores
*S*ubsidio stomachi, atq; vltro succurrere lapsis
*S*piritibus, solitosq; iterum reuocare vigores,
*T*abentesq; artus victu reparare salubri,
*P*erq; vices requiem, & modicum exercere laborem.
*S*æpè breues somnos studium facit, aut labor angit
*P*ublicus officij, & sub noctem cura recurSAT,
*S*ollicitumue facit iactura, & parua domires,
*A*ut soboles morbo conflictans, aut grauis vxor:

Hic

URBANO.

Hic tu mœstítiam generoso dilue Baccho
Concilians somnos, & tristem auerte dolorem.
In primis venerare Deum, rebusq; peractis
Posce pius veniam, nec cessa in vota, precesq;
Donec grata quies victis obrepat ocellis,
Et fessas reparet vires, & digerat escas,
Et lenes Cerebro aspiret sub nocte vapores,
Manè nouo vt possis rebus præstare gerendis.
Diuisit terris genitor sua dona, nec omnis
Omnia fert tellus: soli ex oriente profecti
Thura dabant, aurumq; Deo, statæsq; liquorem.
Et regina tibi Salomon ditissime regum
Diuitis Arabiæ spirantia dona ferebat.
Isacides natum, cui forma ignota parenti
Misit in Ægypti fines, vbi Dædala tellus,
Diues opum variarum, & pingui fluminis alued
Prouentu vario reliquis longè eminet oris.
Sic Heuilaæ fœlix tellus, Ophyræaq; rura
Argenti, atq; auri massas, ærisq; metalla
Gignebant viuo fœcundis sulphure venis.
Prussia mittit aquis certantia succina gemmis:
Pellibus, & spolijs corpus vestire ferarum
Edocuit tellus septem subiecta Trioni:
Sic Canaæ regio produxit fertilis vuas:
Nec leue nomen habent fumantis vna Sareptæ,
Quæq; sub Argolicis florebant collibus vuæ
Ipse pater vatum quas laude rehebat Homerus

DESANCTO

Vinosi crimen vini qui laude ferebat.
Nec vos transferim vina acceptissima mensis
In Rheni generosa iugis, quæ sola sapore,
Et sano latice Arctoo superatis in orbe.
Nam neq; quam multæ species, aut nomina quæ sint,
Scire operæ præciū est, numero neq; prendere refert.
Parcite mortales vsu temerare nefando
Dona Dei, certè rebus suis omnibus ordo est.
Quem qui transfiliit cadere in sua fata necesse est.
Bacchus & ad culpam causas dedit, ille furentem
Pellæum iuuenem letho demittere adegit
Cui res credebat summas, cuiusq; vigeat
Consilijs regnum: Quod si quoq; deditus vnâ
Esse voluptati sapiens voluisset Vlysses,
Cum socijs versus migrasset in ora ferarum.
Ex re nomen habens Nabal, vitam efflat in auras
Dum iacet hesternò venas inflatus Iaccho.
Interdum est sanctis error suus: ipse leuamen
Cum peteret curis Nobas, vis vicit Iacchi,
Nec facile est seruare modum, tamen ipsius inde
Rifores trahit ad pœnam vindicta Tonantis,
Quando imprudenti nocuit violentia vini.
Nec Lothus venia caruit, quanquam impia labes
Offenditq; Deum, & mansit sua pœna nepotes.
Sic olim instituens conuiuia lauta Iosephus
Latitia, vnoq; diem, & sermone traherat,
Et cum conuiuio largo se proluit haustu.

Nec

VRBANO.

Nec Deus est numen rectæ cui gaudia mentis
Displiceant, si non pietas violetur, & æquum.
Præterea gelidi partes habitantibus orbis
Quâ videt Arctoi gens Teutona syderis axem,
Fervidus his sanguis magis, & sitientia corda,
Quam qui sub tepida viuunt regione locorum,
Quò magè liberiore sitim restringimus haustu.
Si mihi, si tantum sperare, & dicere fas est,
Quandoquidem ipse Deus Iudæa in gente repulsas
Pugnantes cum mente sua, cum lege sacrata,
Gentis amore suæ tulerit tamen, vt pia seruat
Sacra, Deumq; colit quem non gens cætera nôrat:
Non equidem dubitem veniam hac in parte daturû
Egregijs virtute viris, quos largior haustus,
Corripuit sæpè, atq; animos mœrore solutos
Inuadens subitò vicit generosa meri vis,
Si pietas, si prisca fides, sinceraq; constet
Teutonico ritu non fictæ gratia mentis.
Nec tamen hoc vsu veniat mihi, magnus vt ille
Laudibus arguitur vini vinosus Homerus,
Conticeo tandem, & factò sic sine quiesco.

D 3

CON.

CONSIDERATIO ECLIPSE-
OS QUÆ EST FACTA AN-
NO 1563. MENSE IUNIO
D. 20. H. 16. M. 16. P. M.

VVITEBER-
GÆ.

*V*id tantum è cœlo venientia fata notamus
q Hei miseri, et nostra de clade inquirimus astrâ
Sedibus infaustis commissa, aut lumine læuo
O buia, & in magno toties signa edita cœlo?
E rebus quæcunq; infrâ in tellure geruntur
*A*rgumenta mali, & vestram prædiscite sortem.
*P*enè suæ oblita est sortis pars quælibet anni,
*M*iscenturq; vices, & versa lege feruntur
*O*mnia: Num sua habenda fides mortalibus vllis,
*D*ecipimur toties cœli si fraude sereni?
*E*t Veris ratio varia est, & inhorruit Æstas
*F*rigore: tempestasq; cietur turbida cœlo
*V*ortice corripuens hominumq; boumq; labores.
*S*i qua tamen tantis mansere imperdita fati
*F*rumenta, & viridi in stipula lætentia turgent:
*F*lamina uentorum violento turbine vexant.
*S*erus in Autumnum quod si seruabitur æstus:
*P*allida Tisiphone stygijs armata venenis
*D*isperget morbos, & sternet corpora letho.
*V*idimus & vasto cœlum discedere hiatu,
Nocturno

IN ECLIPSIN

N octurnasq; faces flammaram ducere tractus,
A tq; hinc, atq; illinc abrumpi nubibus ignes
C oncurfu, & cadere in terras tela ignea vulgò.

Q uis verò veniam votis petit, ac prece poscit
S ollicita paces ventorum, animasq; secundas,
Q uis plangit mala? Securi cœliq;, Deiq;
I nfando intereà cumulamus crimine pœnas,
N ec via peccandi simplex, sua cuiq; voluptas
M ateriem culpæ diuersa in sorte ministrat,
H i factis, illi lædunt pia numina dictis,
E t vera faciunt de religione cothurnos,
A c nostros intra muros peccatur & extra. (nunc
Sed quem præterita adficiunt minus, aspice quæ
P ortendit cœlum præsentia: Namq; vbi lucem,
Q uam faustis hodiè auspicijs, atq; aère puro
E xtulerat, radijsq; retexerat ætherius Sol,
F ine bono clausam cupiet decurrere mundo:
E cce intercipiet lucem soror impia fratri
A quo lumen habet, nigroq; obducet amictu,
V sq; aded vti tenebras omnes Acheronta putares
L iquisse, & magnas cœli texisse cauernas,
E t dimittere equos Sol languidus optet hiantes.
Vos quibus astrorum positus, cœliq; figuram
E xplorare labor, nimium dira omina rerum
C onijcitis: lætæ segetes, frugesq; repostæ
D amna trahent: Nam sede sua stans humida Luna
S ub signo humentis, quâ Sol quoq; luminis almi

IN ECLIPSIN

Deponit radios, superiq, proinde Planetæ
Coniuncti, tumidis cumulabunt flumina lymphis
Vt superent amnes, & passim exuberet humor.
Ergò liquida vis, & multa grandine nimbi
Terram ad diluuiem reuocabunt, & sata læta
Vel subiti periment imbres, gelidæue pruina.
Inq, domo Lunæ residens, discrimina multa
Morborum intentat Saturni frigida stella.
Cumq, eadem noni posita est in cuspide tecti,
Portendit diras fraudes, sæuosq, furores
Agmina quos passim sacris operata mouebunt
Delusa affectu proprio, ceu cætera nusquam
Bella forent, nusquam toto erraretur in orbe.
Iuppiter hæc paulum Saturni incommoda lenit
Sublimis positus, quamuis à lumine læuo
Saturni premitur, clades unde ille bonorum
Portendit miseris, propriæq, incommoda sortis.
Hos etiam propria Mauors in sede locatus
Respicit obuertens radios, atq, impia bella
Seditione graui, properataq, fata minatur:
Namq, domum mortis quadrata luce tuetur.
Inde latrocinia, & morbos portendit acutos:
Adde graues motus in religione, minasq,
Ventorum ingentes, & magna tonitrua cæli.
Sol etiam Lunæ penetrati in sede receptus,
Humida præsertim cum sydera fixa sequantur
Atergo comites, quædam sint præuia gressu,

H ei

S O L I S.

H ei miseris nautis signat discrimen aquarum,
N ec verò hæc sine mente aliqua, sine numine certo
P roueniunt frustra: Signis dedit ipsa fidem res.
E t iam pœnarum satis, & iam cladis abundè est,
S ed, fateor, culpæ nostræ mala plura merentur,
N i patria bonitate Deus sua frena furori
C ontraheret, ne sacra hominum monumenta fatiscât,
E t penitus toto Pietas intercidat orbe.
V os autem diræ clades, vos triste manebit
S upplicium, nullo assueti mansuescere cultu:
V erba docent, & signa monent, & pœna probabit,
N i subito in melius vitam conuertitis, actum est.

I N H O R T V M D. E V S E B I I M E N I I.

O rtus odoratis surgit pulcerrimus herbis
b *C* onsitus ante urbem vicinæ ad mœnia portæ
Q uâ sedes sacra exuuijs magniq; Lutheri,
C onsortis q; operum fidi, doctiq; Philippi.
F ons scatet in medio sanis vberrimus vndis.
O ccultè medicans scabie liuentia membra,
C uius vbi experti vires, lymphasq; potentes,
I nsignes quondam arte viri, vatumq; Micyllus
O ptimus, & qui se Grynæum voce ferebat,
C ùm sæpè abluerent tepesactis corpora lymphis:
T um fonti nomen Vatum tribuere sacrorum

IN HORTVM

Olim qui fato vires habuere medendi.
Imminet inde super Lenæo germine florens
Ad Solem expositus collis, dehinc valle reducta
Depositæ sulcis plantæ, & de matre recisæ
Exeruere caput mixtis in fronde racemis.
Adde tot herbarum species, arbustaq; læta
Æquis inter se spacijs digesta per hortum.
Hic cerasis locus, hic cæram simulantia pruna,
Castaneæq; nuces, & mala Cytonia ramis
Luxuriant, ipsamq; grauant sua pondera matrem.
Antè aditus verò domus est accommoda Musis,
Secessum & curis quærenti, aut rebus agendis.
Hortus in hos vsus colitur tibi candidè Meni
Cum fessi studijs recreamus corpora eundo,
Atq; graues curas sancto sermone leuamus
Dum morum, & vitæ laxari frena frequenter
Cernimus, & nusquam leges, & recta valere
Consilia, aut fato vrgenti succumbere mentes:
Quandoquidem quibus est melior sententia menti,
Elisi, spretiq; abeunt, aut dicere mussant.
Adueniet tamen illa dies, qua quemq; manebunt
Præmia pro factis, seu recta aut improba gessit,
Et meliora pijs versa vice currere fata
Incipient, tersæq; genis in gaudia abibunt
Iustorum lacrymæ: tunc & gens improba labem
Morte luet merita, sæuq; accincta flagello
Tisiphone æternùm pœnas cum sanguine poscet.

Hæc

D. EVSEBII MENII.

*H*æc ita, cum viridi vestigia ducimus horto,
*S*olamurq; animos conspecta ab imagine florum
*Q*uos pater omnipotens putrefacto è semine in auras
*P*rotrudit sub vere nouo, varijsq; colorum
*O*rnat imaginibus, quali non luxit amictu
*R*ex Salomon, quamuis regum ditissimus esset.
*E*t dubitamus adhuc an curæ simus, & vllos
*O*bseruans homines sedeat Deus altus Olympo,
*Q*ui longè flores superamus, queis pater ipse
*S*ubsidio Natum misit, qui sanguine vitam
*P*erpetuam referat, cum flos qui viuudus exit
*T*antum hodie floret, cras nutrimenta daturus
*M*ateriemq; focis. O qui viridaria campi
*A*spicitis, reuocate animum, & spe pascite mentes.
*E*cquid larga tuo messis tibi prouenit horto,
*S*i tantum solamen habes, si commoda tanta
*N*on magno ex horto, quæ nec vel Adonidis horti,
*A*ut nemora Alcimoi dederant solatia menti.

*V*ir bonus ad Solymas Arimathide venit ab ora
*N*omine Iosephus, tanta qui solus in vrbe
*C*onscriptos inter patres comes hæsit Iesu
*R*egna Dei sperans, & vitæ secla futuræ
*C*um mare, cum tellus, renouandaq; machina cœli
*C*orruat, & claras redeant animata sub auras
*C*orpora, quæ tumulis pridem liquefacta iacebant.
*S*æpè illi gelidus circum præcordia sanguis
*D*iriguit, quoties rabida agmina circumspexit
*C*oncessit

IN HORTVM.

Confessu in medio patrum, quos gloria Christi
Obliqua inuidia, stimulisq; vrgebat amaris,
Dum cernunt latè Solyma increbrescere in ora
Nomen & acta viri, sese & sua sacra vicissim
Concidere, & veram doctrinæ exurgere lucem,
Ergò hortum arboribus cultum, & benè olentibus
Ante urbem eduxit diuino in monte Moria, (herbis
Quà sacri proauum tumulos habuère frequentes,
Et vita functi placida iam in morte quierunt.
Tectum erat huic horti in medio, pulcriq; receptus
Arte colorati, curisq; ingentibus æger
Huc gressus tulit, hinc petijt solatia vitæ.

Per se pulcra quidem vitæ argumenta futuræ
Hortus habet, varijsq; micat pulcerrimus index
Augurijs passim, mutandæq; omnia formæ
Ante oculos, interq; manus sunt plurima nostras.
Nam Zephyris resoluta sinum terra alma quotannis
Producit fruges, quæ iam in tellure latebant
Rura gelu dum claudit hyems, dum læta recumbunt
Germina, cumq; suis moriuntur frondibus herbæ,
Nec suus est hortis decor, & sua gratia ruri,
Sub terris enectæ iacent insecta, suisq;
Semina putrescunt sulcis cumulo obruta arenæ.
At simul ascendens radios iacit ætherius Sol
In terram, & sparsa reuocat genus omne calore:
Surgite vermiculi, vos sulcis condita grana
Surgite, & aërias pictum caput edite in auras,
A. Suetæ

D. EVSEBII MENII.

A sſueta & ripis volucres, & fluminis alued
M os quibus hyberno se tempore condere in vndas,
S urgite, tempus adest, nec enim mora libera vobis.
E cce cateruatim surgunt velut agmine facto,
E t varios foetus vario de germine trudent,
O mnibus & plantis vita est, vita omnibus herbis.
S emine ab exiguo tot gignit grana papauer,
T ot folia, & capitum varijs discrimina cellis.
H æcne Deus paruo in grano tua magna potestas?
T ùne nouas putri producis semine fruges,
E t verbo aërias in luminis elicis oras?
N 'onne idem valeas generoso è semine carnis
A ntiquos renouare ortus, vitamq; caducis
I nserere exuijs, animamq; inflare sepultum
I n cinerem, atq; nouas hominum producere formas
M ente Deo similes, & membra micantia Soli?
H ei quàm parua manet nostras fiducia mentes,
Q uanquam aliquem cœlo dominũ, rerumq; parentem
C onscia mens trepidat, quanquam illum voce salutat
S eruatorem orbis, rerumq; sub orbe potentem.
C ur dubitant homines duræ solatia vitæ
H inc trahere, & lapsis melius confidere rebus?
Q uandoquidem viuunt animæ post fœnera nostræ
Q uas mox corporibus iunget Deus, altaq; cœli
Æ ternis habitanda dabit penetralia seclis:
E t quia magna dedit, non addere parua negabit,
V el validam vitam, vel quod vitæ exigit vsus.

His,

IN HORTVM

*H*is, alijsq; modis mulcebat sensa Iosephi
*P*arua domus, sed quæ non paruos stabat ad vsus:
*N*amq; sacrum viuo monumentum in pumice fecit
*Q*uod premeret moriens, & dulci in pace quietem
*C*arperet, optatum supremæ lucis ad ortum.
*H*æc molem hanc viridi voluit consistere in horto
*R*elligio, & tumulo tantos impendere sumtus,
*D*ulcia venturæ dum sperat tempora vitæ.
*C*erta fides fuerat, carnem cum sanguine nostram
*C*ælestis regni folio non posse potiri
*N*i prius in cinerem tumulo resoluta fatiscant.
*E*rgò ut supremam fati perpenderet horam,
*E*t nullam humanis vnquam spem poneret ausis:
*H*is monitus signis, atq; hæc exempla volutans,
*S*ede voluptatis media, viridiq; recessu
*T*riste parans bustum, signis ornauit & arte.
*A*h quoties duro fessus molimine rerum
*D*euotum carpebat iter per amæna vireta
*S*pe reprimens curas, & corda oblita laborum:
*A*h quoties palmas ad cælum vtrasq; tetendit,
*C*oncepitq; preces: Pater ô supreme, laborum
*S*iste modum, & fatis tandem me subtrahere mundo
*M*olliter ut gelido componam membra sepulcro
*N*ascentes inter flores confertus, & herbas,
*H*ic vbi mille arum species dant gutture cantus,
*E*t blanda rerum auctorem cum voce salutant.
*H*ic liceat Nati vultum venientis, & ora

*E*xpe

D. EVSEBII MENII.

Expectare tui, quando cum murmure magno
Turbinis igniuomi terramq; polūmque cremabit,
Corporaq; excibit tumulis, & sistet Olympo,
Quæsit orq; hominum vitas, & crimina discet.

Hic tumulus fuit artis opus: Quid pendula iactas
Mausolœa Pharos? Quid amœnis splendida signis
Educis monumenta, & molem ad sydera tollis,
Et myrrha, & fumis mos est condire Sabæis?
Namq; sacerdotis perfunctus munere summi
Filius ipse Dei felicia busta Iosephi
Lustravit moriens, veroq; sacrauit honore
Dum sua in ipsius componit membra sepulcro.
Illa domus certè est sanctis ornata figuris
Quam voluit pater ipse hominum, mundiq; redemptor
Posthabitis passim coluisse tot arcibus orbis.
Idem qui positus lustravit busta Iosephi,
Ille etiam tumulos sacrauit, & antra piorum,
Non opus est illis lustrali aspergine lymphæ,
Nec qui Romana defertur puluis ab vrbe:
Sed metus ille foras fido de pectore agatur
Omnia suffundens inamæno horrore sepulcri.

Hæc super egregio, pro tempore, lustrinus horto
Propter aquæ riuum prostrati in gramme molli,
Dum florum aspectu mæstos recreamus ocellos.
Cætera per terras torpent penè omnia luctu,
Tàm tristis rerum facies, miseræq; ruinæ
Ante oculos, fatisq; agrè obluetamur acerbis.

Aspice

EPITHALAMION.

*A*spice quàm cupidè suspirent omnia finem,
*P*rincipium æterni Veris, quo cuncta latebris
*C*ondita, perpetuæ data inibunt lumina lucis.
*I*lla dies dulci amplexu fidiſſima quondam
*P*ectora coniunget, quæ mors dissoluit acerbo
*F*unere, & ante diem spoliauit lumine vitæ.

EPITHALAMION, MARTI- NI HELFRICI FRANCI.

*V*as tibi, quas referant mortalia pectora gra^{(tes}
q Caste Deus, qui res nullo de semine passim
*V*i dicente creans, tandem sub fine laborum
*S*anctius his animal, diæq; capacius auræ
*F*ormasti tellure rubra, tuæ imaginis instar
*I*nscribens animo, gaudensq; quiescere tandem
*I*n stirpe humana, cessasti à sorte creandi.
*M*ox in tergemino consultans ritè senatu
*P*er gnatum instituis casti inuiolabile fœdus
*C*onjugij nemore in sacro, qui ductor & auspex
*A*damo sociam iunxit, qui deinde Rebeccam
*A*d fontem riguis implentem dolia lymphis
*D*isposuit iuueni Isaco, sacramq; dicauit:
*E*t nunc per populos iura intemerata cubilis
*S*eruat adhuc, castoq; duos dat amore potiri:
*T*e te obtestamur pater optime, destrue porro

Quæ

EPITHALAMION,

Quæ pugnant cum lege tua fœda ausa malorum
Spirituum, & prohibe infandos à cordibus ignes :
Misceat ille tuus nostris se sensibus intus
Spiritus, ac sese mentes habitacula præstent
Viva tibi, degantq; tuæ benè congrua menti
Cuius ad effigiem finxisti in origine prima.
Tuq; ô Christe tuo pariter cum Flammine sancto
Qui primus vitæ socialis iura dedisti,
Ne vaga flamma foret, sed enim mox sancta duorum
Corda hominum Verbo, castoq; in amore ligasti :
Adsis ô, propriusq; iuues pia fœdera amanti
Numine cepta tuo, tu castum ritè secundes
Coniugium, & sancti decus assere ubiq; pudoris,
Fac nostros maneant eadem iura integra natos,
Nunc quoniam Martine tuis aduenimus ipsi
Gratatum tædis Phyliræ sub mœnibus urbis
Quâ sedes sacra Aonidum, qua deinde periti
Mille viri exercent dulces insigniter artes :
Nos de more pio, quo non insignior ullus
Religione patrum nostros permansit in annos
Vt fortè ad thalami sacrum solenne vocati
Sermonem inter se sanctis de rebus haberent,
Qualis Adam sacra ipse thori cùm fœdera miret
Multa super sponsa memorans, castosq; hymenæos
Dicta dabat : Dehinc crime potens Manocius heros
Ex more hospitibus docta argumenta vocatis
Proposuit, cœcis verborum ambagibus vsus :
E Dicemus

EPITHALAMION.

*V*ertisti imperium malè agendo, & multa loquendo,
*N*unc cede imperio, & iussis assuesce mariti.
*M*as erit ipse tibi caput, hinc tibi signa futuri
*S*eruitij à summa pendent velamina fronte,
*L*iciaq; insertis caput innectentia nodis.
*R*espice ad hoc, ego sum claro quem numine cernis
*M*andantem has leges, teq; hæc sub iura irahentem,
*M*e propter, qui iussa fero, submitto mentem
*E*ua viro, simul hæc in cognitione, fideq;
*E*ua mei Nati fiant: Non vlla probantur
*F*acta Deo, nisi facta Fide, sunt cætera labe.
*F*elix sorte tua, qua si contenta fuisses,
*M*ansisses regina orbis, sed concita fastu
*E*sse Dea optabas, atq; inconcessa petebas
*R*egna tibi: nunc ergò iugum, nunc frena mariti
*D*isce pati, placidèque huius te lege teneto
*C*ùm fas, & pia religio, cùm poscit honestas:
*H*unc cole, & huic vni te casto in amore reserua
*O*fficijs vincens, nec non moderamine morum.
*T*u verò, superat maior cui pectore virtus,
*V*nde viro tibi nomen inest, tu concipe curam
*I*nfirmi sexus, vnâ hanc tibi fœdere iunge,
*E*t iunctam constanter ama, procul omnis amaror
*E*xulet, & dulcem consensum pectora vtrinq;
*S*pirent, & pariter certent in amore fideli.
*D*urum à stirpe viris genus, experiensq; laborũ est,
*M*ollibus officijs muliebri, & amoribus aptum.

EPITHALAMION.

*R*egna viri fortes teneant, quæis bella gerenda,
*F*œmineæ curæ, pariendo educere prolem,
*A*tq; pudicitiam seruare, & parcere parto.
*V*na igitur mens sit, velut vno è corpore natis,
*V*na salus vobis, vnum, & commune periculum,
*I*te, ait, & sanctis traducite legibus æuum.
O sacer, & fatalis amor, qui semina cœlo
*D*educis, (nec enim credo sine numine Diuum
*C*oncordes animæ casu iunguntur in vnum)
*Q*uis potis est dignas pollenti carmine laudes
*P*ro meritis memorare tuis? tu bina duorum
*C*orpora in vnanimi coniungis fœdere mentis.
*V*t tristis sine Sole dies, sine sydere nox est,
*S*ic sine prole domus, sic est sine compare lectus.
*E*rgò vbi primus amor deceptum morte fefellit,
*N*e fors omne datum perdas inglorius æuum,
*N*ec tecum domus hæc adeò deserta maneret,
*L*egitimos iteras fato ducente hymenæos
*Q*ui genus egregium Francorum à sanguine ducis
*O*nulli veterum Martine indignus auorum,
*C*ui fata indulgent, & cui noua gloria surgit
*C*onnubio tali claræ pietate puellæ,
*C*ui pater vt miseris proferret fata medendo
*M*iscebat succos, & sanas gnauiter herbas.
*H*inc nullo moriturum æuo stat nomen, & ingens
*G*loria virtutis, Phyliræ quâ rura pererrat
*C*œrulus, & leni decurrens agmine Elyster.

Et vir

EPITHALAMION.

Et virgo ipsa quidem dulci quæ nomine gaudet
 Margaridos, nomen pulcris virtutibus implet.
 Nam ceu concha maris sitiens, ex æthere rorem
 Haurit, & in crusta gemmam parit inde nitentem:
 Sic fouet hæc complexa fide sub pectore gemmam
 Quam satus ipse Deo nobis per munia verbi
 Diuidit, & cupidis animis promittit habendam.
 Ergò Dei verbum velut alnum ex æthere rorem
 Hæc avidè sitit, & sparsum patula imbibit aure
 Diuinis saturata bonis, quæ pectus anhelum
 In dubijs recreant, & viua leuamina præstant,
 Non secus ac cordi quæ conchis ædita gemma est
 Auxilium venit, & tabentia pectora sanat.
 Adde quòd his gemmæ virtutibus æmula certat,
 Subsidiùmq; viri, magnis languentia curis
 Corda leuat, iam iamq; viro se accommodat ipsa
 Moribus, & factis, animoq; ad cuncta parato,
 Seu bona fors faueat, seu casum inimica minetur.
 Nempè hæc gemma refert simulacrū, atq; instar hone-
 Coniugis, & quæ cura domi sit tradita cuiq; (Stæ
 Virtutum simulacra Deus conscripsit in ipsas
 Naturas rerum, totumq; expressa per orbem
 Prouida cura Dei mentes conuincit, vt ipsæ
 Et statuunt aliquem esse Deum, simul omnia ad in-
 Iustitiæ sinxisse suæ, legemq; tulisse (Star
 Vt sese teneant qua sunt in sorte creata,
 Autoremq; boni referant in imagine & actis.

EPITHALAMION.

*P*rimus homo, dum nempè stetit res integra vitæ,
*N*aturas penitus cognouerat: huic Deus ipse
*S*cire dedit rerum causas, & nomina, & vsum.
*E*rgò vt gemma micat conchis inuenta marinis,
*C*andida, labe carens, forma conspecta rotunda:
*T*alem se factis referat matrona probatis
*V*irtute exuperans muliebri, & laude pudoris,
*E*t decus ipsa viro, & dulcis medicina laborum.
*E*t velut ad tactum alterius sua subtrahit ora
*C*oncha domo conclusa, suis nec sedibus exit:
*S*ic teneat se casta domo, & sua limina seruet,
*V*t *V*enerem in concha stantem depinxit Apelles.

*E*rgò aliquæ vt gaudent tam dulci voce vocari
*M*argaridos gemmæ: sic & virtutibus ipsis
*C*um gemma certent, & texta monilia gemmis
*Q*uæ sæpè in leui gestant lucentia fronte,
*O*fficij moneant, ornent virtute maritos,
*Q*ualis gemma nitens fuluo quæ includitur auro
*E*t collo decus, aut capiti, passimq; tuentum
*I*n sese ora trahens aspectu pascit amæno.
O quibus est igitur consors quæ dotibus istis
*I*nstar habet gemmæ: ne quæso pendite parui,
*S*uprà aurum, & suprà gemmas virtutibus illa est.
*Q*uare omni cura vigiles incumbite, ne quæ
*A*ut animo fractæ, aut victæ mœrore fatiscant,
*T*enuis enim est illis vigor, impatiensq; laborum,
*V*tq; acido suenit contacta liquefcere Baccho

Gemma

EPITHALAMION.

Gemma micans conchæ, sic & resoluta peribit
Ante diem, si qua est mores experta seueros,
Et duri tot acerba viri tolerare necesse est.

Tu verò in tenebris solis, thalamoq; relicto
Cũ vitam afflictam traheres, tandem omine dextro,
Nec sine mente Dei medicos ingressus in hortos
Præ reliquis herbis quæ corda leuare feruntur,
Præ florum succis, præ gemmis omnibus vni
Margaridi aspirans, votis, & mente petisti
Quæ recreet vires, quæq; vnica gemma decori
Sit tibi, quæq; graues auerteret vnica curas.
Vtere concessis, nec te Sponse optime voti
Pœniteat, nec te pactæ Sponsa optima tædæ.
Viuite, & egregios generando educite natos
Quæ vos & vultu referant, & imagine morum,
Et sancta maneant in religione parentum.

IN DIE CATHA- RINÆ.

V mibi principium, tu finis carminis esto
Nate Dei, per quem flammantia mœnia cœli,
Et maris vndisoni tractus, inclusaq; tellus,
Edita de nullo ceperunt semine rerum,
Per quem quicquid agit genitor, siue ille loquendo
Impleret populum, aut magnis se ostenderet ausis,
Magnus agit genitor, tu magna potentia solus,

E 4

E loqui-

IN DIE

E loquiumq̄, patris, coramq̄, es numine præsens
*C*ùm populi tua facta canunt, & facta parentis:
*Q*uò magis æternum dictis da Christe leporem,
*E*t mea diuina perfundas carmina luce.
*N*am tu Christe potes cœlesti luce replere
*M*ortales: quoniam tu lux de luce paterna
*I*n tenebras mundi veniens in imagine carnis
*O*mnem hominem illustras cœlesti desuper aura,
*E*q̄, tuo viuax descendit Spiritus ore
*Q*uo nostræ mentes, & nostra opera omnia feruent,
*Q*uo sine nec quicquam dias in luminis auras
*E*xoritur, neq̄, fit lætum, nec amabile quicquam.
*H*unc tu Christe tuo spirantem è corde, patrisq̄,
*I*rradia super, vt suaues ex ore loquelas
*E*xpediam, dictisq̄, illustrem commoda vitæ.
*Q*uandoquidem laudes canere, atq̄, extendere dictis
*F*acta Dei, exuperat terris opera omnia rerum:
*C*ætera, mundanæq̄, ingentem molis aceruum
*V*na dies dabit exitio, nec machina cœli
*A*lta, volans, proterit fines procellere fati
*C*ommunis tandem: manet, æternumq̄, manebit
*I*llud opus genus humanum, quòd carmine laudes
*Æ*tHEREAS & facta canet, semperq̄, recenti
*I*ntuitu patris æterni sua lumina pascet,
*Q*uâ manifesta patens ex omni parte relecta
*A*dparet natura Dei, sedesq̄, quietæ,
*Q*uâ neq̄, confligunt venti, nec noxius aër

In festam

CATHARINÆ.

*I*nfestam reddit regionem: at candidus æther

*I*ntegit, & largè diffuso lumine ridet,

*C*unctorumq; suppeditat genitrix natura, nec vlla

*R*es animi pacem turbat mœrore, sed omnem

*E*sse voluptatem liquidam, puramq; relinquit,

*S*emoti à curis vt lætam degere vitam

*I*ustitia, sanctaq; Dei sub lege queamus,

*Q*uâ cytharæ liquidum carmen, numeriq; canori

*P*er cœli reboant stellata, aurataq; templa.

*N*unc adeò quoniam Germanis condita fastis

*L*ux oritur, quæ diua tuis Catharina dicata est

*A*uspicijs, & quam falsa pietate repleti

*M*aiores, studijs tutelam, ac artibus olim

*P*ræfecere bonis, cœlatamq; ære figuram

*O*rdinis esse sui præclarum insigne volebant:

*H*anc iuuenes lucem metum celebrate fauentes

*Q*ui doctas artes colitis, studijsq; vacatis.

*S*ic & Cecropidas olim coluisse Mineruam

*A*ccipimus, Iouis è cerebro quæ nata fuisset,

*P*ræsede qua doctis flourerent artibus vrbes:

*N*ec ratione caret: Doctrinæ scilicet omnis

*I*pse Deus fons est, sed enim sapientia præstans

*A*bsq; Deo nulla est, & terris si qua fuisset,

*I*nfaustis erat auspicijs, & numine læuo.

*E*rgò etiam studijs indicimus ocia nostris,

*O*cia, more patrum, lucem non amplius vnam,

*L*uce secutura redeat labor actus in orbem

IN DIE

Cuius suus: Neque enim temerè hæc solennia nobis
Vana superstitio, veræq; ignara salutis
Imposuit: scævis seruati huc usq; periclis
Hos facimus Christo, meritosq; nouamus honores,
Quod pulchras artes, nec non discrimina fandi
Multa modis multis, in luminis eruit oras
Arte Philippe tua, qui missus ad Albidos oram
Inspector iuuenum, Graias, Latiasq; Camanas
Primus ab Aonio deduxti vertice tecum:
Cuius & extincti propter diuina reperta
Vndiq; terrarum iam ad cælum gloria fertur.
Nam quanquam Rhæni regio, fœcunda Lyæo,
Rebus opima bonis, multa munita virum vi,
Et centum vna sibi præclaras extulit vrbes:
Nil tamen hoc genuisse viro præclarius vnquam
Ipsi Itali testes, ipsi quibus aspera quondam
Visa fuit doctrina viri cum vincere verbis
Aggressus fraudes Latias, iam ad sydera tollunt
Nomen & acta viri, & quæ monumenta reliquit
Aurea, perpetua semper dignissima vita,
Accipiunt multò solerti mente magis, quàm
Pythia quæ tripode ex Phæbi, lauroq; profatur.
Carmina quin etiam diuini pectoris eius
Ingenium ostendunt, & non imitabile linguæ
Mellifluæ donum, qua recto tramite posset,
Et facili ratione viam perquirere veri,
Vt vix humana videatur stirpe creatus.

Ergo

CATHARINÆ.

Ergò quòd ingenuæ viguerunt hætenus artes
Flore nouo, & iubare exorto doctrina refulsit
Vera Dei, iunctiq; animis, & fœdere sancto
Egregij cœtus vno omnes ore, fideq;
Communes hausere operas, studijq; laborem,
Interea res humanas dum occulta potestas
Factorum obtriuuit, penitusq; à cardine vulsæ
Regna suo ingentes ad eò fecere ruinas,
Atq; alibi mutata loco cum sanguine multo
Religio peperit animis discordibus iras,
Nobis tuta quies, & nostris ocia Musis:
Gratia Christe tibi, tibi nos debere fatemur,
Acceptum & ferimus, tua quòd præsentia sese
Conspiciam dedit, & clara cum luce refulsit
Stans inter medias operas, cursumq; gubernans
Fluctuagæ raris, incassum assurgentibus vndis
Hinc atq; hinc, reperit dum nulla humana viam vis,
Quanquam inter scopulos Scola nostra illisa pependit
Anceps, oppugnata diu, & fragor insuper ingens
Signa dedit: Sterit in medijs deprensa procellis
Secura Oceani, & præter vada feruida vexit
Immunes fati tamen, atq; impunè quietos.
Quamuis tellurem liquidas effundat in vndas
Diluuiò miscens, & in omnes lubricus artes
Vertat se Satanas, & monstris territet vrbes:
Stare viri, & iussos sibi quisq; vrgeret labores,
Communemq; vocate Deum, & date præmia laudis,
Haud

IN DIE

*Haud equidem, haud anima vlla dabit discrimina no
Quicumq; Albiacum violârunt crimine ludû, (bis.
Supplicia, & scelerû pœnam expendere merentes.
Sit mihi fas audita loqui: vidi ipse Philippum,
Vidi oculos ante ipse meos hæc fata canentem
Egregio genero lacrymanti, & multa querenti
Ex illo qui nos casus, quæ bella fatigent
Si senior fato concesserit: ille monendo
Sic contra ingressus: Vobis est integer æui
Sanguis adhuc, multaq; insignes estis in arte
Seu lingua vultis, seu rem decernere scriptis,
Tantum animis gaudete æquis, sunt cætera vestris
Sub pedibus, vos exæquat victoria cælo.
Tempore iam ex illo vox hæc mihi condita mansit
Sancta viri, voluiq; huius meminisse minores.
Viuite concordēs animis & viribus æquis,
Et sperate Deum memorem studij, atq; laborum.
Hæc hodie meminisse iuuat: sed vt abdita quæ-
Accipiant animi porrò, teneantq; fideles: (dam
Altius incipiam causas aperire latentes
Quid priscam impulerit gentem proponere vulgò
Exemplum Catharina tuum, memorandaq; facta,
Cuius pro nostris insignibus astat imago
Qui lingas teneris gregibus profitemur, & artes:
Altius hæc repetens, maiorum arcana docebo:
Filia regis erat Costi, Salamine creata,
Virgo multorum spes inuidiosa procorum.*

Vouerao

CATHARINÆ.

Vouerat hæc, fixumq; animo, immotumq; sedebat
Ne cui se vinclo vellet sociare iugali
Quàm qui longè alios anteiret munere formæ,
Et generis fama, cui regna atq; oppida multa
Capta manu, factiq; auri, infectiq; talenta,
Qui clarus factis, & dono mentis & arte
Omnibus ornatus posset præcellere donis.

Finitimis verò duris dolor ossibus intus
Ardere, ob formam egregiam, thalamosq; negatos.
Nulli fas regum castum ascendisse cubile
Virginis, in solis degebat montibus æuum.
Multi illam frustra vicina per oppida Reges
Optauère thoro, solo contenta magistro
Qui teneræ informet pietate, & moribus annos,
Æternum sacrorum, & virginitatis amorem
Intemerata colit, nubendi & tempore in ipso
Cum crinali auro, cum longæ tegmine pallæ
Ante Dei natum sacram se sistit ad aram,
Inq; fide sociata illi, lustrataq; rore,
Omnes illecebras mundi, cultusq; superbos,
Fictilium & pompas, & sacra exosa Deorum,
Huic vni thalamos deuota paciscitur, vni,
Vni animis & amore pio sibi nubere fixum est.

Instat vi multa mundus, & vertere mentem
Ad fictos cultus, simulataq; numina diuùm
Nunc prece, nunc precio cupit, & diuellere amore
Incepto Christi: sed nullis illa mouetur

Blanditijs,

I N D I E

*B*landitijs, nulliq̄, animum flexere hymenæi,
*Q*uò magis inceptoq̄, & sedibus hæret iisdem.
*H*is ubi nil egit Satanas, frustra q̄, laborem
*I*ngratum traxit: tum nota accingitur arti
*A*ggressus fictis mentem pervertere verbis,
*A*tq̄, omnem in medium rationem adducit, ut ipsi
*S*ensibus argutis hominum qui in mente sagaci
*P*roueniunt, oculorum aciem præstringere possit.
*Q*uinquaginta intus linguis, & in arte peritos
*C*onstituere viros, qui mutua dicta puellæ
*C*onferrent, tenerumq̄, animũ in sua sensa reflectant.
*I*psa immota, tenax verbi, munitaq̄, sacri
*N*uminis adflatu, sine verbo & numine sacro
*N*equicquàm instantes fugat, & mala dicta reuellit:
*S*i nescis, Deus hunc ardorem mentibus addit.
*Q*uim etiam illa hostes, tum qui ratione valebant
*P*ræcipuos, ad sensa refert meliora, fidemq̄,
*I*psa suam, & Christi sub signa fidelia ducit.
*V*irgo quidem, & tantis per campos vndiq̄, septa
*D*octorum agminibus, nitens cœlestibus armis,
*R*ettulerit spolia, & victos confuderit hostes?
*H*ic comes hærebat iuxta, vocesq̄, regebat
*I*pse Deo similis Michaël, qui nescia vinci
*P*ectora, qui stimulis feruentibus impulit artus
*V*irginis inflectens sensus, animumq̄, labantem.
*S*olus hic eloquijs formauit dulcibus ora
*O*mnia mellifluo conspergens verba lepore.

Ergo

CATHARINÆ.

Ergò tot incassum fando perijsse labores
Dum videt: ecce alias subito conuersus ad artes,
Illecebris, mundiq; opibus, sceptrisq; superbis
Pellicere in fraudes, atq; in sua castra puellam
Nititur, & nusquam amittens, dona aurea dona,
Sceptraq; & egregium soliorum ostendit honorem.
At non illa animum subito in contraria vertit,
Mens firmata fide contemnit inania verba,
Non ita vincendi studio, quam propter amorem
Christe tuum, mundi spernens sublimia regna:
Ille meos, inquit, cum me sibi iunxit, amores
Abstulit, illi vni placeam, & placuisse necesse est.

Ecce furens animis, & sauis efferus ausis,
Contemptorq; Dei Maxentius instat, & vrget
Irritus assultu vario, cæcisq; puellam
Inclusam tenebris pressit penuria edendi,
Immunemq; tibi lenta sic morte necasset,
Ni mox subsidio veniat demissa columba
Quæ vitæ auxilium ferat, & miseresceret vltro,
Et sanctis curas distis auerteret agræ.
Tandem etiam imbellem, necquicquam tale meren-
Criminibus terret fictis, stat friuolus index, (item
Horrentesq; rotæ fixis mucronibus astant
Informis lethi genus, & iam iamq; puellæ
Iniciuntq; manus, vimq; audent addere vinctæ,
Qualis thuricremas cum parua iuuenca, Deorum
Ducitur ante aras, succinctiq; ense ministri

Stant

IN DIE

*S*tant circum, & signum expectant, inbiantq; sacratis
*I*gnibus, ut tandem magnis cadat hostia diuis.
*S*ed precibus contra manet imperterrita virgo,
*D*iffringitq; rotas, stimulosq; in pectore vertit
*S*piritus inus agens, donec vim viribus exit
*E*missa ad Solem vacuum, & iam libera aperto
*I*ngreditur caelo, multosq; ex ordine natos
*P*roducit Christo, paruisq; instillat alumnis
*S*ancta rudimenta, & precibus tenera ora figurat.
*N*ec deuitari lethum pote, perfidus ex quo
*M*axenti furor exuperat, cadit icla securi,
*A*uulsumq; humeris caput est, & sanguine tellus
*S*pargitur innocuo: sed enim, mirabile visu,
*P*raeciso collo defluxit lacteus humor,
*I*nfecitq; solum, pinguiq; liquore rigauit,
*C*um subito excipiunt animam famula agmina caeli
*A*nte oculos, corpusq; leuant frigentis, & illud
*F*ama est legisero Simai sub monte tulisse
*A*tq; oleae pinguis latice sudasse sepulchrum.
*H*ac memorata tenuis fuerint monimenta prioru,
*F*icta quidem, sed quae veros sub imagine sensus
*C*ontineant, veluti clauso sub cortice quondam
*A*erij mellis flauus latet abditus humor.
*N*on equidem talem rerum natura puellam
*V*nquam progenuit, nec in aetheris edidit oras.
*I*mpia religio, & veterum commenta deorum
*I*ampridem pedibus subiecta teruntur, & auras
*E*ffugis

CATHARINÆ.

Effugiunt clara verbi iam in luce, pauentq̄,
Conscia: nos contra flectit doctrina gubernans.
Sæpè sed in fictis sensus latet, abdita si quis
Adiutus ratione potest perquirere, & altas
Pandere res, umbris verborum, & imagine tectas.
Credula gens hominum, soli gens dedita Christo,
Virginis huius habet specimen: quia sanguine sparsa
Et verbo purgata nitet, velut amula Soli, (est,
Flamen eam sacris postquam lustrauit in vndis.
Perq̄ fidem prognata Deo, nunc filia Regis
Dicitur, Hebraei Chesed quem nomine dicunt,
Et cui respondet Romanum gratia nomen.
Hæc falsos cultus: & sacra impura Deorum
Abiurans, te Christe colit, tibi pectore adhæret,
Intemerata tua gaudet se lege tenere.
Hæc suscepta virum manibus, vatumq̄, priorum
Deducta est ad te solenni more sacrorum
Sic pacto thalamo cum sacra aspergine lymphæ
Fœdera prima inijt tecum, propriamq̄, dicit.
Hi sunt qui lateri hærebant, animumq̄, regebant
Matura iam ætate viri, vatesq̄, sacrati
Semoti à vulgi strepitu, luxuq̄, maligno.
Ergò superba pati fastidia cogit amantes,
Vni animis, vni vinclo coniuncta tenaci
Qui longè ante alios forma pulcherrimus exit
Supra hominum formam: diuini signa decoris.
Sydereosq̄, notate oculos, quem pectore, quem se
F Sublimi

IN DIE

S ublimi gerit incessu, qui Spiritus illi,
 Q ui sapiens vocis sonus, & prudentia rerum,
 Q uam genere insignis, quam magnis inclytus ausis,
 Q uam diues rerum variarum, & gratia abundans.
 Huic sponso tantum egregio decus enitet ore,
 Q uem sibi consortem delegit ab omnibus vnum,
 A quo lumen habet generis, vigor illius vnde est,
 E t formæ decus, & sanctæ sub pectore dotes,
 Q uicquid opum & cæli domus aurea continet in se.
 S ola potens regina orbis, sola ætheris alti est,
 D iuinæ consors auræ, consorsq; bonorum
 Q uæ tu Christe tenes, & quæ tibi sanguine parta.
 I n te præ reliquis vnum suspirat, & almo
 P ascit amore avidos inhians in te bone visus,
 E q; tuo pendet viuentis spiritus ore,
 T e præter neq; tellurem, cælumue moratur,
 Q ualis ab Adami fuerat quæ condita costis
 A nte suos lapsus æterno fœdere amoris
 E ua virum amplexans vno requieuit in illo
 F reta viri virtute, opibusq; & sanguine claro.
 H ei mihi quam passim cum sorte fatigat iniqua,
 Q uam duris telis hanc impetit arbiter Orci
 S ubdolus, horriferos expirans faucibus ignes (est
 H anc miseram contrâ, quæ nunc tanq; altera structa
 E ua noua ex Christo vitam expirante per Aram,
 A tq; quiescenti simili, penitusq; iacenti.
 Q uandoquidem vna salus, vnū, & commune pericliū
 E st sibi

CATHARINÆ.

Et sibi cum Christo, quo gaudet credula sponso:
Vt mala nunc perfert, ita eam sors læta sequetur,
Maiestasq̄, decorq̄, & consors gloria regni.
Principiò hanc templi pinnarum in vertice sistit,
Vnde omnes mundi illecebras, pompasq̄, superbas
Dispicere, & varias queat vltro inquirere terras,
Insidiasq̄, struit, mendaciq̄, improbus ore
Oppugnat latere ex omni, speciosaq̄, promit
Argumenta crepans, & mobseruata sacrorum
Palliat in speciem portenta, & subdola monstra,
Tandem vt anhelantem, & diræ caliginis vmbra
Palantem à vero deducere tramite possit:
Quinquaginta olim multa velut arte periti
Commutasse sonos tecum Catharina feruntur
Quò labefactarent animum, verboq̄, reuellant:
Tu contrà audebas, dictisq̄, immota manebas.
Haud secus hæc verbo assiduè subnixa, fideq̄,
Quàm primum Christo dederat, convincere dictis
Ingreditur contrà quicquid ratione creatum
Luce caret verbi: pluresq̄, ex agmine tali
Ad meliora refert, monstratq̄, insistere Christo.
Dumq̄, ita luctando pugnat, dum brachia iactat
Penè fatigata, & dura sub mole fatiscit:
Excipit extemplò, reficitq̄, in prælia vires
Ponè sedens Michaël, summo satus ille parente,
Atq̄, novos adhibet stimulos, vimq̄, excitat intus.
Deinde alia ratione alias exuscitat artes

IN DIE

*H*ostis atrox, multa q̄, limit dulcedine mentem
*P*ollicitis tentans, & spe prædiuite lactans,
*M*ente premens odium, liuorem fronte serenans,
*B*landitur q̄, parat q̄, aditus, fingit q̄, loquendo
*S*ed sine mente sonos, sed pondere inania verba.
*Q*ualibus ante Euam verbis stetit, eia age poma
*C*arpe manu, tu nunc magnæ dominabere terræ,
*T*e Dea, te metuent venti, te nubila cœli,
*I*ncessu q̄, tuo tibi molles cœlituum gens
*S*ubmittet palmas, tibi rident vesper & ortus,
*Q*uorum frena geres: (qualis Mahometicus hostis,
*E*t Cacus Ausonius rerum dominantur habenis.
*D*eniq, quicquid habet diues circumspice mundus)
*P*osce, feres, si me prono venerabere vultu.
*S*ed facile angustis tolerans in finibus æuum
*R*espuit imperia, & leuiter curare fatetur
*A*uri, atq, argenti memorat quæ multa talenta
*R*espiciens cœlo quali potietur honore,
*A*tq, tenax verbi, procul hinc, procul ipse faceffas
*V*oce refert, venerare Deum, cui vota per orbem
*D*ebentur soli, & dios largimur honores.

*E*xim & valido labefactans ariete mentem
*C*hristicolæ gentis, magna q̄, instructus opum vi
*F*undamenta quatit, totam q̄, à sedibus imis
*D*octrinam miscens, vinclis & carcere claudit
*P*ræripiens quicquid viuendi flagitat vsus,
*S*ive fame exhaustam frangat, seu carcere longo.

Sed

CATHARINÆ.

Sed non amplexu patitur se auellere Christi

Sive fame longa miseram, vinculisue fatiget:

Non equidem soli Cereri hæc concessa facultas

Membra alere, & dulci ieiunia soluere libo:

Vis ea inest verbis, semper quæ viuuda manant

Ore Dei, & vitam recreant, satiantq; fideles.

Hos inter motus medio in discrimine vitæ

Spiritus adfulget fessæ, simulansq; Columbam

Ambrosia reficit mentes, & neclare pascit,

Et lenit dictis animos, & pectora mulcet.

Ergo fame in media læta incrementa capeffit,

Sana magis, quam si rerum frueretur abundè:

Luxuriant animi quando fortuna benigna est,

Et cum religio premitur, conspectior exit

Tum magis, atq; magis, quam si contenta quiete est:

Floret enim in spinis, & ab aspris sentibus exit.

Postremò & ne quid Satanas ibi linquat inausum

Vimq; dolumq; simul miscens ita turbidus instat,

Consiliumq; capis, calamosq; armare veneno

Apparat, & diro consultum sanguine scribit,

Tela simul, cumulatq; cadauera cæde piorum

Vrgens supplicijs alios, radijsq; rotarum

Districti pendent alij, vitamq; profundunt,

Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tædæ,

Omnia pœnarum genera, & discrimina lethi

Omnia tentantur, simul omnes aduolat artes

Virginis in fatum miseræ, mortemq; minatur.

IN DIE

*A*t deserta, gemens, nulla munita virum vi,
*S*tans inter medios enses, formasque leonum
*I*rritantum iras, seseque in bella mouentum,
*Q*uid faciat, qua spe, qua vi, quibus exeat armis,
*S*i non in precibus solis sacra ancora restet,
*Q*uandoquidem his armis melius nihil ipsa reliquit.

*A*t pater omnipotens, ut celso in vertice caeli
*C*onstitit, et positus defixit lumina terris,
*C*onsilia in risum vertit bonus, inde sed auræ
*O*mnia discerpunt, et nubibus irrita donant.
*E*t simul increpitans subito insurrexit in iras,
*F*ulmina molitur dextra, quibus omnia late
*D*issipat, et magnum percurrunt murmura caelum
*V*t populi, gentesque tremant, regesque superbi
*C*oncipiant diuum percussi corda timorem
*N*e quod ob infaustum auspiciam, moresque sinistros
*S*upplicij graue sit soluendi tempus adactum:
*Q*ualis correptus reuoluto turbine pontis
*I*nfelix Pharo vitam exhalauit in vadis,
*A*rmasque corporaque, et permisti caede virorum
*P*raecipites voluntur equi subito ad vada lethi.
*I*nde alij multi reges, rerumque potentes
*O*cciderunt, fera facta pijs cum multa dedere.
*L*umina sic etiam vitae Maxentius asper
*L*iquerat: et qui te Galilae in morte vocabat
*T*elum immane manu eripiens, spargensque cruorem,
*L*umine aderto animam transfixo pectore fudit.

Vsq.

CATHARINÆ.

Vsq; adeò sæuos ausus, viresq; superbas
P roculcare, ac ludibrio sibi habere videtur.
Q uare agite, vt nobis solatia vera supersint,
E ffractas Catharina rotas in imagine gestans,
I rrita consilia, & vanas esse arguit iras
Q uas superùm in regem soleant spirare Tyranni,
T andem ob reliquias culpæ quæ in corpore ad-
I psa etiam fato est obnoxia: sed fluit humor (hæres
L acteus è collo, lætumq; exudat oliuum
E tumulo: Sic namq; sacri fiducia verbi
S olando firmat dubios, vt credere pergant,
N eu fracti abijciant verbum formidine mortis:
S anguine Christicolùm, Pietas ceu semine crescit.
M orte obita verò regna ad cœlestia fertur
A ligerùm manibus sublata, & morte quiescit
D um læti incipiant mundi procedere soles,
E t tumultis excita iterum referantur ad auras
C orpora, in occursum residentis in Iride Christi,
C um tuba, cùm rauco strepuerunt cornua cantu,
E t pompæ incipient, expectatiq; triumphu.
I nterc; hanc tu Christe scolam tua sacra sonan-
C oniunctosq; animis ipsi, cœtusq; docentùm, (tem,
D iscentùmque arves, præsentis numine firma:
T u Michaël par ipse Deo, qui friuola perdis
C onsilia, infandosq; ausus qui bella mimantur,
F range minas, frange iniustas ad prælia vires
N e nocuisse queant, si qui nocuisse laborant:

IN NATALEM

Tu mihi principium, tu finis carminis esto.

IN NATALEM

DOMINI.

Lapsus vetus est, & iam nouus incipit annus
e Cum puero nascente nouo, qui triste piaret
Adami veteris crimen, precioq; redemptos
Sanguinis, antiquos iterum reuocaret ad ortus
Ex quo decidimus decepti fraude Draconis.
Nunc dum tempus adhuc mutandis moribus, & dñs
Insuper indulget superum clementia, nec iam
Immissis latè furor æstuat omnis habenis,
(Quamq; ò, ni superi scirent quoq; parcere iniquis,
Iam lue, iam ferro absumpti, & grassantibus armis
Funditus occidimus, nec haberet vita regressus)
Linquamus veteres mores, vitæq; prioris
Cum iam pertæsum est, rectumq; bonumq; colamus
Corde nouo, quo deinde nouus puer aduena terris
Per fidei lucem sibi pura sedilia figat,
Quæ colat, & cum patre suo, flatuq; sacro
Æternis habitet seclis, nec sola relinquat
Lucis egena suæ, sacriq; expertia flatus.
O noua progenies summo quæ missa parente
Venisti in terras infestas crimine auito

V.

DOMINI.

Vt sancta carne, & sancto cum sanguine lustres,
Supremum aduenias iterum precor, & noua finge
Omnia, quæ vetera, & iam olim collapsa fatiscunt:
Effice vt inde noui mundo illucescere soles
Incipiant, penitusq; annorum intercitat omnis
Ordo vetus, veniantq; nouo noua singula seculo.
Ne veteri, ne vos mortales credite mundo,
Quippe vbi nulla super pietas, non iura, fidesq;
Quocunq; error agit quenq; & malesuada cupido
(In facinus iurasse putes) ita turbine cæco
Fertur in abruptum, nec crimine viuatur vno,
Et multos scelerum delectat fama suorum,
Nec quæ circumstet densissima turba malorum
Cæca mente vident, quàm seuius & efferus hostis
Vsq; ab hyperboreis progressus milite campis
Ceruici immineat nostro: quàm deinde timendum
Ne mala vicini noceant contagia belli,
Quàm cæli infecto tractu, & qua viuimus aura
Certa lues instet nobis, quàm lethifer annus
Arboribusq; satisq; & quàm corrupta per agros
Pascua dent stragem pecori: stat tristis arator,
Omnis & agricola, atq; animalia tabe recepta
Strata vix animam deponunt omnibus ægram.
At quotus afficitur damnis, veniamq; precatur?
Securi pœnæq; Deiq; peregrinus æuum
Sorde voluptatis mersi, vimoq; sepulti.
At non pœna sepulta iacet: succincta flagello

IN NATALEM

*I*nsonat, inq̄, dies auidum caput altius effert,
*E*t miseranda lues stygijs emissa cauernis
*M*ulta virum tristi demittit corpora letho,
*S*anguineusq̄, furit Mauors crepitantibus armis,
*N*on ipsi inter se populi, non turba potentum
*P*ace agitant æuum, sed ruptis legibus arma
*A*rma fremunt latè, faciesq̄, miserrima rerum est.
*D*ij placidi seruate pios, monumenta supersint
*C*hriste tuæ gentis, penitus ne gloria, & ingens
*F*ama tua, & verbi lux victa fatiscat in orbe,
*Q*uod te per patrem, & patris spirabile numen,
*P*er te, per tenera obtestor cunabula, & ipsa
*V*ulnera, & exceptas insonti in corpore plagas.
*N*amq̄, tuis precibus genitor nil denegat vnquam,
*A*nte illum effusus quoniam pro gente rogando
*C*hriste tua, solus patriæ obluētatus es iræ
*S*upplicia in te vnum vertens, sæuumq̄, furorem,
*D*um tandem in fragiles humilem te colligis artus
*V*t nostri generis consors, & sanguinis esses.
*P*ro quibus, & cœli chorus omnis, & agmina latè
*C*redentum in terris hodie te Christe, tuumq̄,
*N*atalem celebrant, & ouantes gutture claro
*L*ætitia, plausuq̄, diem, cantuq̄, frequentant.

*I*psa adeò rerum series, & consonus ordo
*N*aturæ rerum, stabili quo sorte feruntur
*O*mnia, & obseruant sua res discrimina quæq̄,
*E*t cùm suspicimus magni cœlestia mundi

*T*empla

DOMINI.

Templa super, stellisq, micantibus æthera fixum,
Affirmare animos subigunt, non impete cæco,
Fortuitoq, vagoq, inconsultoq, tenore
Molem confluxisse orbis, temereq, coisse.
Ipsaq, notities nascens in origine prima
Non dubiam facit inde fidem mortalibus ægris
Esse Deum, qui consilio tot semina rerum
Ordine quæq, suo, & sapienti mente creauit.
Iustitia pollens, nec fallax ore, nec ausis,
Liberè agens, vindex scelerum, & dans præmia
Immundam exosus labem, castissimus vnus. (rectis,
Motus ob hanc causam, cùm primis condidit omnia
Naturam rerum, quò sese ostenderet orbi, (nem
Atq, palàm fassum daret, & bona propria mentis
Ipsè creaturis sensu & ratione sagaci
Instructis genitor faceret communia secum,
Vnde celebrari queat, agnosciq, vicissim.
Ergò vt eum passim propiori lumine mentis
Aspicerent homines: tandem se prodidit illis
Voce sua, & numen testans haud omine falso
Isacidum genus à Pharia tellure reduxit,
Atq, anima cassos etiam reuocauit ad auras.
His motæ signis, firmatæ & talibus ausis
Exactum mentes habeant, quòd sancta per orbem
Agmina conscribat vocali in munere verbi
Ipsè pater superùm, nullo quæ sine per æuum.
Ipsum laude vehent, atq, ipsius acta sonabunt:
Quodq,

IN NATALEM

Quoddam sonans latè in terris doctrina salutis
Vera Dei veri proponat dicta, nec usquam
Labilis immoto verax fundamine perstet:
Consilioque patris demissam coelitus orbi
Progeniem credant, cuius de sanguine fuso
Non alio ullius precio, iam labe piata,
Placatoque furore Dei, proiecta hominum gens
Rursus in antiqui referatur foedera amoris
Tutelamque Dei, rursum ut commertia vitæ
Contraheret, propiorque Dei se luce teneret.

Hic operis tanti finis, manifesta que causa est,
Quam dum perpendunt animi, secumque volutant,
Horribiles iras discant in crimina nostra
Quas non placari voluit, nisi sanguine nati
Vnigenæ genitor: Dehinc è regione vicissim
Aspice diuini monumentum et pignus amoris
Erga hominum mortale genus, quibus hostia talis
Obtulerit nostram propter maculata salutem,
Cuius ob officium, preciumque in morte solutum
Denuò in antiqui attraheret consortia amoris.

Hæc duo cum versant homines: metus occupat ingens
Omnem animum terrore Dei, spirantis anbelas
Irarum flammæ, et murmura seua mouentis.
Nec minus in mentem diuini ut venit amoris,
Rursum animi exultant plausu, læti que vicissim
Hæc bona suscipiunt, et figunt oscula nato,
Natum amplectuntur, veniamque precantur ab illo

Quis

DOMINI.

Qui medias partes agit inter nosq̄, Deumq̄,
Mentem, consiliumq̄, suum cui credidit vni
Æternus pater, atq̄, vni sua sensa retexit.
O genus infelix humanum, ô ferrea corda,
Quis dignè afficitur curis pro munere tanto?
At velut aligerùm turmæ rutilantibus alis
Natali sub luce tua dulcissime Christe
Tractibus aërijs volitant, & carmina dictant,
Custodesq̄, monent ouium sub nocte serena
Tendere iter Christi tenera ad cunabula, & ipsum
Visere compositum tardi ad præsepia aselli,
Ruricolæq̄, bovis, pannis, fœnoq̄, volutum,
Et stellæ docuère viam, gressusq̄, regebant
Heroum qui sese extremo Oriente mouebant
Hunc regem vt peterent, & prosequerentur honore:
Haud secus hi qui sacra docent, præsuntue iuuentæ,
Aligerùm exemplo Christo pia carmina dictent,
Et tenerum adducant cœtum ad cunabula Christi,
Astent, aspiciantq̄, animis duo fœdera stirpis
Diuersæ penitus, sed quæ sic venit in vnum
Mirando nexu quem nulla humana capit mens.
Fas igitur celebrare Deum, & persolvere grates,
Quanq̄ hominum supra sensum est sapientia talis
Dissua consilij tanti, longèque remota,
Quam quondam exemti mortali sorte, tuentes
Clara luce Deum, superùm discemus ab ore:
Prima rudimenta, atq̄, apices attingere primos
Mortales

IN NATALEM

Mortales voluit genitor tamen, atq; necesse est
Partem operis tanti gustare in limine primo.

Ergo humilis quanq̄, nec par his rebus & ausis
Cura sagax animi, tamen est accepta parenti
Æthereo, si mente iterumq̄, iterumq̄, reuoluunt
Quis veniat Deus ille, Deus qui virgine natus,
Cur patris hic sermo, cur patris imago feratur,
Cur tuus Immanuel qui tecum gaudeat esse
Nusquam abiens, semperq̄, suo tibi flamme prasens,
Quam res mira homini, quam nullius obuia menti
Naturæ geminæ persona nexus in vna.

Nunc quo fine Deus cæli descendit ab arce
Exposui dictis, patrias ut scilicet iras
Placaret bonus, atq; iugis absolueret Orci
Detentum mortale genus: nunc percipe porro
Quid Patrem impulerit gnatum demittere Olympo,
Et vita insonti multatum subdere morti.

Cum simul & iustus vindex habeatur, & idem
Immense nostri clemens ab amore lique scat:
Sic miti tamen indulget placatus amori
Dum miseros recipit, tamen ut non concidat usquam
Iustitiæ rigor ille suæ, diuinæq; norma.
Ergo iustitia decernens, atq; favore
Temperat illud opus quo nos in fœdera prima
Suscipit, in partemq; locat stellantis Olympi.
Legis id officium est, ni morem quisq; geramus,
In scribis pœna est, quam nos haurire merentes

Continuo

DOMINI.

Continuò subigit: Sed enim cùm deuia pœna
Vertitur à nobis in summi patris alumnum:
Ecce satisfactum est legi, nec iam amplius vllum
Supplicium infandum luimus, qui munera Christi
Parta cruore suo fidenti corde tenemus.
Nec temerè pœnam abijceret, si sanguine Nati
Vnigenæ, infontis, non compensata fuisset.
Tum primùm mites animos, mentemq̄ benignam
In genus accepit nostrum: clementia patris
Tum demum in lapsos homines manifesta reiecta est.

Sed cur dissimiles species, diuersaq̄, texta
Naturæ geminæ pariter venère sub vnum?
Dum commissa lues homines damnauerat Orco,
Fas aliquem pœnas humana in gente subire.
Vtq̄, æquè pretij valor his respondeat ausis:
Maiestas æterna, triplex, decreta ferebat
Natus vt omnipotens satus omnipotente parente
Supplicia hauriret, pœnamq̄, exolueret omnem:
Nec quisquam alituùm ex numero, reliquisue creatis
Iram ferre Patris poterat, nec soluiet antè
In nihilum subitò, nisi cui diuina vigeret
Maiestas, socio carnis cum fœdere iuncta,
Non auidam superare necem, non reddere vitæ
Munera perpetuæ, nec liuida colla veneno
Serpentis terere, & crudelibus exuere armis,
Ni medio venisset, & hos sufferre labores
Vlterò maluerat, seseq̄, opponere letho.

O quante

IN NATALEM

O quanto & quali genitor nos summus amore
P rosequitur, postquam genitali in origine nostra
F uderat in mentes instar, speciemq; bonorum
Q uæ splendent in mente sua, quibus emicat ipse
I ustitiæ radijs, sapienti & lumine mentis.
E rgò adeò similes ipsi complexus amore est,
I ustitiæ decor, & nostræ sapientia mentis
M entem, animumq; Dei mira dulcedine mulsit,
A ffectusq; ijdem spirabant mutuò utrinq;
C umq; amissa forent lapsu bona tanta nefando,
M agnus amor Nati confestim affulsit, ut agris
D eposcit veniam patria ad vestigia stratus,
E t patriæ sese pro nobis obijcit iræ.
A tq; ubi mortali generi iam gratia parta,
E t patris extinctus furor est, & flamma resedit
V icta prece, & sancto deleta impunè cruore:
R ursus in hac quanquam fragilis compagine massa
C um nato Pater, atq; amborum copula Flatus
V iui habitant, gaudentq; illa se sede tenere,
A tq; in amicitia nos pristina iura reponunt.

Nec generi humano munus dare maius habebat,
Q uàm quòd in hos animos transfusus Spiritus ardet,
S piritus ille sacer, consors Natiq;, Patrisq;,
L ætitiãq; in corde nouam, lucemq; serenam,
E t tenebras abstergentem, largo excitat igni,
E t vincli in morem medius natoq;, patriq;,
A ssoctat nostræ languentia viscera massæ.

At qui

DOMINI.

*A*t quibus officijs tam sancta, atq; ardua dona
*A*ssequimur, quòue ista modo pater altus Olympi
*D*iuidit in medios, cupidisq; remittit habenda?
*N*empè sono audito verbi, quod cordibus agris
*C*ommissum ob crimen, veniam denunciat vltro
*H*umano generi partam pro sanguine Christi.
*E*rgò huius meriti fiducia, nixa cruori
*C*hriste tuo, extimulat mentes ad vota, precesq;
*L*ætitiámq; in corde parit, ceu resficit imber
*E*xustos agros iam tum torrentibus auris.

*H*ic modus est, atq; hæc compendia vera salutis
*Q*uæ generi humano genitor patefecit Olympo.
*E*rgò operam studijs demus, votisq; petamus
*S*eruari has terras veræ pietatis alumnos,
*N*eu fera barbaries, & ne Mahometica pestis
*C*ontemtrix Christi personæ, & muneris huius
*I*ngruat his terris, & verbi euertat honorem,
*Q*uo propè sublato solatia nulla supersint.

*Q*uare agite in melius vestros conuertite mores,
*N*eu factis turbate feris sua vota piorum,
*V*ltrices astant furia, torrentq; flagellis
*A*siduè, & pœnæ non ipsa in morte quiescunt.

*V*tq; ministerio digni præstentur honores
*P*er quod tanta Deus nobis bona cœlitus offert:
*Q*uisq; suum munus, pro vt fors, & copia cuiq; est.
*E*xhibeat, sanctamq; volens deponat ad *A R A M*.

G D I V O

DIVO MAXIMILIANO, IMPERATORI DESIGNATO,
DRESDAMINGRE-
DIENTI.

*Valiter ad Libani prærupta cacumina montis
q Delapsi rores Hermonis vertice in altum
Siona, & positum vicino in colle Moriam,
(Quem super extructa est Iessæi regia vatis,
Et quâ dives opum Salomon eduxit in auras
Templū augustum ingens, centū sublime columnis.)
Pinguia sufficiunt subiectis pabula terris,
Tabentesq, herbas recreant in valle reducta:
Haud aliter procures suprema in sede locati,
Arboribus Libani similes, & montibus æqui,
Fundamenti instar, muriq, per oppida abeni,
Insignes fama antè alios, & honoribus aucti
Illustri in solio, quia sit diuinitus illis
Ingenium, & rerum fato prudentia maior,
Quàm quibus in plano positis natura creatrix
Seruitij imposuit leges, humilesq, recondit,
Illi ergò inter se concordia fœdera vitæ
Cum feriunt, studijsq, trahunt consortibus æuum,
Nec dubitant prælustre suum decus, altaq, dona
Partiri in medium subiectis collibus infrà
Quos ditio tenent, & pingua pabula roris
Vitam,*

AD MAXIMIL. IMP.

Vitam, fortunâq, suas, & commoda regni
Sufficere affectis populis, succumq, salubrem
Deriuare in agros, & diâ semina pacis
Plantare imperio, sanctasq, per oppida leges
Condere, & antiqua populum in pietate tueri:
Haud alios referunt vsus, quàm rosidus humor
Alto monte cadens, altius crepidine saxi
Exiguum in collem, steriles vnde almus in herbas
Succus eat, fessâq, siti incrementa per illum
Pinguia concipiant, lætâq, in lumina Solis
Proueniant, semperq, auris redolentibus halent.

O fortunatae gentes Saxonide terra,
Et quas diues alit foecundis Mysia venis,
Queis dono diuûm ingenti duo lumina primos
Romani imperij, congressos mentibus æquis
Aspectare datur, te scilicet Emiliane
Maxime, teq, Auguste virisq, opibusq, potentem.
Dijs equidem auspiciis, stabiliq, ita numine Christi
Has illum ad terras cursus tenuisse putandum est.
Quam nunc hanc oram aspicias, quæ surgere regna
Consensu tali, Regum auxiliaribus armis?
Quantis sese animis, quanta spe deniq, in hostes
Attollet pia religio, cum Maximus olim
Excipiet patrijs gentem Emilianus habenis
Nulli posterior pietatis laude, nec vlli
Virtute egregia magnorum indignus auorum,
Qui sacra in melius referet, mitisq, fouebit

AD MAXIMILIANVM

Germanos rerum dominos, gentemq; fidelem.
Sancta Fides, rerumq; frequens vsura sacrarum
Omnibus in templis impune, atq; omnibus aris
Iura dabunt: fictæ facies, iniussaq; sacra
Tandem victa cadent sine honore irrisa, diemq;
Permetuent, furuoq; vlulabunt carcere Ditis.
Macte noua virtute nouum decus addite fesso
Imperio, quem cura manet fulcire labantis
Relligionis opus, quoq; inclinata recumbit
Omnis doctrinæ ratio, & caput erigere audet
Fulta fauore tuo, meritiq; accensa tui spe.
Maxime Teutoniæ ductor, quo sospite nunquam
Aut res Pannoniæ victas, aut regna videbit
Turca, nec externas cursu contendet in oras,
Cernis vt acta metu iam nunc & Cassia regna,
Riphaeiq; tremunt montes, ne fusus ad Istrum
Christicolim cruor emergat iam rursus, & olim
Cæforum exoriens illic ex ossibus vltor
Immineat, Geticoq; cruentet sanguine riuos,
Atq; iterum ad bellum veniat Mauortius heros
Agmen agens equitum, & nigris conspectus in ar-
Mauricius Scythiæ terror, dum fata sinebant. (mis
Hic tibi Saxonie populos, & fortia bello
Pectora, spectatamq; aduerso Marte iuuentam
Iunxisset castris: Si tantum tempore tali
Seruassent pia fata virum patriæq;, tibiq;.
Ingredere ô felix ductor, cui scepra Deum rex
Tradit,

IMPERATOREM.

T radit, vt in morem roris qui sole calente
R efficit arentes herbas, viresq; ministrat,
V rbesq; populosq; iuues, & robore firmes
I ustitiæ, placidæq; propages fœdera pacis,
E t regnum exornes studijs, & nectare puro
Æ therei verbi ciues, atq; oppida pascas,
Q uod te per patris obtestor cœlestis honorem.
R espice res regni miseras, vera assere veri
S acra Dei, qui cuncta licet teneatq; regatue
Q uæ cœlo, terræue vigent, hic partibus æquis
D iuidit imperium tamen, & cœlestia regna,
C ognatasq; animas cœlo, dat munera nato,
A t terram ingentem, cognataq; corpora terræ
A ttribuit natis hominum, diuosq; vocari
M aluit, his quoniam cessit custodia verbi,
H i sunt instrumenta operum, per quæ Pater ipse
M ortales cœtus regit, & dat iura per orbem.
I n te igitur populi spes inclinata recumbit
A ngurio firmata bono, quando omnis ad vnum
S e recipit fauor, in te oculos, in te ora reflectunt
V ndiq; & ipse tuis tibi deditus ordo potentum
A uspicijis fauet, & meritos gratatur honores.
A spice quàm scissa vadens Ecclesia palla
A stet, acerba gemens, miscens lacrymasq; precesq;
V era Dei vt pietas superet, lucemq; per auras
S pargat inoffensam, & cœlo potiatur aperto,
L ibera pontificum imperijs, & carcere iniquo,

AD MAXIMILIANVM

*N*ec iam oppressa odijs, et aperto errore Tyrannum.
*H*inc decus acquires nullis delebile seclis,
*V*tilis effector cum tanta exhausseris acta,
*Q*ualis cui dederat magnum Constantia nomen.

*H*ei mihi, quae mentes sapientum, et regna tenentis
*C*iuilis vitae, tam tristis fascinat error.

*I*lli ubi digestam seriem, et composita tuentur
*O*rdine quaeque suo civili in munere vitae:

*C*ontinuo has leges, distinctaque foedera regni
*M*irantur, satiusque putant, ut turba sacrorum

*A*cciperet leges digesta ab imagine Regni,

*E*que vno pendens animis, quem caetera turba

*S*acrorum exposcat sensus, et semper ab vno

*I*n dubijs responsa petat, cui maxima rerum

*V*erborumque fides soli, et suprema potestas.

*E*rgo statu in tali positos, cum robore et armis
*P*raemineant, multosque trahant in foedera reges,

*E*sse Dei caetum statuunt, et partibus iisdem

*M*undani proceres haerent, qui lumine honorum

*P*raestant, et quibus est maior sapientia menti.

*Q*uin etiam si qui mentem ad meliora reflectunt

*A*dmoniti, vertuntque statu vestigia ab isto,

*H*ostem execrantur, desertoremque sacrorum

*P*ersidiae insimulant, facibus, ferroque sequentes.

*C*eu Pharisaea cohors odijs stimulata nefandis

*A*rguerat Christum, defectoremque vocabat,

*C*riminis et macula socium damnabat eadem,

Qui

IMPERATOREM.

Qui deserta sacris implebat vocibus arua
Antè ferens gressum doctrinae in munere praeco.
At verò doctrina Dei non forma, nec instar
Ciuilis vitae est, sed lectum in munere verbi
Agmen habet sub se, purè quod sacra ministrat,
Et lege immota verbi fundamina seruat.
Quare agite, atq; extra Christi qui dicta feruntur,
Instituuntq; alios cultus à legibus huius,
Aut, velut Ægypti populus caelestia verba
Artibus aptabat magicis, sacrisq; nefandis,
Sic Christi dicta, & rerum sic signa sacrarum
Fraudibus inuertunt, ut possint ampla tenere
Imperia, & vires opibus stabilire potentes:
Non equidem, nō membra hærent in corpore Christi,
Quandoquidē his Christus capitis nō instar habetur,
At superūm à cœtu extorres, auersa Deo gens
Terrenumq; caput colit, & sacra ficta frequentat,
Et noua pro libitu sancit decreta salutis,
Nec tua Christe animis præcepta fidelibus haurit,
Quem Pater è cœlo commendat gentibus orbis
Doctorem accipiant animis, & iussa faceffant.
Hei fugite infandos cultus, mentitaq; sacra,
Et potiùs parete Deo, quàm regibus orbis,
Illi ius animæ est, his tantum in corpora terræ.
Hac vice distinxit primùm sua regna Creator,
Vt cœli imperium, cognataq; pectora cœlo
Mandaret nato: Terram, & mortalia membra

AD MAXIMILIANVM

Mortali de stirpe satis, quia germine in vno
Altera pars cœli sumus, & pars altera terræ.

O reges, reges, vera hæc sapientia demum est,
Tutari auxilio, & seros transmittere ad annos
Verba Dei, & pura doctrina pascere vulgus,
Ne tetra inficerent miseras contagia mentes.

Vos quibus est latè custodia credita rerum,
His Deus aggreditur dictis: sinite esse reclusa
Limina, portarumq; ingentia pandite claustra
Regis ad ingressum, quem circum plurima inumbrat
Gloria, & insignem media inter millia tollit.
Huc agite, huc, inquam, vigiles aduertite mentes,
Saluificam proferte fidem, lateq; sonantem
Doctrinam gnati vestris admittite regnis,
Neue aduentantem hospitio prohibete fideli.
Tollite, ferte humeris gnatum, rapite oscula, & ipsi
Ad nutum accincti famulas submitтите mentes
Lætitia, mistoq; metu, geminisq; notata
In tabulis mandata Dei defendite ferro
Custodes legum, monumentorumq; sacrorum,
Ipse adero, & vires ceptis ingentibus addam.

His equidem factis Reges genus esse Deorum
Auguror, & nomen sancta virtute tueri.
Sic rex Assyriæ, cui pars in nomine prima
Dicta fuit Nebo, simulacri à nomine sancto,
Edicto vetuit blasphemæ iurgia linguæ.
Egregiusq; Valens, & cui Constantia nomen

Indidit

IMPERATOREM.

Indidit, & sumtis acer Theodosius armis,
Impia supplicijs inhibebant sacra cruentis.
Quin etiam ne qua in morem reuocare valerent
Monstra Deum, & fictos aris imponere cultus:
Templorum ingentes sedes, arasq; superbo
Instratas Ostro, atq; Arabo nidore calentes
Excidio dedit, & fundo disiecit ab imo.
Sic regni proceres, Hebraeæ robora gentis,
Quos inter primi Iosaphas, belloq; caducus
Iosias, simul Asa patrum sacra impia tollens,
Et pius Ezechias, & forti pectore Iehu,
Ausi sunt sacra fida suis detrudere ab aris.
Hoc moniti exemplo, qui rerum frena tenebant
Mundani proceres, ad poenam, ad fata trahebant
Donati errorum socios, falsiq; tenaces.
Constantinus item foribus claudebat ahenis
Mentitis operata deis centum ardua templa,
Et sacrae stipis æra pios vertebat ad usus,
Quando alij reges odijs sequerentur, & armis
Sacra tua, & nomen, regum Rex optime Christe.
Cur ergo inflati proceres quos infula cingit,
Corpora, fortunasq; alias, ciuilibus audent
Asserere ordinibus, sibi ius commune sacrorum
Solis accipere, & magna ditatione tenere:
Si pariter sacrae sortis, vitæq; bonorum
Custodes statuit reges Rex altus Olympi,
Et Mosis tabulas mandauit vtrasq; tueri?

AD MAXIMILIANVM

Rex Macedum, pluresq; alij civilibus ausis
Laudati meruere decus dum munia vitæ,
Resq; hominum externas cursu rexere secundo:
At cultus plantare Dei, pia sacra fouere,
Qualis in Egypti viuens regione Iosephus,
Quiq; apud Assyrios cultus aboleuit inanes
Cum presente Dei nato videt omine claro
Illæsos pueros torpenti euadere flamma:
Hoc reges vestrum officium se in cardine vertit,
Hinc et partus honos pietati, et commoda vitæ.
Impia cum colerent erectas sacra per aras
Ieroboas vituli cultor comitatus Achabo:
Ferro accinctus adest, et dextro numine Iehu,
Deturbatq; aras, et sacra efficta sub aris.
Ergo pro meritis tantis, pro talibus ausis,
Et magno precio, et magno est affectus honore.
An non Ezechias felici sydere vitam
Egerat in terris? an non data regna secundis
Iosias tenuit fatis, cursuq; beato?
Cum celeri fato contra, pœnisq; cruentis
Interiere alij reges Samaridos oræ,
Segnius inspicerent cum sacra exercita, et olim
Non purè peragi curarent munia templi.
Hinc Syriæ bis quinque tribus natalibus oris
Abductæ sensere iugum, nec tempore longo
Penè etiam extinctæ pœnam exoluere merentes.
Quin ipsam imperium quod ab ipso numine habebat
Ingres-

IMPERATOREM.

Ingressum, & latè vires extenderat orbi,
Funditus excisum est, nulloq; in honore relictum,
Quandoquidem Salomon sacris operatus iniquis
Numinibus fictis patrias fœdauerat aras.
Hinc bella assidua, & nervis resoluta cadebat
Relligio disiecta suis, & trita profani
Sub pedibus vulgi priscum lugebat honorem.
Hæc tu animo repetens heroum exempla priorum,
Da puris operam sacris, atq; effuge cauius
Quæ pietas simulata suis inuexerat aris
Nulla lege Dei, stimulante cupidine quæstus.
Vt facere id possis: sacra super arte peritos
Delige, qui doctis olim per mutua dictis
Corrigerent mala, & in melius dilapsa referrent.
Tum ludos aperi, quibus artes gnaua iuuentus
Imbibat, atq; operam linguarum impendat in vsus,
Queis sine nec disci potuit, nec ritè doceri
Relligio, aut Christi proferrî nomen in orbe.
Quos tu hinc immensos fructus, quæ surgere cernes
Imperij incrementa tui, quæ præmia laudis,
Teutona se quantis attollet natio rebus?
Iamdudum hanc de te capiunt spem Vesper et Ortus,
Atq; indignatus iuga barbara Pannonus Ister,
In te oculos vertit: Tantùm ne regia cæli
Te mundo inuideat iustis velocius annis.

PSAL=

PSALMVS DAVIDIS LXXXIII.
DE CONSTITVTIONE,
ET OFFICIO MA-
GISTRATVS.

*Vi mare, qui terras, & cœli temperat axem
q̄ Filius ipse Dei medio stat in ordine diuûm
Regna quibus latum permisit habenda per or-
Iustitiâq̄, dedit gentes frenare superbas, (bem,
Ille præest regnis, illi sunt oppida curæ.*

*Namq̄, pios cœtus non tantùm in munere verbi,
V erùm etiam legum vinculis conducit in vnum,
E t legum sociat neruis, & in agmina cogit,
Cœu lyra Thrœicij vatis mortalia secla
I n socios vitæ conuentus traxit, & vrbes
I n corpus ciuile hominum concreescere adegit:
A ut velut vrbs collecta Deo cum legibus æquis
Nomen habet Ninive. Quòd enim coguntur in vniûs
T ot populi, verbo diuino, & legibus arctis:
N on hæc humanis ausis, non arte magistra
E ueniunt, Deus hæc confert opera ardua regnis.*

*Quim idem genitore Deo satus, arbiter ipse
I nquirens hominum vitas, & crimina discens,
C astigansq̄, dolos, & iura nouissima dicens,
I udicis exercet partes medio agmine diuûm,
N empè Magistratus, diuûm quem nomine dici*

M aluit

PSAL. LXXVIII.

M aluit omnipotens, quia sit diuinitus ipsi
C oncessum imperium, & rerum data certa potestas,
T ùm quia diuinos præstare insigniter ausus
C ura datur, latè cœlestium extendere honorem,
S ubsidioq; lenare bonos, decernere pœnas
S ontibus, atq; vmbra populos recreare salubri,
C eu fati gnarus Daniel sub imagine somni
V iderat æthereas terra consurgere ad auras
A rboris ingentes apices, quæ scilicet instar
P ingeret imperij totius ab ordine mundi,
S ub qua captarent victus, & frigus opacum
P lurima quæ latis degunt animalia terris.

Ipsè etiam intentis oculis, atq; auribus haurit
Q uid statuant, & quæ populis dent iura vocatis,
Q uæue via vindex esset sententia lata
C ùm diuina adeò persapè negotia tractant
Q uando sibi arbitrium sumunt vitæq; necisq;
Q uod si fortè dolis peruertunt iura: repente
I udicijs assistit inexorabilis ultor,
E t meritas ipsi pendit violentia pœnas.
P rimùm equidem fontes Deus arguit indice verbo
S i qui fortè velint meliori assuescere vitæ.
E xim præcipites agit alto à culmine rerum
T urbine corripens celeri, & factò arguit ipso,
Q ualem de solio subuertit ad ima Manassen
F ulminis in morem, & prælustribus exiit armis.
A t si pro rectè meritis mala gratia parta est,
Hostilesq;

PSAL. LXXXIIII.

H ostilesq; iras odijs cumulatis iniquis,
A ut in discrimen rerum, vitæq; redacti
D iuitioris acerba pati fastidia oportet:
P onite corde metus, non vobis numine ab alto
I nfractusue vigor mentis, tutelæ deërit.
N am sorte imperijs lecti, fatoq; volente,
C onfessu in medio præsentia numina habetis,
I mpia facta virum quæ multant vindice pœna.

E rgò vbi diuini stabilita est numine verbi
A rdua maiestas soliorum, & regna superba:
T um pater inuadit dictis qui sceptrâ gubernant,
E t sæpè indignos consuêrunt vertere in vsus.
V sq; adeò ne dolis violatis iura, fidemq;
A dmitti dubias hominum decidere lites,
E t fontum partes scelerato extollitis ore?
Q uim agite, atq; inopum causam, & tutore carentis
Æ quis obseruate animis, pressumq; superbo
I mperio, & causa meliorem absoluite tandem.

I sta quidem mandata Deus dat ferre, sed auræ
O mnia discerpunt, nec verba ex ore piorum
E dita suscipiunt animis, atq; auribus æquis
I ustitiæ immemores diuinæ, & sana repellunt
I ngenti fastu veræ documenta salutis,
N ec victi dictis possunt absistere falso,
T antus amor cæca errorum sub nocte vagari.

E rgò vbi iudicijs præsumunt, & rostra gubernant
I gnari rerum, & rectæ nil mentis habentes,
Et cum

PSAL. LXXVIII.

Et cum iusticia fugere fidesq, pudorq,
Vita quibus regitur, certoq, in foedere constat:
Confestim vita ratio confusa fatiscit
Funditus, intereunt vrbes, populiq, potentes,
Et penitus terra fundamenta mota tremiscunt
Ordine conuulso, & subitam traxere ruinam.
Sed licet ornatos cum maiestate Deorum
Constitui rerum dominos, & iure potenti
Armatos volui regnum exercere per orbem:
Dum tamen exosi diuina, humanaq, iura
Estis, & exitio miserorum vestra paratis
Commoda, & egregio velatis nomine culpam
Non tituli ratio, non inclyta sustentabunt
Sceptra viros, quò fata minus subeantq, ruantq,
Precipites, tanquam media de plebe fuissent,
Et quo more perire manus violenta Tyrannum
Suevit, vbi populos immanibus obruit ausis.
Maiestas immota manet, nec sella caduca,
Imperijq, infractus honor, quanquam efferus olim
Celsa è sede ruit contempto numine Saulus,
Atq, alij intereunt non sicca morte Tyranni.
At suus officio stat honos, & paupere ab agro
Missus in imperium magnum Iesèus heros
Succedit sceptris, recipitq, insignia regni.
At tu gnate Dei tandem, tu nascere terris,
Cui Pater immensum submitte viribus orbem
Imperium sine fine dedit, populisq, subactis.

Solum

IN NATALEM

*Solùm iura dare, & solùm ditione tenere
Hæredem voluit sanctas per sæcula gentes.*

IN NATALEM

CHRISTI.

*Filius ætherea demissus ab arce Parentis
E sset vt intacta virgine natus homo:
Nox erat, & puro fulgebant sydera cælo,
Aurâq; ridebat lumine tincta nouo.
E cce volans altis in nubibus agmen Olympi
P astorum densis accinit excubijs:
G loria vera Deo veniat, Pax aurea terris,
E t viua humanis gaudia pectoribus.
H ac eadem ingeminat Pastorum turba canendo,
H i sunt qui populum de pietate docent.
G loria digna Deo est, quando pia pectora norunt,
E t vera celebrant relligione Deum.
Q uod Deus & iudex summo sedet altus Olympo,
E t tamen in miseros mitia corda gerit.
G ratia debetur Nato, qui sanguine fuso
L enijt iratum victima grata Patrem.
S ed pax læta viget, cùm crimina seua remittit
Q ui natum accipiunt non dubitante fide.
I lla fides poterit tranquillam reddere pacem,
E t dare compositi lætitiâs animi.*

Consen

CHRISTI.

Consensuq; Deus iunctos vult esse docentes:
Pace solent terris multa venire bona.
At tum laticiae feruent, cum pressa dolore
Corda leuat verbi vox meditata sacri.
Hæc ergò aligeri Christo nascente sub auras
Carmina in aërijs præcinnuere plagis.
Hæc eadem canimus coniuncti mente, fideq;
Qui gerimus doctæ tradita frena scolæ.
Namq; Dei veri verum illustramus honorem,
Et pax vnanimis spirat amica sonos.
In medium ferimus doctis solatia dictis,
Nec turbant animos impia monstra pios.
Hæc tamen vt discat studijs operata iuuentus:
Assidua voluat scripta diserta manu.
Cum primis opus est doctorum inuisere cætus,
Conferre & placidis mutua dicta sonis.
Ergò qui cupiunt censuræ subdere nostræ
Mores, & studij munera parta sui:
Ad me si referant solito sua nomina more,
Quâ potero, officijs ipse iuuabo meis.
Sed te Christe rogo, patrio qui pectore profers
Patria non vlli sensa relecta hominum:
Tu rege doctrinæ cursus, tuq; vnice doctor
Erudias verbo pectora nostra tuo:
A quo vera animis manat sapientia, & à quo
Sunt nato nobis omnia nata bona.

H

PSAL.

PSAL. DAVIDIS

PSALMVS DAVIDIS
DIS CIIII.

*I*ncipe Musa precor lætos nunc ædere cantus,
Dum meditor summo carmina grata Deo.
O qui tergeminae cum maiestatis honore
In magno resides maximus ipse throno:
*T*e Deus autorem rerum Natura fatetur,
Et tua tam sapiens numina monstrat opus.
*H*inc tua se bonitas, illinc sapientia prodit,
Illic iusticiae fulget imago tuae.
*T*e decor, & rutilis te gloria vestibus ambit,
Et simulat pulcræ lux variata togam.
*S*yderibus pictum disspandis in aëre cælum,
Cæstra velut regum linthea picta tegunt.
*F*ixa tibi stant tigna tholo liquida ætheris ora,
Et caua suspensæ fornice lymphæ tumet.
*H*inc altè veheris per tractum nubis aquosæ,
Aut in ventorum remige carpis iter.
*A*ddit se lateri flammæ sub imagine & auræ
Cæstra ministerijs dedita turba tuis.
*I*n medio tellus hæret fulcimine nullo, (qua:
Quam premit hinc nubes, hinc maris ambit a:
*Q*ualis montis apex viridi tegit arbore valles,
Quoie solent hominum corpora more tegi.
*N*amq; super montes tractus voluuntur aquarum,
Et mox in guttas aura soluta coit.

Aut

CIIII.

A ut inclusa cavis in collibus vnda liquefcit,
 A ntraq, muscoso frigida fonte sonant.
 S ed simul increpitans vocem cum murmure tollis,
 N ec mora, veloci terga dedere fuga.
 E xiliunt ruptis elisi nubibus ignes,
 E t sonat ætherio missus ab axe fragor:
 T um gentes humilis stravit pavor: haud mora
 I ntus se latebris continuere fera. (clausa
 P rærupti montes tollunt ad sydera molem,
 A t præssæ valles inferiora tenent.
 T erminus immoto stat fixus calle viarum,
 N ec violat metas terra, vel vnda suas.
 N ec super inducto cumulo teget aquora campâ
 E x altis rupes præcipitata iugis.
 T u liquidas aperis venas in valle reducta,
 A tq, in montes carula currit aqua.
 I nde sitim sedant armenta errantia campis
 D um face sol rosea torrida rura coquit
 A t circum innumera volucres habuere penates,
 P ictaq, sub ramis carmina fingit avis.
 A ëris è tractu demittis frugibus imbrem,
 H inc sata cum multo fœnore reddit humus.
 S ed canis ardentès cùm pestifer extulit ortus,
 T unc cadit immissa falce resecta Ceres.
 I nde famem pecudes succiso è germine solvunt,
 A c herba humanis vsibus apta viret.

H 2

Terra

PSAL. DAVIDIS

Terra tuo profert Cerealia semina iussu
Quæ vires hominum, fessaq; membra leuant.
In primis hilaras dulci præcordia Baccho,
Et speciem effœtis reddit oliua genis.
Et suus arboribus sacris non deficit humor,
Quâ Libanum Cedrus plurima fronde tegit.
Hic variæ volucres mulcentes æthera cantu
Structa colunt altis tecta sub arboribus.
Atq; audax abies casus visura marinos
Anguibus inuisæ tecta ministrat aui.
Intonsi montes damis fugientibus antra,
Et cliuum quâ se condat Echinus habet.
Tu Lunæ instabiles agis ad stata tempora vultus,
Lumine & externo lumen habere sinis.
Sol etiam currus tollens è rure Sabæo,
Lora sub Hesperio gurgite soluit equis.
Atq; ubi iam rebus nox detrahit atra colorem,
Excitata tunc surgit quæ colit antra fera.
Atq; leæ catulus fremitu nemora auia complet,
E q; tua pendens pabula quærit ope.
Sed cum sole nouo terram conspergit Eous,
Tunc exosa diem deuia lustra petit.
Et passim repetunt homines opera, atq; labores,
Et volucres blandis accinuere sonis.
Donc fera rubens accendit lumina vesper,
Et placidus reficit corpora fessa sopor.

Quam

CIIII.

Quàm tua maiestas genitor se effundit in orbe
Plena tuis opibus, numine plena tuo.
Quin etiam inclusas cingunt vada cærule terras,
Et fera sub vitreis plurima degit aquis.
Labitur vincta vadis abies, atq; æquora verrit,
Et vagus externas nauita portat opes.
Illic exercent lusus ingentia Cæte,
Et fluctus cauda subsiliente cient.
Et quas terra feras, quas educat æquor, & aër
A nutu pendent, non aliunde, tuo.
Te poscunt genitor vitæ quorum exigit vsus,
Expletiq; tua de bonitate vigent.
Tu caua fœcundæ cum pandis viscera dextræ,
Victa fames epulis, victa liquore sitis.
At simul auertis vultus, & contrahis ora,
Languida turbatis concutit ossa tremor.
Pectore vitales ægro cum subtrahis auras,
Nil nisi puluis iners, & leuis vmbra manet.
Tum verò vegetas iterum pater inseris auras
Cum tibi viuifico spiritus ore sonat.
Vernaq; tunc mundi species patefacta renidet,
Et surgunt varijs corpora seminibus.
Hinc diffusa Dei totum stat fama per æuum,
A uthor & in propria re fauet ipse sibi.
Siue in humum figit flagrantes luminis orbes,
Eius ab aspectu mota tremiscit humus.

PSAL. DAVID. CIIII.

*S*ive idem tetigit iuga summo in vertice montis,
*L*ucidus in summo vertice fumat apex.
*H*unc ego supplicibus venerans in carmine votis
*L*umina dum solis clara videbo, colam.
*A*udiet ille meas placato pectore voces,
A quo viua mihi gaudia fonte fluunt.
*S*ed qui crimen amat, cadet hoc inglorius ævo,
*E*t longam impietas non habet vlla moram.
*A*st ego vocali meditabor arundine Musam,
*M*ateries laudis sit Deus ipse meæ.

LOTIO PEDVM.

*N*am quod inauditum, & seclis memorabile factū
*C*ommemorē? quoque ore ferā? aut quo nomine dicā?
*A*n cadat in quēquā tam sancta modestia, & instar
*D*emissæ mentis, cūm qui sit summus, & omnia
*E*xcedat longè donis, lateq; creata,
*C*ui seruit mare, terra, polus, cui quicquid vbiq; est
*S*ubmittit famulamq; vicem, et submittere fas est,
*N*on patrio solūm è solio demissus in orbem
*I*s rerum Dominus, miseris mortalibus vltro
*S*eruit, & in nostros humilem se colligit artus:
*Q*uam etiam ad viles operas abit, atq; retorto
*S*eruilem in morem lini succinctus amictu
*I*pse genu nixus, labris splendidibus annem
*I*ngerit, & positis bisseis ordine alumnis
*S*ordida permulcet liquidis vestigia lymphis,
*Q*uamuis

LOTIO PEDVM.

Quamuis hi tenues, quamuis ille arduus esset,
Ille carens vicijs, hi gens obnoxia labi.
At quid te tenues Rex maxime adire labores
Impulit? ut qui vnus summi fruere honoris
Flaminis, & velles adytis iam inferre sacratis
Soli concessos tibi gressus, atq; regressus,
Præstares tamen antè tuis opera ista ministris
Tam magno tenues iam nunc dignatus honore?
Scilicet hoc signum voluisti gentibus esse,
Tu quòd ad has à Patre vices delectus es vnus
Qui possis homines lauere omni labe reatus
Spargens flumina pura, salutiferumq; cruorem.
Et nisi tu Petrum ablueris, quanquam ipse refugit
Tale ministerium, tantum indignatus honorem,
Iam tum ille exciderit cælo, oblataq; salute,
Nec partem inde tui teneat, nec munera apud te,
Quid referam Isaiden byssopi aspergine tactum,
Lustratumq; cruore tuo, cui protinus omnis
Exuitur macula, atq; infectum crimine pectus
Fit niue candidius, plumaue albentis Oloris.
Et fors si qua super mansit de labe cicatrix,
Irrita, pacatam soluit formidine mentem
Neu posset trepidare Deū, aut succumbere morti.
Quare agite, et quorū mentes macula inficit atra,
Magna quibus commissa lues, decursaq; vita est
Turpiter, atq; ideò exercent vos numinis iræ,
Et furia, quibus anguineo fœcunda capillo

LOTIO

Frons exundantem vindictæ nunciat iram,
Cùm stimulos adbibent animis, torrentq̄, flagellis:
Huc huc aduentate, fideq̄, immittite mentes
His lymphis, fluvioq̄, huius mersate salubri.
Quipe ministerio Christi, sanctoq̄, cruore
Eluimur macula, & vitio lustramur ab omni,
Non opus est nobis lustrali aspergine lymphæ,
Quæ magicis cantata sonis purgare reatum,
Inq̄, fugam nigros Erebi conuertere manes
Credita, fallebat miseros errore lauantes.

Hoc etiam exemplo voluit pater addere ho-
Ipse ministerio, cuius de munere sancto (no-rem
Sanguine lustramur roseo, vitijsq̄, leuati
Rite Deum accipimus vitam, & noua massa crea-
Nempè ministerij sortem, vestigia nobis (mur.
Ima pedum, & sanctum legati munus adumbrant.
Ergò vt gens hominum cum magno ferret honore
Tale ministerium: nec non qui fungitur isto
Voce sonans partam pacem mortalibus agris
Cogitet in pulcris vestigia ducere plantis:
Hanc pater ob causam socium ad vestigia stratus
Sacravitq̄, pedes, & tanto affecit honore
Permulcens manibusq̄, pijs, & flumine viuo.
Et quanquam persona nocens quandoq̄, reperta est,
Ceu fidei oblitus, scelerumq̄, inuentor Iudas:
Ipsi ritè pedes tamen, & sua functio sacra est.
Quare cum liquidis vestigia terferat vndis,

Tum

P E D V M.

Tum ritus tanti rationem exponere pergit,
Et sic voce refert: Socij, mea numina testor,
Qui vos cunq; meo legatos nomine missos,
Et quæ deinde meo suscepta ex ore sacro
Legati mandata ferent, suscepit olim
Vltrò animis, nec præceptis parère recusat:
Idem me cum patre meo suscepit olim,
Tanta ministerio maiestas credita vestro est.
At pauci accipiunt fido cum pectore Christum,
Quandoquidem hos vestræ ceperunt tadia sortis,
Atq; illis odio est veræ doctrina salutis.
Quod superest porrò: cum sese maximus ipse
Ad minimas operas etiam demiserit vltrò:
Disce animos humiles gerere, & cōpescere fastus,
Fastus inest magnis, & reddunt dona superbos,
Hinc variæ illudunt pestes, & crimina multa:
Quò quisq; est maior, tantò sit mitior idem.
Si tibi sunt animi dotes, his consule egenti,
Nec contrà tenues aliorum despice vires,
Sed vicium tegere, & virtutem extollere disce,
Sæpè etiam in parvis diuina potentia magna est.
Sic ô sic cursu peragetur vita secundo
Veribus fœcunda bonis, opibusq; beatis,
Et dona in nobis crescent, crescemus & ipsi.

P A S C H A.

Syrio quondam deuincta carcere gentes
a Dicuntur rubeas ponti transisse per undas
Ægypti hospitium fugientes, & iuga sana,
Cùm lecti proceres, Hebrææ lumina gentis,
Seruitio optantes Phario subducere collum
Ausi sunt vada rubra cito decurrere gressu,
Ipse quibus summis suspendens fluctibus undas,
Instar montis aquas diducto limite findens,
Errabunda viæ rexit vestigia Christus
Nocte facem simulans, claro sed lumine nubem:
Nec trucidis Ægypti de sinibus egredientes
Falleret inconsultus, & irremeabilis error.
Vtq; rubram cursu gens attigit Amphitriten,
Fissa sinu dedit vnda viam, siccisq; repente
Transibat pedibus: cùm à tergo barbarus instans
Ægypti dominus, multusq; ante ora satelles,
Oceani vada cæca vrget, properatq; viantes
Præcipere, & pelagi medio deprendere in aestu:
Cùm subito venit vibratus ab æthere fulgur,
Quo mota est tellus, & inhorruit vnda procellis
Versa retrò, planxitq; micantia sydera mundus.
Ipsum autem pelagi prensam cingentibus undis
In caput, inq; humeros agit alternante procella
Fluctus, & irato celer haurit in æquore vortex.
Cui subter fauces singultant flatus & vnda

Spirat.

P A S C H A.

Spiramenta animæ præcludens obice fixo.
Quo simul immissa est Nili gens decolor aluëo,
Rubraq; palpantùm spumis incanuit vnda:
Currus tunc, & equos, & naufraga tela videres
Quæ prius Hebræi sitiebant sanguinis haustus,
Imbibere infidum conuersis fluctibus æquor.
Sed populi rubris è littoribus digressi
Insuetum per iter Domino ducente sequuntur
Antiquam patriam Canaæ, fataliaq; arua
Quæis longo abducti sub temporis interuallo
Sunt Pelusiacos acti sufferre vapores.
Vtq; quater denos Sol cursu exegerat orbes:
Iordanis rapidum superabant gressibus aluëum,
Et vetus aëri cessabat copia roris,
Atq; explere famem Canaæ de frugibus almis
Incipiunt, patrijsq; agitant in finibus æuum.
Omen in hoc factum est: quia forsitan tempore tali
Cum iam primum aperit luces verna aura serenas,
Cessabitq; Fides, & nos veniemus in arua
Promissæ patriæ, Paradysiq; ardua tempe
Israëligeno nati de semine fido.
Ex illo celebratus honos, atq; inde minores
Hunc dixere diem facti de nomine Phase,
Deius has impunè domos quòd transijt ales
Ægypti primos consternens funere fœtus,
Quæ sparsos agni seruabant ritè cruores:
Inde quòd & ponti vada concaua, & inde retortis
Conflu &

P A S C H A.

Conflua vorticibus visi transire fuissent.
Ergò die solennem illo gens omnis honorem
Dulcibus in libis, & cæsi carnibus Agni
Instituit, prisca monumentum insigne regressus
Carcere ab Ægypti, libertatisq; receptæ,
Pro qua soluebant memori de pectore grates,
Et tum vota dabant pro libertate futura
Quando iugum excuterent mortisq; Erebiq; pro-
Iam regni immunes peccati, et carceris atri, (fundi
Hostia cum caderet maculis sine turpibus Agnus.
Scilicet humanam propter mactata salutem
Ipsa Dei soboles, vitæ melioris origo,
Dum veniæ mediam se offert, & crimina soluit.
Nos etiã hunc de more diem celebramus ouantes,
Semper honoratum, & sacratum semper habentes,
Quo propria virtute potens in lumina vitæ
Exijt, eucti spolijs oneratus Auerni,
Sub pedibus lethumq;, atq; impia tartara pressit,
Atq; vni cessit rerum data summa potestas
Quæ superi, manesq; tenent, immensaq; tellus.
Illo quippè die nigro transiit ab Orco
Arduus ad dextram patris, atq; adsumta locavit
Membra Patris solio, qualem miserabilis olim
Conspicere optabat Iobus sub imagine nostræ
Velatum carnis, patriaq; in sede morantem,
Ipse etiam cum carne noua foret obsitus olim.
Hic genus Isacidum, credentiumq; agmina vbiq;
In

P A S C H A.

*I*n Stygio deuincta lacu, quâ nullus aquæ fons,
*S*ed nebulae obscenæ, et torrentia sulphure stagna,
*D*uxit ouans secum Paradysi ad florida tempe,
*N*on secus atq; olim Canaë fatalibus aruis
*S*istebat rubeo deductas æquore gentes.

*L*uce sub hac etiam primum de fruge manipulis
*L*ibatum posuere Deo, sacrumq; dicarunt.

*R*itus is edocuit, primum quod lucis in auras
*E*x hominum numero qui seminis instar in agrum

*D*epositi mollem caperent tellure quietem,

*E*uasurus humo cœlesti numine Christus

*E*sset: & ex illo sacrati tempore vates

*P*rimitiæ dicunt horum, qui lumine cassi

*V*enturi aërias essent iam rursus in auras.

*N*am cum gens hominum meritas exoluere pœnas

*D*ebuerat, quod iusticiæ sic sanxerat ordo

*F*erreus: ecce Deo stabat clementia præstò

*I*nuitum vt nostri posset miserescere pœtus.

*N*on impunè tamen, sed enim sese ipse, suumq;

*F*ilius obiecit caput, in seseq; recepit

*I*ramq;, culpamq;, & culpæ debita tandem

*S*upplicia exoluit qui sit iustissimus vnus.

*N*ec prius ex illo flagrantia declinavit

*C*orda Pater, totam quàm exhausit sanguine pœnã

*F*unditus, amissamq; reuexit morte salutem,

*I*usticiæ decus, & vitæ immortalis honorem,

*P*ro qua discrucienda dedit sua viscera ligno,

Et

P A S C H A.

E t roseum effudit iam extrema in morte cruorem
Q uantos ille tulit languenti corde dolores
C ùm Stygium contra cuperet contendere monstrū,
E t mortem adpeteret redimenda ob munera vitæ?
N am velut in Libani pendentem brachia monte
C edrum, aut annosam beneolenti cortice laurum
I ndomiti Boreæ quatientes flamme lignum
E ruere inter se certant: illa acta profundis
I n terram longè radicibus, eruta tandem
P rona cadit, lateq; & cominus omnia frangit,
E t terram illiso consternunt stipite frondes:
S ic dum illum validis impellunt viribus hostes,
I llis morte cadens visus dare maxima damna:
S ic domito se uam prostravit robore Mortem
N equicquam vanos iactantem brachia ad ielus,
I nde pedem victor cœtu comitante reflexit.
N am ne nostra malis onerentur pectora tantis,
I pse suum potius pro caris corpus amicis
P roijcere optauit, quàm si monumenta suarum
D eficerent manuum, & letho resoluta perirent.
I pse igitur nobis tam se, quàm munera parta
D iuidit in numerum, & consortes gaudet habere
O mnes qui data dona fide comprehendere gaudent,
E t freti his opibus morti obluētantur acer bæ.
I pse sua vitam meruit mihi morte, mihiq;
I usticiam pro labe mea, quam sanguine soluit,
I pse mihi cœliq; aditus, patrisq; fauorem
Conciliat,

P A S C H A .

C onciliat, superaq̄ iterum dat luce potiri,
V nde olim excussus, tenebrisq̄ sepultus Auerni
E xcideram: ipse iterum victor de morte reducet
H æc sua mancipia, & cœlesti in honore reponet,
C ùm mare transibo rubrū duce & auspice Christo,
E t Canaë ingrediar promissa, & debita fatis
R egna mihi, Elysiūmq̄ nemus, sedesq̄ quietas.
N ec tum primitijs tantū locus: integra messis
Æ terno libata Patri sistetur Olympo,
O mnia grana, omnes collecti fasce manipuli,
O mnes & messes complebunt horrea cœli.
I nfœlix lolium, & siliquis fallacibus herbæ,
L appæq̄, paleæq̄, & dumis carduus aspris,
C ollecta in nodum, torrentibus arida flammis
N utrimenta dabunt furuis crepitantia in antris,
Q uâ diræ Eumenides cinctæ serpentibus atris,
E t scelerum facies, pœnarum & nomina mille,
A uditæ & voces commissa antè acta gementūm
N equicquã, & frustra optantū iã in prisca reuertī
C orpora, & expertem spondentūm crimine vitam,
N i fata obstiterint, & inexorabile numen
M orte obita, & magno præcluserit obice pontus
F lammeus, & nouies Styx interfusa vetarit.
T u verò, tu gnate Dei, qui gurgite rubro
I facidūm gentem Pharia è tellure reduxti
A d dulcis patriæ fines, feliciaq̄ arua:
T u nos, tu medio versantes turbine lethi

Eripe,

IMAGO

E ripe, & aspersos agni cum sanguine sancto
*S*ecuros Sathanae, atq; necis, tecum alta per astra
*D*uc patriam ad sedem, promissaq; rura piorum,
*Q*uam nullae inuisae facies, nulla impia labes,
*N*ulla lues, nullae clades, at fine carentes
*L*aetitia, superumq; chori, semperq; recenti
*P*ersonat assultans caeli domus aurea cantu.

IMAGO ROSAE.

*V*er redit, & Zephyri flatu rosa surgit in auras,
*A*mula quae Christi monstrat imago necem.
*I*s caput intextum paliuri germine habebat,
*V*t rosa sub spinis pendula fixa iacet.
*E*t quia lacteolum depicta est sanguine florem,
*H*oc est quod Christi saucia membra refert.
*N*ec rosa nomen habet soleat quod rodere quenquam,
*S*ed iacet à spinæ cuspide rosa rosa.
*S*ic quamuis Christum plagis adflixit Apella,
*C*ruxq; humeros pressit, spina cruenta caput:
*I*lle tamen patiens sacros exhalat odores,
*A*tq; offert summo vota, precesq; patri.
*A*t leuat arcano naturæ foedere luctum,
*P*ellit & erecta nubila fronte rosa.
*S*ic pacem reuehit Christus mortalibus agris,
*Q*ui capiunt ipsum non dubitante fide.
*C*umq; rose in florem Sol ardens lumina spargit,
*D*eijcit ardenti victa calore comas.

Sic

R O S A E,

*S ic Deus in natum calidam cum sparserat iram
V t luit humanum victima facta nefas :
I n cruce marcescens mortalis forma cadebat,
M aiestas obitus nescia mente latet.
P urgat & obscœnam vultu rosa perlita lepram,
S ic leuat is turpi perdita corda lue.
A tq; vbi lethifero corpus succenditur æstu,
E t torret calidum febris anhela iecur :
N on magis vtilior tabem leuat herba calentem,
I llicita quam tostæ si datur vnda rosæ.
S ic liquor exudans resoluta corpore Christi,
Q uem calida extorsit vindicis ira Dei :
E xtinguit patrios in crimina nostra furores,
E t reprimit Stygij feruida damna rogi.
A dmonet ergo homines partæ rosa verna salutis,
O rosa quàm paruo maxima flore doces.*

*PARENTALIA ANNIVERSA
RIA, QUARTO FACTA REVE
RENDO ET CLARISS: VIRO D.
PHILIPPO MELANTH: IN
ACADEMIA VITE
BERGENSI.*

I

N 1716

PARENTALIA.

Vnc iterū ad cineres, & docti busta Philippi
Adsumus, et dignū meritis testamur honorē
Annua solenni referentes carmina ritu.
I amq̄, dies fatalis adest, qui semper acerbus,
Semper honoratus verso seruabitur anno,
Quo me cunq̄, loco sistent mea fata, Deusq̄,
Seu virides Rhæni colles, aut dulcia Mæni
Heu nimium indignis iam nunc exercita fatis
Arua sequar quondam, sedemūe binominis Istri:
Annua dona tamen docta stipante caterua
Exequar, æternis inscribens carmina cedris,
Nostros vt luctus, & gratæ conscia mentis
Officia, haud vnquam veniens oblitteret ætas.
Illius egregias virtutes, claraq̄, facta
Sæpe fatebuntur diuino in carmine Vates
Inter odoratum lauri nemus, aut vbi doctus
Et iuuenū chorus, atq̄, senum vacua atria complet:
Scripta recensebunt populis, aut dulcia dicta
Rectius, & melius quæ docto ex ore profudit,
Quam sparsis folijs quæ mandauere Sibyllæ.
Ille pater Vatum est, qui tanquã dulcis aquæ fons
Purior argento, pellucidior crystallo
Omnia mellifluo consperfit scripta lepore,
Remq̄, Melanthoniæ poterunt ostendere chartæ.
Ipsi Itali testes, qui quæ monumenta Philippus
Edidit, haud longis verborum flexibus vsus,
Tantum summa sequens cautus fastigia rerum,

PARENTALIA.

*I*lli igitur, quibus est studium facundia linguae,
*H*æc monumenta legunt, atq; in sua comoda vertunt,
*E*t res magnifica gaudent extendere pompa.
Ergo & si qua mihi fuit, aut facundia posthæc
*V*lla mea suberit lingua, quæcumq; futura est:
*I*lla tuis meritis nervos intendere, & illa
*I*ngenio quod erat fatis tibi, texere laudes
*E*ternum assuescet, sacrumq; indicet honorem
*M*agne tuo cineri, cineri si sensus humato est.
*Q*uanquã animũ in diuersa trahit sententia discors,
*A*n ego tam cari patris concussus amore
*V*erba feram, mæstoque premam tacita ora dolore
*I*llud suadet amor, pietasq; huic debita poscit,
*H*oc prohibet dolor, euigilansq; in pectore luctus
*D*enuò, conceptumq; viri de funere vulnus
*E*grè attrectari patitur, fama q; nouatur:
*M*ulta viri virtus tamen, & merita ardua rerum
*P*ersuadent iterum solennem hanc ducere pompam
*M*anibus egregijs, atq; annua soluere iusta.
*N*on tamen ut primũ hanc rationẽ laudis ini-
*V*ana superstitio vesano induxit amore, (bam
*V*t mihi mortalis dio ferretur honore.
*C*ur oneras factum inuidia, morem q; vetustum
*I*n crimen trahis, atq; in peius vertere gaudes?
*B*æotum crasso iurares aëre natum.
*E*gregij verò censores: qualibus ergo

P A R E N T A L I A.

Vos animis dextra numen Cereale leuantes
P ræcipitis vulgo pronos submittere vultus,
C or vbi subrigere, & cælos penetrare necesse est
M ente pia, cælos, vbi vera in carne locato
P onè patris dextram Christo sunt vota ferenda?
E t gaudetis adhuc profiteri hostilia corda
P ontificum sacris, cultusq̄, notatis inanes,
O tenebris ijsdem demersi, & gurgite eodem,
C arpite nunc verbis, quod re committitis ipsa.
D iscendum est ipsi primùm tibi, deinde docendum
Q uid falsi cultus, sacrorum qui sit abusus,
E t rudibus populis solatia recta ferenda.
Q uid, nonne egregio peragebant iusta Mamanti
A nnua, nonne alijs, numero quos edere longum est?
A t longè potiora illis, maioraq̄, longè
A usi sunt præstare viri, consortibus æquè
A uspicij, animisq̄, ambo concordibus æquè
H eliam referens animi virtute Luterus,
F idus & Heliae consors, doctusq̄, Melanthon
Q ui Sophiæ spinis confertas turpibus artes,
E t Labyrinthæis in flexibus irretitas,
R itè via expedit facili, in formamq̄, redegit
D isiectas neruis, & vitæ vertit ad vsum,
C eu farre insperso lympham emendabat Elisa.
E t cùm vera Dei penitus doctrina iaceret
P ontificum corrupta dolis, intextaq̄, vanis
C ommentis hominum, quæ quisq̄, inuenerat ipse

A. ut

PARENTALIA.

A ut propria pietate animi, quæstiuæ nefando,
C eu Manoæ nato texebant licia in ipsam
C æsariem, & clauo coniunctim adfixa tenebant:
E cce potens animis, nec non cœlestibus armis
P ontificem aggreditur Latia super vrbe sedentem
Q ui dudum metus orbis erat, rerumq̄, potentes
S ub pedibus calcans iuga tristia ferre coëgit,
H uic monstro oppositus cõtendere voce Lutherus
A usus erat, velut Isaias cum verbere fundæ
C entaurum immanem, & vasta se mole ferentem
C ontudit, & fulua spaciosum extendit arena.
H ic trifidum illius deiecit vertice sertum
A uro intertextum, rutilisq̄, insigne lapillis,
S imsonisq̄, modo, Petri de claue, thronoq̄,
Q ueis innexa pedem Christi doctrina pependit,
A uulsit rursus, vacuasq̄, emisit ad auras.
Q uodq̄, nefas fuerat, nulliq̄, impunè licebat,
H ic tum Teutonica docuit resonare loquela,
Q uæ rudibus populis non intellecta solebant
A ntè loqui Latiae tantùm discrimine linguæ,
A bdita Eleusinae matris seu sacra fuissent.
C ontinuò in partes operum, tantiq̄, laboris
H uc accitus adest Rhæni de sede Melanthon
I ngenuas proferre artes, linguamq̄, Pelasgam
A lbidos ad ripas Musarum infundere alumnis,
Q ualis ad irrigua ripas Iordanis Elisa
C ogebat iuuenum cœtus, doctæq̄, iuuentæ

PARENTALIA.

Iura dabat, sanctisq; implebat vocibus aures.
Sed neq; nunc quisq; distincto ex ordine posset
Verba dare, aut fidei de rebus fundere fata
Infusum ad populum, quod erat compage soluta,
Et varijs distracta modis, & dissita nervis,
Relligio ipsa suis, docti nisi cura Philippi
Venisset medio, & recta ratione coactum
Contraxisset opus, charasq; tulisset in auras
Expediens nodos, carpensq; è sentibus vuas
Quæ tum spinosis latitabant vndiq; scriptis.
Nec quisquam è magna Italia, Latioq; profectis
Audebat conferre sonos conuentibus vllis,
Hoc paruo excepto, qui tunc magni agminis instar
Ritè Sophistarum nodos dissolvere nôrat,
Versaratq; manu veterum ingeniosa reperta.
Interea inuicta præpollens munere lingua
Sacra domi tradens populis, moremq; sacrorum
Intrepidus iussa manet in statione Luterus,
Et poterat dictis si vellet cogere ad arma,
Et populos vno rursus componere scripto.
Is Latiam Harpyam, quæ mundi ingentia regna
Attraxit Briarèi manibus, sacrisq; dicatum
Vsibus, ignavis fucis permisit habendum,
Exuit imperio, & turpes patefecit abusus,
Artificisq; scelus toti traduxerat orbi.
Et quos vana sui meriti fiducia habebat
Morte obita vt possent superas euadere ad arces:
His

PARENTALIA.

H is recta in Christi meritum fiducia aperta est,
Qua dubij expertes facit, & præcordia firmat
Certa quòd acquirant promissæ dona salutis
S olius ob Christi meritum, sanctumq̃, cruorem.
A n non pro tanto celebrandus nomine vterq̃,
E t magno cumulādus honore, et dignus amari est.
E gregiusq̃, animi Lutherus, & ipse Melanthon
I ngentes dotes qui paruo in corpore habebat ?
V os benè pro factis verba impia verba refertis,
N os grates agere, et superos laudare, nefandū est.
C um foret igniuomo translatus ad æthera curris
H elias pater, huic iuxta comes hæret Elisa
C æsariem terra, atq̃, infuso puluere fœdans,
A bscindensq̃, humeris vestes, atq̃, æthera complens
L amentis, gemituq̃, & luctifono vlulatu,
C eu tota in luctum regio descenderat olim
C um fato ereptus Samuel migraret ad auras,
O mnis & Ægypti plaga tristi mente ferebat
I nteritum Iosephe tuum, planctuq̃, fremebat.
T andem hūc prosequitur lugubri carmine ad au
V irtutē celebrans, atq̃, ardua facta magistri: (ras
Q ualis consorti statuit monumenta sepultæ
I sacides senior soceroq̃, & sanguine iuncto
I saides Vates funebria carmina fringit,
E t pius Æneas docto rem carmine signat.
T um sic incipiens breuiter proclamat Elisa
C um magno cari perfixus amore magistri,

PARENTALIA.

Bis patris ingeminat nomen, bis voce salutat,
O pater, ô iterum pater huic patriæq, mihiq,
I facia gentis currusq, & Martia turma.
Tu, quod non currus potuerunt mille, nec vnquã
Mille equitum turmæ, nec bello plurima virtus,
Id tu care pater rebus communibus vnus
Prestiteras precibusq, tuis, studijq, labore,
Tu patriæ fueras, quod eques, currusq, fuissent,
Si dextra humana defendi patria posset,
Quam precibus pugnans defensam sæpe dedisti
Presidio armorum cassam, atq, impunè quietam:
 Hæc erat, hæc pietas, & grati munus alumni,
Testari luctum, celebrare ingentia facta,
Funera grandæui non exoptare magistri
Liber vt in populo famæ potiatur honore
Furtiuum decus ostentans, & non sua dona.
 Ipse ardens fastu, & furijs agitatus Iudas
Immerita exponit multandum morte magistrum,
Mox nodum informis lethi trabe neçtit ab alta
Ipse sui pariter sceleris patrator & vltor
Dum crepat immunda profundens ilia ab aluo.
Odere ingratos, & pœnis tristibus vrgent
Dij superi, & iusta compensant omnia lance.
Sic Rex ipse Ioas defunctum ornabat Elisam
Laude pari celebrans ipsum, quibus ipse magistrũ
Currũq, aurigamq, vocat bonus. Hei mihi quantũ
Presidiũ, & quantum perdunt munimen ad hostes
 V r.

PARENTALIA.

Vrbesq̄, magniq̄, Duces, cūm prouida magnos
Tollunt fata viros, cladesq̄, & bella secuta
Edocuere homines nunquam hoc impunè fuisse,
Morte Lutere tua tecum Concordia ad auras
Cessit humo, & stygijs Bellona excita latebris
Sanguineum intorto concussit verbere flagrum
Armatas hominum præsens hortata cateruas.
Nec prius ærumnis hominum exaturata quieuit,
Teutona quàm calido respersa est sanguine tellus
Vndiq̄, & ingentes cumulauit funere acervos.
Quàm vereor ne fata eadem post fata Philippi
Immineant populosa tuis Germania terris.
Feruet enim, sæuitq̄, animis ignobilis ipsa
Nobilitas alibi, mores imitata Crabronum,
Qui cum sint ab equis, in equos sua spicula vertūt,
Et generosa necant, ipsi è putredine nati.
Sic quoq̄, degenerat virtutem oblita parentum
Effera nobilitas contempto numine diuūm,
Scinditur imperium, turbantur fœdera vitæ.
Sed mala gens hominū præsentibus inuida re-
Affligit viuos, dehinc functos luce requirit, (bus
Nec sua cognoscit bona, quàm cūm perdita cessāt.
Cūm sacer orabat vates, largum impetrat imbrem
Frugibus, & terris: idem cum vota ferebat
Armatos Syriæ cæcus occæcat Elisa
Prospectum eripiens oculis caligine mersis.
Percite mortales odijs temerare nefandis

PARENTALIA.

Fatales heroas, & altè insignia dona
Suspiciate, & cælo demissos credite ab alto
Præsidio humano generi, miserisq; ruinis.
Neu factis turbate feris, sed debita grati
Pectoris officia, & meritum submitтите honorem.
Si qua fuit labes illis, hanc discite verbis
Obtegere, & contrà virtutem extollere fama.

At verò vt iuuenes simulacrū atq; instar haberēt
Grati animi, & quæ sit possint cognoscere virtus:
Ipse suam Helias pallam commendat Elisa,
Succedat sacris, & sit nunc alter ab illo.

Ipse suum baculum Moses post fata relinquens
Dicebat Iosua, te nunc habet iste secundum.

Hoc equidem ritu grandæui ex ordine patres
Substituere loco Vates iuuenilibus annis
Tali legitimam testantes omne sortem
Qua lecti ante alios sacra in statione locantur.

Præcipuè verò tales demisit in vsus
Grandæuus genitor fido sua pallia alumno,
Illis vt cari vitium velare magistri
Assuescat, primis & eum veneretur ab annis.

Et pietate potens, & erat virtutibus ingens,
Multa tamen latuere senem: suus omnibus error
Non sinit exortem traducere crimine vitam,
Nec quisquã exemptus cõmuni à sorte malorū est.

Indeiecta quidem falsi fundamina cultus
Liquerat Helias, cūm fortè erexerat aris.

I ero.

PARENTALIA.

Teroboa vitulum, caelesteq, numen ad ipsum
Alligat, atq, coli numen deposcit in ipso:
Ergò etiam Helia iam tum trans aëra vecto
Mox falsi cultus rediëre, & tempore quouis
Impia sacra loco poterant impunè reponi.
Nam neq, tunc vitulum voluit coluisse videri.
Nemo adeò in terris liber sine crimine vixit
Cui semper fuerit casus mens provida ad omnes.
Vitator Nobas insueto improuidus haustu
Dum rigat ille sitim, nec vis benè nota Lyæi est,
Turpe quid admisit: sed enim cum fratre Iaphetus
Mox super iniecta velârunt crimina palla.
Ad Maribæ ripam titubabat corniger heros
Agmina purpureas qui duxerat ante per vndas.
Helias animum ingentem terrore remittens
Prospectu ex hominum sese auisus abdidit antris.
Ergò sui officij iuuenem quò deinde moneret
Pallam, quò prius ipse suum texisset Elisam,
Pallam, qua rapidas diuisit Iordanis vndas,
Pallam hanc extremum caro dat munus Elisæ,
Hac discat næuos tegere, atq, ignoscere lapso,
Atq, iterum ipse suis moriens hanc donet alumnis,
Et seros olim transmittat ad vsq, nepotes.
Credo equidem, quicumq, Dei, consistere ad ora
Mente cupit placida, neq, tristem ferre repulsam,
Is gemina palla veniat succinctus oportet.
Vna, qua propria labem, suaq, impia facta

A nte

PARENTALIA.

*A*nte Deum velet, sumtoq; obnubet amictu.
*A*st alia, incautum scelus, improuisaq; facta
*M*aiorum obtegere, & verbis prætexere discat.

*V*erùm nulla potest adeò commissa piacula
*C*ondere, ne summo sint obseruata Tonanti,
*P*ulcra chlamys hominũ contexta insignibus ausis,
*N*on Euxæ folijs consuta virentibus olim
*T*egmina pulcra queunt, nisi Christi tincta cruore
*P*urpura, quàm primus genitor cū compare quoddã
*L*anigerarum ouium velati pellibus ambo,
*Q*uam pater Isacides agni sub pelle notari
*N*ouerat, atq; omnes norant longo ordine patres.

*H*æc palla Assyrio concharum haud illita fūco,
*S*ed rubet è Christi guttis suffusa cruentis.
*N*il iuuat Aronis croceo velamen amictu
*C*onsertum gemmis, & filo ductilis auri,
*P*allia nec magnæ Matris, quæ fama secuta est
*A*lbam cœruleo lanam infecisse colore,
*N*ec toga quæ cœli varijs intexta figuris
*P*ellæum iuuenem miro vestibat honore.

*A*ntè homines verò communi in fœdere pacis,
*L*anguebunt vitæ officia, & confusa fatiscunt
*F*unditus, Helicæ vatis si pallia desint.
*N*am nisi possimus communi ignoscere sorti,
*A*lter & alterius mores ferat, actaq; ineptè
*S*æpius, assuescat doctis prætexere verbis:
*H*ei malè tùm veniam nostris deprecere factis

*P*ossu=

PARENTALIA.

P ossumus à diuis, odio si feruet, & ira,
I mmite & nostrum nescit miserescere pectus.
N i iuuenis vetuli nonnunquam ignouerit ausis,
N ec miseros lapsus nouit calare potentium
S ubdita gens, diraꝫ vomit conuitia lingua
T herstitæ exemplo, vel Chamī ignobilis olim:
T um fera seditio, tum neruis vulsa labascit
P ublica res, vitæꝫ status heī penè fatiscunt.

E rgò agite ò iuuenes, & queis parere necesse
A rripite hæc ergò cupida duo pallia mente (est,
N usquam amittentes, recto si numina vultu
A spicere, aut terris fato meliore potiri
V ultis, & æthereis tandem considerare regnis.
N ec vos pœniteat deponere sensibus imis
D icta sub exequijs, quas magno in honore supremi
T emporis Helicæ, nec non & Vatis Elisæ
S oluimus: hi verbi diuino numine adorti
C ultus, & fœdi regnum euertère Baalis,
D octrinamꝫ Dei, variasꝫ insigniter artes
H is statuère locis iterum, in lucemꝫ tulerunt,
E t doctis scriptis certantes, eruere imo
C onati fundo sunt sacra infanda Papatus
E xigui numero quanquam, nec viribus æqui.
C ùm fraus Pontificum latè iam extenderat orbi
I mperium, nec tùm quo progrediatur haberet
V lterius, penitusꝫ status ciuilis habenas
S ub ditione tenens magnum spirabat honorem:

I psi

PARENTALIA.

*I*psi ingens domus, & regali splendida luxu
*R*egia, & imperijs florens, opibusq; superba,
*S*tans sede in celsa, & fulcris innixa duobus,
*E*xigui in crusti cultu, atq; in cælibe vita:
*C*ontinuò inuenti sacras qui aduertere fraudes,
*A*tq; aciem contrà veris opponere ditlis.
*V*erùm vbi nulla datur magnū exuperare potestas
*I*mperium: at tacitis instabant noctis in vmbribus
*C*æco Marte viri damna improuisa ferentes,
*Q*ualis erat linguæ donis instructus Erasmus,
*C*lām tamē impugnans scriptis fera crimina Papæ.
*I*lle igitur tenui instructus cum falce parabat
*E*ruere ingentes sedes, & cædere furtim
*S*egmina parua domus, & inobseruanda, regesta
*T*ellure obtegere, & data damna abscondere rursus
*Q*uâ datur, & ne sint fraudi sibi scripta veretur:
*T*um verò ancipitem gestans impunè bipennem
*M*ente potens Lutherus adest, vibransq; securim
*I*mpulit, atq; imis concussit sedibus alta
*A*tria, quo pulsu subito intremuere cauernæ,
*S*ternitur extemplò multos dominata per annos
*R*egia, fulgenti splendens auro, atq; argento,
*O*mnis & ingenti completur terra tumultu,
*N*on secus ac Simson, cum tectum immane lacertis
*E*ruit, & stratis super hostibus ipse recumbit.
*I*amq; domus magnæ maiestas victa repente
*C*oncidit, & statuis diuini post modò honores
Detra

PARENTALIA.

Detracti, & nullus posthac concursus ad illas.
Celibis & vitæ iam sors impura patebat
Detecta, ingenti tulerant quam laude pudoris
Haud fulcrū exiguū quo constitit antè Papatus.
Verūm ingens aliud fulcrū, statua aurea, multis
Gemmarum ordinibus, ostroq; instrata superbo,
Ad quam omnes populi genibus iacuere minores
Ere Deum vt fuluo colerent, precibusq; Mahosime
Vnde illam dicunt contracto nomine Missam,
Hæc statua, hoc inquam fulcrum sublime Papatus,
Quo neq; maius erat quicquam, neq; firmitus vllū,
Terribili aspectu suprā mortalibus instans
Ne struere auderent aciem, aut obtendere contra,
Diuinum assimulans nomen, numenq; verendum,
Hoc igitur nondum conuersum à sedibus imis,
Truncum parte sui, demtos lugebat honores,
Cum properè auxilio rebus venit Eccius ardens,
Apponensq; manus recidiua palatia in auras
Erigere optabat magnis conatibus, ac vi.
Nam dum staret adhuc indeiectumq; maneret
Fundamen Missæ: quippe illo stante volebat
Pontificum imperium, veteresq; reducere cultus:
Ni contrā ingressus diuina voce Melanthon
Vertissetq; dolos radicitus, impiaq; imis
Sedibus, & normæ Fidei contraria tandem
Fundamenta ruens dicto vicisset in vno:
Ritus enim, veri q; vsus expertia signa,

Nulla

PARENTALIA.

*N*ulla representant rerum monumenta sacrarum.
*S*ic tandem euersum est cultus fundamen inanis
*A*urato in vitulo, sed enim quæ magnus Helias
*F*undamenta prius intacta, infracta quæ liquit.

*H*uius opus, quod erat nodis resoluta malignis
*D*ostrinae ratio, rectoque ita corpore constat.

*I*psius ex folijs, et quæ monumenta peregit

*N*octem addens operi, tot longo ex ordine docti

*E*mersere viri, iuuenum quot millia quondam

*T*roiano dicuntur equo prodisse sub auras.

*N*emo illum ingenio conatus vincere, nemo,

*A*t sua eum virtus vincens, caelestibus ipsis

*E*ffecitque parem, celsoque inuexit Olympo.

*O*utinam huic tantum tali iam tempore acerbo

*M*aiores pia fata moras in luce dedissent,

*N*on ita turbatae res, non ita tempora rerum

*M*aestitiam praese ferrent, miseramque ruinam.

*I*lle animos poterat moderando inflectere paci,

*Q*ui nostrum genus, et partes defendere suetus

*P*rouexit bonus ante Duces, huiusque vigebat

*C*onsilijs regnum, et stabat res integra ludi.

O parcam immitem nobis: quia subtrahit orbi

*A*strum, quo sacrae clarebant haecenus artes,

*D*esuetumque diu rursus assumserè nitorem.

*S*ed rursus mitem Parcam: quia reddit Olympo

*A*strum, quod fuerat missum mortalibus aegris

*L*uce sua lustrare artes, et commoda vita.

Tempus

PARENTALIA

Tempus erit fors, cum illius virtutis egebunt.
Nec iam ultra ingrati mutato numine habebunt
Dilectum Musis caput, & caelestibus ipsis.
Nos stetimus contra, atque oculis aspeximus ipsum
Vitam exhalantem media inter vota, precesque,
O socij, o nati, o nostri plena laboris
Atria docta valete, & vos mea cara valete
Pignora, cara mihi dum fata, Deusque, sinebant.
Dixerat, & fessum mutans latus, instar odori
Germinis, arato quod tactum a vomere languet,
Cervicem inflexam posuit, supremaque Parcae
Fila legunt, pressoque volat sacer halitus ore
Caelicolae medium quem protinus exceperunt
Corporis exutum vinclis, & mole solutum.
Testis erit magnis virtutibus Albidos unda,
Et passim mundi partes diffundet in omnes.
Non illi quisquam scriptis se impunè disertis
Contulit, ingenioque parem, vel munere fandi.
Testes vos ripae Albiacae, vos atria testes,
Vosque, Duces illum in dubijs responsa petentes,
Quantum praematura viri mors abstulit orbi.
O nimis optato seclorum tempore natus
Sanctae pater salve, tua terris fama manebit
Si pia posteritas modo, si monimenta supersint
Vlla pie gentis, Sed caelo deinde relicta est
Gratia, mortali quam non fas solvere dextra,
Nam quid mortales diuina ad facta rependant?

K

Quare

PARENTALIA.

Quare agite ô post fata viri quicumq; relictî,
Coniuncti studio, atq; animis concordibus acti,
Vos monumenta viri seros transmittite ad annos,
Et quo quisq; potest studio in commune laboret.
Sic qui sæpè hominum sanctos inuisere cœtus
Suetus erat satus ipse Deo, colludere gaudens,
Dignatusq; ab eis contingi lumine claro,
Non etiam his aberit studijs, sanctoq; labori,
Et parvū hunc nidū, sed Christo habitante sub illo
Sat magnū hunc nidū, volucris Deus agmine circū
Obteget, ignitoq; tuebitur aggere gentem.

Ergo & tempus erit quo te diuine Melanthon
Conueniam rursum, dextræq; iniungere dextram
Fas erit, inq; humeros procul inuolitare, pijsq;
Accipere, atq; pijs iterum tibi reddere voces,
Cum Vatem excipient Vates tua turba Melanthon
Tecum carminibus Christum super astra ferentes,
Tum mihi, tum lacrymæ incipient manare per ora
Læticia, & magnum gestu testabor amorem.
O quæ tum voces vtrinq;, & gaudia vtrinq;
Imbutis tandem recti fine, atq; beati?

Sed nunc parta quies tibi, nobis tristia restant
Tempora, nosq; lacrymæq; manent, superadaq; votis
Fata Deūm, salue æternūm diuine Melanthon,
Æternūmq; vale nobis diuine Melanthon.

FINIS.

VITEBERGÆ EXCVDEBANT
HÆREDES GEOR-
GII RHAVV.

ANNO M. D. LXIII.

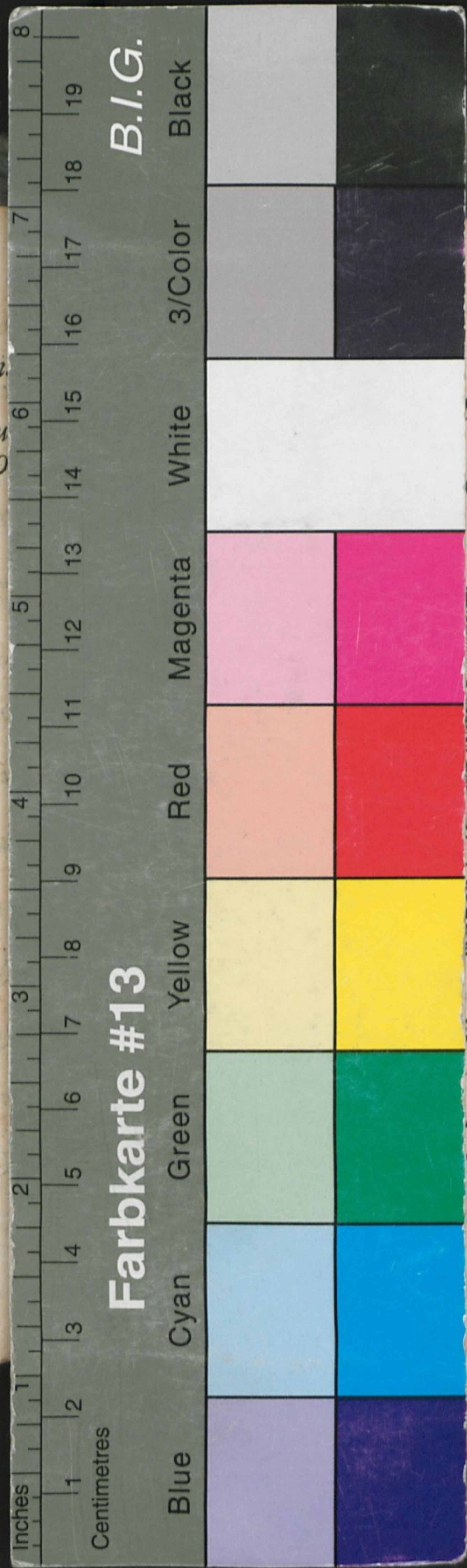
Cl 4211

X 220 3707

55.

me

V M
M A I O R I S
I M I
C V N D A.

2891

R G Æ
A T Y P O.
m Georgij
X I I I I.